

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AYDIN VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**AYDIN İLİ 2022 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇED Ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü**

AYDIN - 2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	3
A.1. HAVA KALİTESİ	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLLETİCİLER	8
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	13
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	34
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	35
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	35
A.8 -SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	36
B. SU VE SU KAYNAKLARI	37
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	37
B.1.1. Yüzeysel Sular	37
B.1.1.1. Akarsular	37
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	38
B.1.2. Yeraltı Suları	40
AYDIN İLİ SINIRLARI İÇERİSİNDE AYDIN YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI	40
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	41
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	41
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	49
B.3.1. Noktasal kaynaklar	49
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	49
B.3.1.2. Eysel Kaynaklar	49
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	50
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	50
B.3.2.2. Diğer	50
B.4. DENİZLER	50
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	50
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	51
B.4.3. Acil Müdahale Planları	51
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	51
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	52
B.4.6. Deniz Çöpleri	53
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	54
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	54
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	54
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	55
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	55
B.5.2. Sulama	60
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	60
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	60
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	60
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	61
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	61
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	62
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri	62
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	66
B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi	66
B.6.4. Artırılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	67

B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	67
<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	67
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	68
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	68
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	69
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	70
C. ATIK	71
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	71
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	74
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	77
C.3.1. Eğitimler.....	77
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	77
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı.....	78
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	79
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	81
C.6. ATIK YAĞLAR.....	82
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	82
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	83
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	83
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	84
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	85
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	86
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	87
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	87
C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları.....	87
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	87
C.14. MADEN ATIKLARI	89
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	89
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	91
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	91
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	91
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	92
D.1. FLORA.....	92
D.2. FAUNA.....	94
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	96
D.3.1. Ormanlar.....	96
D.3.2. Milli Parklar	96
D.3.3. Tabiat Parkları.....	97
D.4. ÇAYIR VE MERA.....	100
D.5. SULAK ALANLAR	100
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	101
D.6.1. Tabiat Anıtları	101
D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	101
D.6.3. Anıt Ağaçlar.....	101
D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri	103
D.6.5. Doğal Sit Alanları.....	103
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	108
E. ARAZİ KULLANIMI	109
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ.....	109

E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	110
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	110
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	114
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	116
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	116
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	117
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	118
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	119
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	119
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	120
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	120
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	121
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	122
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	123

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1-Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri..	6
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	7
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	7
Çizelge A.4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge A.5 – 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	10
Çizelge A.6- 2020-2024 Temiz Hava Eylemi Planı Kapsamında Planlanan Eylemler.....	11
Çizelge A.7 - 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	13
Çizelge A.8- 2022 yılı Aydın istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	32
Çizelge A.9 - 2022 yılı Didim istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	32
Çizelge A.10 - 2022 yılı Germencik istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	33
Çizelge A.11 - 2022 yılı Nazilli istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	33
Çizelge A.12 - 2022 yılı Söke istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	33
Çizelge A.13 - 2022 yılı Aydın-Trafik istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	34
Çizelge A.14 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri	34
Çizelge A.15- 2022 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	35
Çizelge A.16– Tamamlanan Bisiklet Yolları	36
Çizelge A.17– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları.....	36
Çizelge A.18– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak	36
Çizelge B.19 –İlin akarsuları.....	38
Çizelge B.20 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	39
Çizelge B.21 – Yeraltı suyu potansiyeli	40
Çizelge B.22 - 2022 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	41
Çizelge B.23 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	50
Çizelge B.24 – 2022 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	51
Çizelge B.25 – 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	63
Çizelge B.26 – 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	66
Çizelge B.27 – 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı	66
Çizelge B.28 – 2022 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu ...	67
Çizelge B.29 - 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	67
Çizelge B.30 – 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	69
Çizelge B.31 - 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	69
Çizelge B.32 - 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	70

Çizelge C.33 - 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	73
Çizelge C.34 – 2022 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	76
Çizelge C.35 – 2022 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	77
Çizelge C.36 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	78
Çizelge C.37 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	78
Çizelge C.38 - 2020 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	79
Çizelge C.39 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı	80
Çizelge C.40 - 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	80
Çizelge C.41 - 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	80
Çizelge C.42 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	81
Çizelge C.43 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	82
Çizelge C.44 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	82
Çizelge C.45 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	83
Çizelge C.46 – 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	83
Çizelge C.47 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	83
Çizelge C.48 – 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	85
Çizelge C.49 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı.....	85
Çizelge C.50 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	86
Çizelge C.51 –2020 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	87
Çizelge C.52- 2021 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	87
Çizelge C.53 – 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	89
Çizelge C.54 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	89
Çizelge C.55 – 2022 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	89
Çizelge C.56 – 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	90
Çizelge Ç.57 – 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	91
Çizelge Ç.58 – 2022 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı.....	91
Çizelge D.59 2021 yılı Aydın İli Orman VASFına göre Dağılımı (DKMP 2022)	96
Çizelge D.60 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı (Aydın ÇŞİDM 2022)	102
Çizelge E.61 – Arazi kullanım sınıflandırması	109
Çizelge F.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	116
Çizelge F.63 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	117
Çizelge F.64 – 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	117
Çizelge F.65 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	117
Çizelge G.66 - 2022 yılında ÇŞİDM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	119
Çizelge G.67 – 2022 yılında ÇŞİDM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	120
Çizelge G.68 – 2022 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	120

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A.1 - 2022 yılında Aydın istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	14
Grafik A.2 - 2022 yılında Aydın istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	14
Grafik A.3-2022 yılında Efeler istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	15
Grafik A.4- 2022 yılında Efeler istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	15
Grafik A.5 - 2022 yılında Efeler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik A.6 - 2022 yılında Efeler istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik A.7- 2022 yılında Efeler istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	17
Grafik A.8 - 2022 yılında Efeler istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	17
Grafik A.9 - 2022 yılında Efeler istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik A.10 - 2022 yılında Didim istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik A.11 - 2022 yılında Didim istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik A.12 - 2022 yılında Didim istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik A.13 - 2022 yılında Didim istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A.14 - 2022 yılında Didim istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A.15 - 2022 yılında Didim istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik A.16 - 2022 yılında Germencik istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik A.17 - 2022 yılında Germencik istasyonu PM _{2.5} parametresi günlük ortalama değer grafiği*	22
Grafik A.18 - 2022 yılında Germencik istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	22
Grafik A.19 - 2022 yılında Germencik istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	23
Grafik A.20 - 2022 yılında Germencik istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	23
Grafik A.21 - 2022 yılında Germencik istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	24
Grafik A.22 - 2022 yılında Germencik istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	24
Grafik A.23 - 2022 yılında Nazilli istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	25
Grafik A.24 - 2022 yılında Nazilli istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	25
Grafik A.25 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	26
Grafik A.26 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	26
Grafik A.27 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	27
Grafik A.28 - 2022 yılında Nazilli istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	27
Grafik A.29 - 2022 yılında Söke istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	28
Grafik A.30 - 2022 yılında Söke istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	28
Grafik A.31 - 2022 yılında Söke istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	29
Grafik A.32 - 2022 yılında Söke istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	29
Grafik A.33 - 2022 yılında Söke istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	30
Grafik A.34 - 2022 yılında Söke istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	30
Grafik A.35 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	31
Grafik A.36 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu PM _{2.5} parametresi günlük ortalama değer	31
Grafik A.37 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	32
Grafik A.38 – 2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	34
Grafik B.39 – Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	51
Grafik B.40 - 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	55
Grafik B.41 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	62

Grafik B.42 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı.....	62
Grafik B.43 - 2022 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	68
Grafik C.44 - 2022 yılı itibariyle katı atık karakterizasyonu.....	72
Grafik C.45 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı.....	77
Grafik C.46 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)	79
Grafik C.47 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	80
Grafik C.49 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*.....	81
Grafik C.50 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &	82
Grafik C.51 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	84
Grafik C.52 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	85
Grafik C.53 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	86
Grafik G.54 Tescilli Anıt Ağaç sayısı	103
Grafik E.55 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	109
Grafik F.56 – 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	116
Grafik F.57 – 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	117
Grafik F.58 – 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	118
Grafik G.59 – ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	119
Grafik G.60 – 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	120
Grafik G.61 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	121
Grafik G.62 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	121

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	4
Harita A.2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli	5
Harita A.3–Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	13
Harita B.4- Aydın İli Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	38
Harita E.5 – Aydın ilinin Çevre Düzeni Planı.....	114

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim D.1 Fotoğraf: Erdinç KUTSAL	97
Resim D. 2. Bafa Gölü	Foto: C. CERİT 98
Resim D. 3. Tavşanburnu Tabiat Parkı	Foto: C. CERİT 99
Resim D.4 . Çağlayan Tabiat Parkı	Foto: İ.M. KAHRAMAN..... 99
Resim D.5. Şarlan Tabiat Parkı	Foto: C. CERİT 100
Resim D.6 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı).....	101
ResimD. 7 Kuşadası Hacıfeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı)	102
Resim D. 8 Bafa Gölü	103
Resim D. 9 Çine Barajı.....	104
Resim D.10 Menderes Deltası Bölgesi.....	105
Resim D. 11 <i>Panayır (Altın) Adası</i>	105
Resim D. 12 <i>Sırtlanini Mağarası</i>	106
Resim D. 13 <i>Aslanlı Mağarası</i>	106
Resim D. 14 <i>Zeus Mağarası</i>	107
Resim D. 15 <i>Nazilli Sümer Basma Fabrikası</i>	107

GİRİŞ

Aydın, MÖ 13. yy.da Batı Anadolu kıyılarına yayılan Thrakların “Antheia” üstüne kurdukları “Tralleis” antik kentidir. Bu kent, MÖ 26’da bir deprem sonucu yıkılmış, kentin onarımında büyük yardımı olan Augustus’tan ötürü bir süre “Caesareia” olarak da adlandırılmıştır. Selçuklu Dönemi’nde “Aydın Güzelhisarı” adını alan kent, Osmanlı Dönemi’nde ise “Nefs-i Kaza-i Güzelhisar der Liva-i Aydın” olarak adlandırılmış, 19. yy.dan günümüze değin adı Aydın olarak gelmiştir.

Aydın; tarım, turizm, sanayi, enerji ve madencilik sektörlerindeki potansiyeli, vasıflı insan gücüyle Ege Bölgesi ve Ülkemizin hızla gelişen illerinden biridir. Aydın, orta ve batı kesiminde verimli ovalar, kuzeyi ve güneyi dağlar ile çevrili Büyük Menderes Havzası üzerinde 8007 km² ’lik bir alan üzerine kuruludur. Rakımı 65 metredir.

2019 yılı sonu itibarı ile açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre İlimizin nüfusu 1.110.972 kişidir. İlimiz nüfusunun %49,74’ü erkek (552.626), %50,26’sı (558.346) kadındır. Yıllık nüfus artış hızı 2019 yılında % 1,20 olarak gerçekleşmiştir. Nüfus yoğunluğu ise 2019 yılı itibarıyla 140/km² dir.

6360 sayılı Kanun gereğince, İlimiz; 1 Büyükşehir Belediyesi, 17 İlçe Belediyesi ve 670 mahalleden oluşmaktadır.

İlimizde Aydın, ASTİM, Nazilli, Ortaklar, Söke, Çine, Buharkent olmak üzere yedi Organize Sanayi Bölgesi faaliyet göstermektedir. Ayrıca Çine Akçaova Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizin en büyük jeotermal potansiyeli barındıran bölgesi Büyük Menderes grabeninde yer alan Aydın İli ülkemizin jeotermal enerji potansiyelinin büyük bir kısmına sahiptir. Aydın ilinde jeotermal enerji çeşitli alanlarda kullanılmakta olup, jeotermal enerjiden elektrik üretiminin önemli bir kısmı yine bu bölgeden sağlanmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde toplam 776,931 MWe kurulu gücünde 35 adet jeotermal enerji santrali bulunmaktadır.

Aydın İli, yörenin yaşam kaynağı olan 584 km. boyunca akarak Ege Denizi’ne kadar uzanan Büyük Menderes Irmağı Havzasında yer alır. Büyük Menderes Havzası 25.000 km² yüzölçümüne sahiptir. Havzanın 19.846 km²’lik kısmı Aydın il sınırları içinde kalır. Akdeniz ikliminin hakim olduğu ilimizde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

Büyük Menderes vadisi, diğer Ege ovaları gibi batıda denize doğru açılan bir oluk biçimindedir. Bu yüzden denizin ıltıcı etkisi ve yağış getiren rüzgârlar iç kısımlara kadar kolaylıkla girer.

Büyük Menderes ırmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde 800.700 ha alanın 365.794,8 hektarında yani % 46’sında tarım yapılmaktadır. İlimiz toprak, iklim, tomografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir. Tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir. Aydın İlinin sahip olduğu 365.794 hektarlık tarım arazisi içinde 214.371 ha ve %59 pay ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar.

İlimizde 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha. arazi), 11 Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi 2, Yenipazar-Katranlı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-Hamzabali Göletleri) mevcuttur. Proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı, Sarıçay Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

İlimizin tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizmdir. İl ekonomisinde kültür ve turizm varlıkları önemli yer tutmaktadır. İlimizde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı 5, (Aydın Müzesi ve buna

bağlı Yörük Ali Efe Etnografya Müzesi, Afrodisias Müzesi ve buna bağlı Karacasu Etnografya Müzesi, Milet Müzesi), belediyelere ve Adnan Menderes Üniversitesi'ne bağlı 3 (Çine Kuva-i Milliye Müzesi, Çine Arıcılık Müzesi ve Nazilli Etnografya Müzesi) olmak üzere 8 müze ile 23 önemli ören yeri mevcuttur. 1.179 kültür varlığı tescillidir. Önemli ören yerlerimiz Afrodisias (Karacasu), Alabanda (Çine), Alinda (Karpuzlu), Apollon Tapınağı (Didim), Gerga (Çine), Harpasa (Nazilli), Magnesia (Germencik-Ortaklar), Mastaura (Nazilli), Milet (Didim), Nysa (Sultanhisar), Priene (Söke), Tralleis (Aydın-Merkez)'dir.

Binlerce yıl önce B.Menderes Irmağının suladığı bereketli ovalar üzerine kurulmuş Aydın doğanın kültürle kucaklaştığı ve Türkiye'de turizmin başladığı ilk illerden biridir. Aydın, eşsiz nitelikteki antik çağın kent ve tapınakları ile muhteşem doğal güzelliklere sahiptir. Kent coğrafi konumundan ötürü çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve her bir uygarlık bölgede kendi izlerini bırakmıştır. Antik çağın Afrodisias, Milet, Alinda, Didyma, Nysa, Priene, Magnesia gibi önde gelen kentlerinde doğa filozofları Thales, Anaksimender ve Anaksimenes'i, tarihçi ve coğrafyacı Hekatais'u, şehir plancısı ve mimar Hippodamos ile İsidoros'u yetiştirmiştir.

Dilek Yarımadası Milli Parkı, Bafa Gölü, Kuşadası ve Didim Plajları önemli doğa ve turizm varlıklarımızdır.

İlimiz, 150 km'lik sahil şeridine sahip olup, sahil şeridinde Mavi Bayraklı, 34 Adet Plajımız ve 2 adet Marinamız bulunmaktadır.

Yılda 2.400 gemi kabul kapasiteli Kuşadası Limanı; yolcu sayısı ve gemi adedi bakımından ülkemizin en önemli Kurvaziyer limanıdır. Kuşadası Yat Limanı, 600 tekne kapasitelidir. Karada 600, denizde 580 tekne kapasiteli Didim Yat Limanı 400 ton ile Türkiye'nin en yüksek kapasiteli teknelerini sudan çıkarmaya yarayan vincine sahiptir. Didim Yat Limanında, her biri kendi alanında uzman 36 teknik atölye hizmet vermektedir.

Ülkemizin tarım ve turizm bakımından önemli illerinden biri olan Aydın ili, madenciliğin de yoğun olarak yapıldığı illerden biridir. Metalik madenler bakımından altın, bakır, kurşun, çinko, civa ve demir oluşumları bulunmaktadır. İlimizde metalik maden yataklarının yanı sıra endüstriyel hammaddeler yönünden de zengin yataklar mevcuttur. Bunlardan barit, diatomit, grafit ve kuvars gibi endüstriyel hammaddeler yanında seramik sanayinin olmazsa olmazı olan feldspat yataklarından üretilen madenler dünya pazarına ihraç edilmektedir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan ”Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

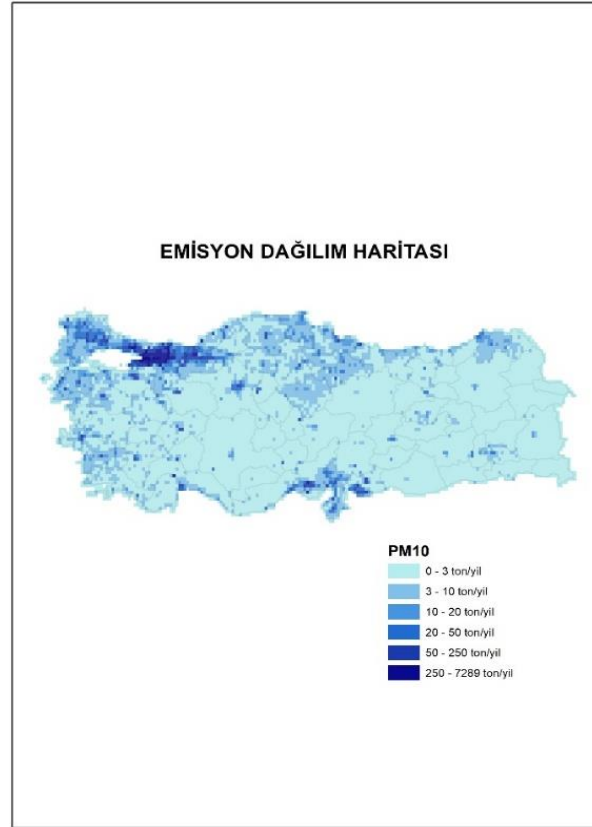
Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita A.1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita A.2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Çizelge A.1-Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkileneceği beklenmemektedir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenebileceği yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

**Çizelge A.4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇŞİDİM, 2023)**

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento	1	2
Enerji	4	4
Gıda		
Gübre		
Kağıt	1	1
Kimya		
Kireç	1	1
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)	2	2
TOPLAM	9	10

Bu bilgiler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden – (<https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂) toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NOX (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NOX, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.5 – 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(EPDK, 2023)

	Kıta Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				SANAYİ	91.011.131,21		
		Tüketim Miktarı (ton)		Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut				93.257.057,16			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimizde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde hazırlanmış olan 2014-2019 yılı için hazırlanan Temiz Hava Eylem Planı tamamlanmış 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

2020-2024 Temiz Hava Eylem Planı kapsamında aşağıda verilen tablo dahilinde planlanan eylemlerin, 2020-2024 yılları içerisinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

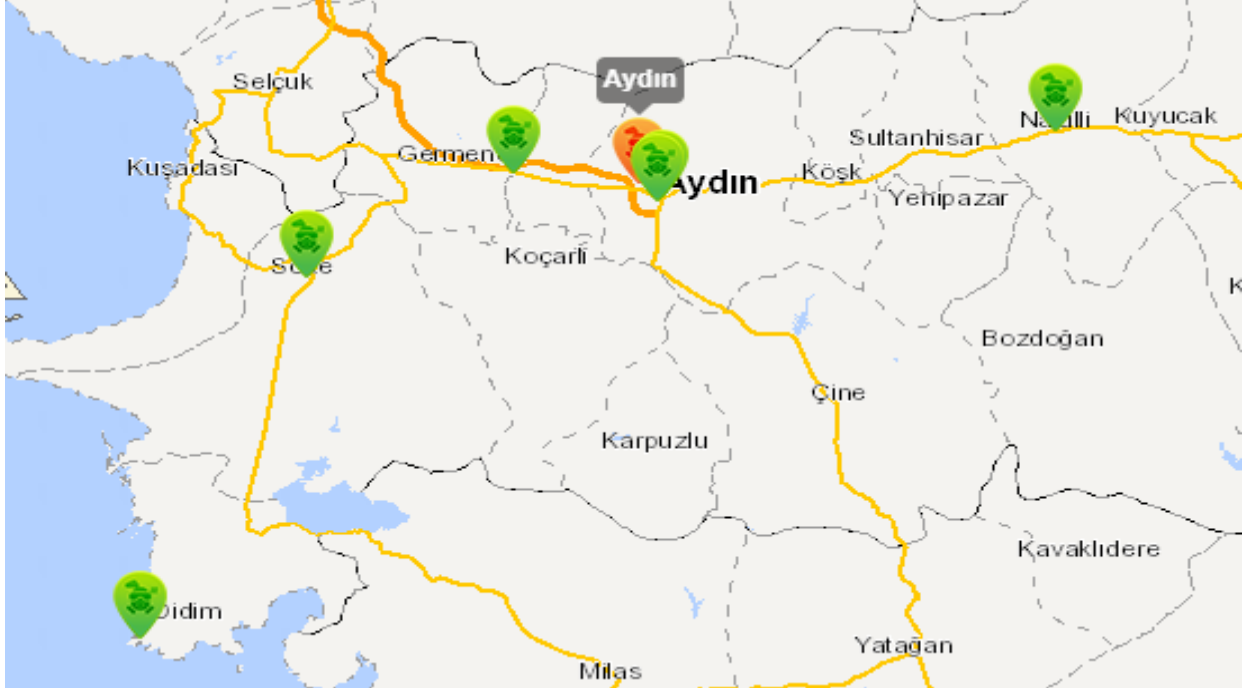
Çizelge A.6- 2020-2024 Temiz Hava Eylemi Planı Kapsamında Planlanan Eylemler

Eylem Alanı	Spesifik Eylemler	Hedefler	Gereççe	Uygulama Tarihi	Hava Kalitesine Etkisi	Tahmini Toplam Maliyet	Sorumlu Kuruluşlar
Evsel Isınma	Binalarda ısı yalıtımına önem verilmesi, Enerji Kimlik Belgelerinin kontrolü	Yakıt Tüketiminin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Evsel Isınma	Doğalgaz kullanımı ve yararlarının anlatılması, alt yapısının oluşturulması, doğalgaz kullanımının özendirilmesi,	Merkez İlçe Genelindeki Tüm Konutlara Doğalgazın Ulaştırılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Valilik, Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri, Enerya
Evsel Isınma	Kalorifer kazanlarının periyodik olarak bakımı	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Orta	Apartman Yönetimleri, M.M.O
Evsel Isınma	Kazanlara ait temizlik ve filtre sisteminin kontrolü	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Orta	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri
Evsel Isınma	Kaloriferlerin ateşçi eğitim kurslarına katılımı sağlanması ve geçerlilik süresi biten belgelerin kontrolü	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Yok	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri, Milli Eğitim Müdürlüğü (Halk Eğitim Merkezleri)
Trafik	Toplu taşıma araçları kullanımının yaygınlaştırılması, Elektrikli Toplu Taşıma Araç Kullanımı	Toplu Taşıma Sisteminin Rehabilitasyonu	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri
Trafik	Araçların egzoz emisyon ölçümleri periyodik olarak yapılması	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Az	TÜV Türk ve Özel Servisler
Trafik	Trafikte yapılan araç kontrollerinde egzoz emisyon ölçümlerinin yapılmadığının tespiti halinde tutanakla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

	Müdürlüğüne bildirilmesi						
Evsel Isınma	Yetki devri akabinde ilgili personele kömür numunesi alma esas ve usulleri eğitimi aldırılması	Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü ile ilgili Yetki Devri olarak etkin denetleme yapmak.	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Eylem Alanı	Spesifik Eylemler	Hedefler	Gereke	Uygulama Tarihi	Hava Kalitesine Etkisi	Tahmini Toplam Maliyet	Sorumlu Kuruluşlar
Evsel Isınma	Jeotermal Santrallerde oluşan akışkanın pilot bölge seçilerek konutlarda ısınmada kullanılması	Hava Kirliliğinin Azaltılması ve Jeotermal Akışkanının Kontrolü	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Valilik Koordinesinde Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri
Evsel Isınma	Prinanın geri kazanım yapılarak Uygunluk ve Satış İzin Belgesi ile satışının yapılması	Hava Kirliliğinin Engellenmesi	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Sanayi	Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hakkında yönetmelik Ek-1 ve Ek-2 Listelerinde yer alan tesislerin çevre izni alması	Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Kapsamında tesislerin kontrolü	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Az	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

A.4. Ölçüm İstasyonları

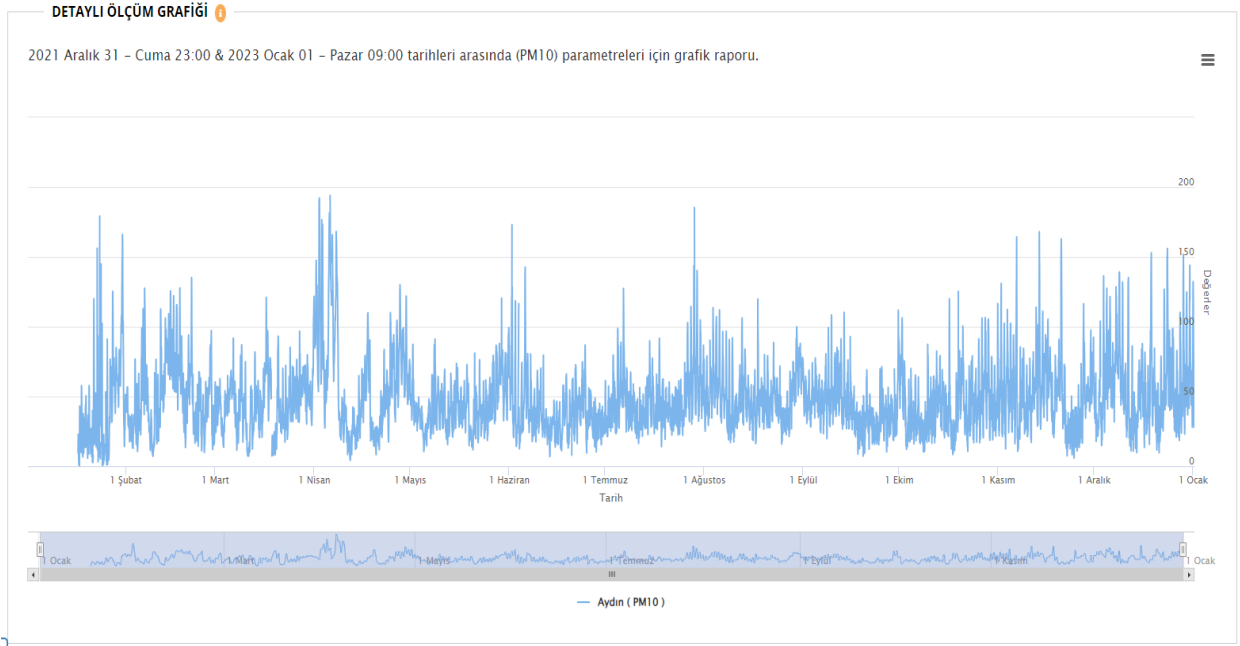

Harita A.3–Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

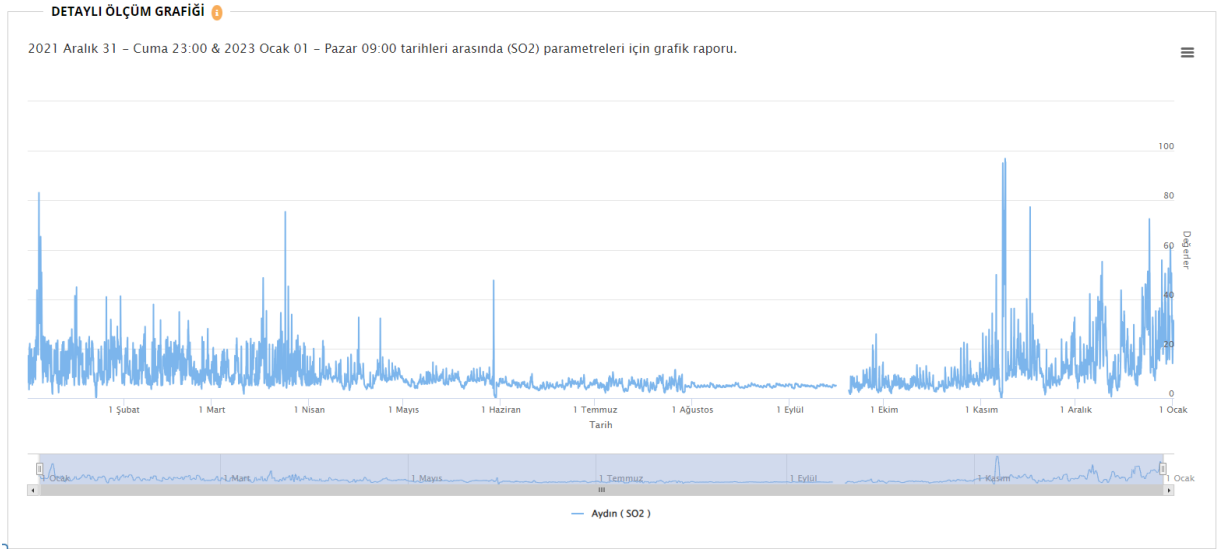
Çizelge A.7 - 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ						
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	H ₂ S	PM ₁₀	PM _{2,5}
Merkez	Kentsel	X				X	X	
Efeler	Kentsel	X	X	X	X	X	X	
Merkez	Trafik		X	X			X	X
Nazilli	Kentsel	X	X	X	X	X	X	
Söke	Kentsel	X	X	X	X	X	X	
Didim	Arka Plan-Taşınım	X	X		X	X	X	X
Germencik	Ekosistem	X	X		X	X	X	X

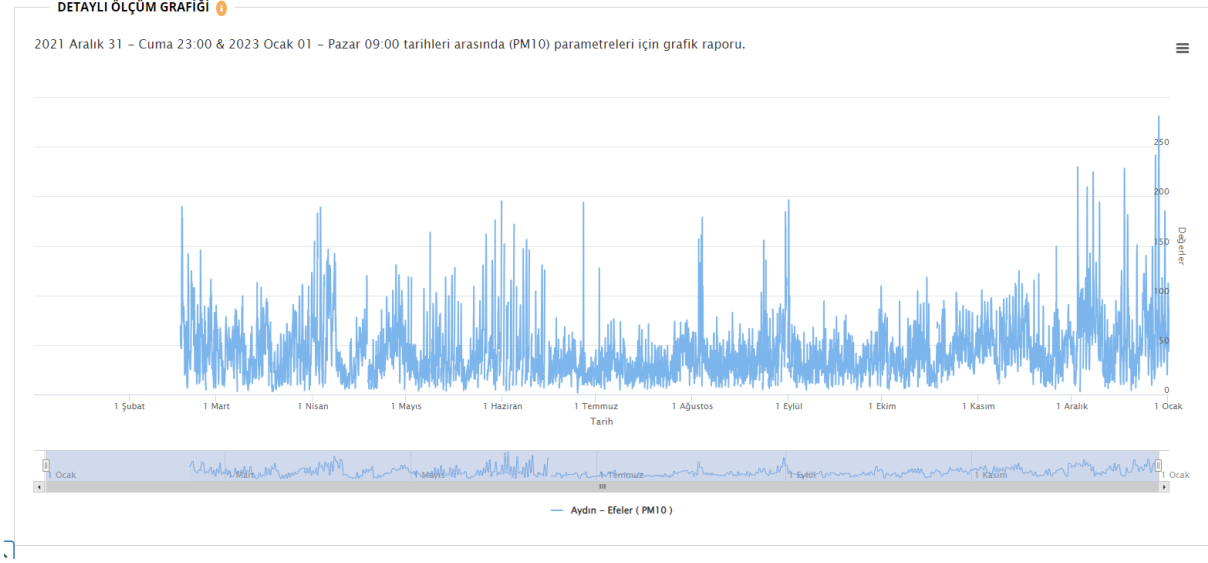
(havaizleme.gov.tr, 2023)

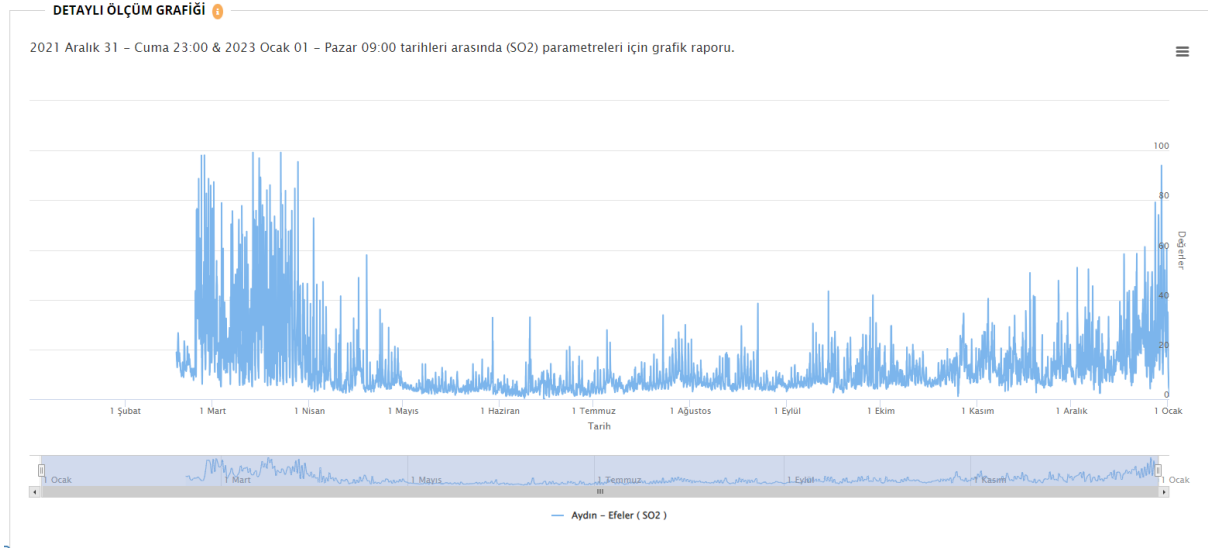
Grafik A.1 - 2022 yılında Aydın istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

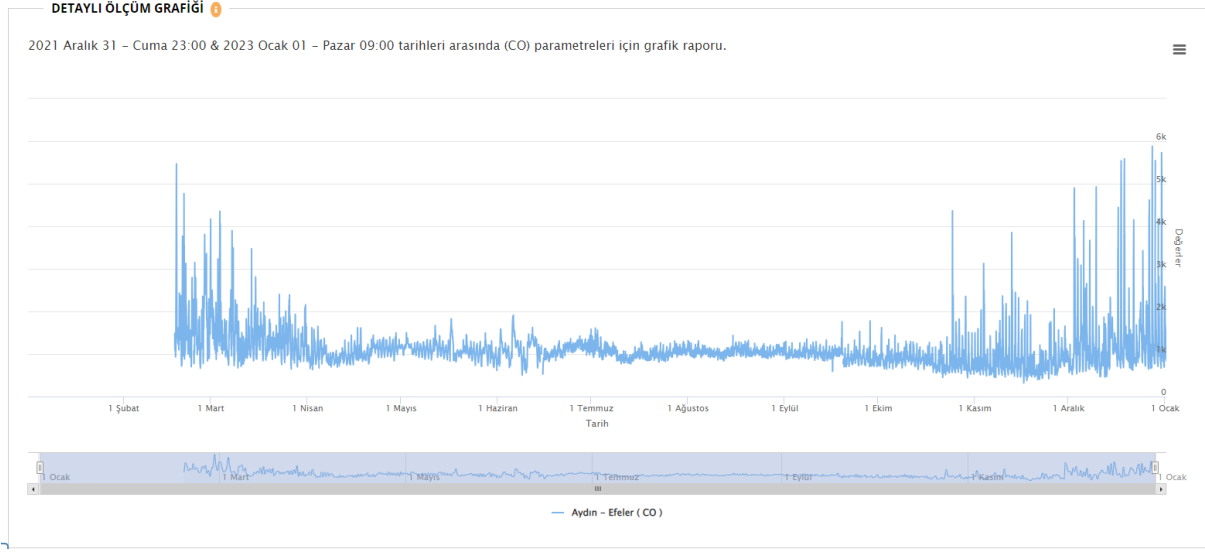
Grafik A.2 - 2022 yılında Aydın istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

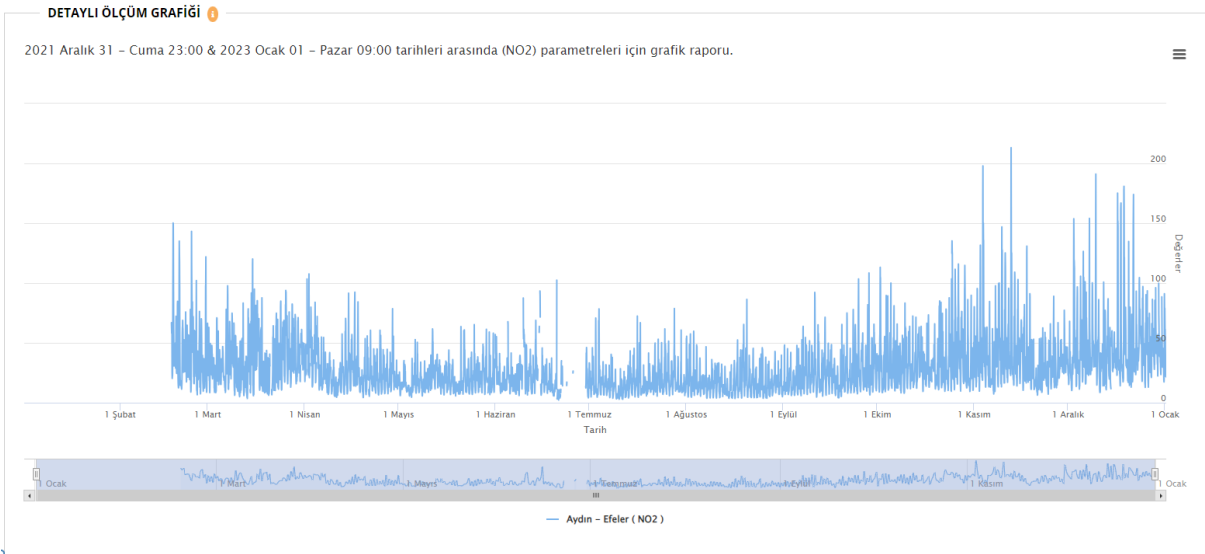
Grafik A.3-2022 yılında Efeler istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

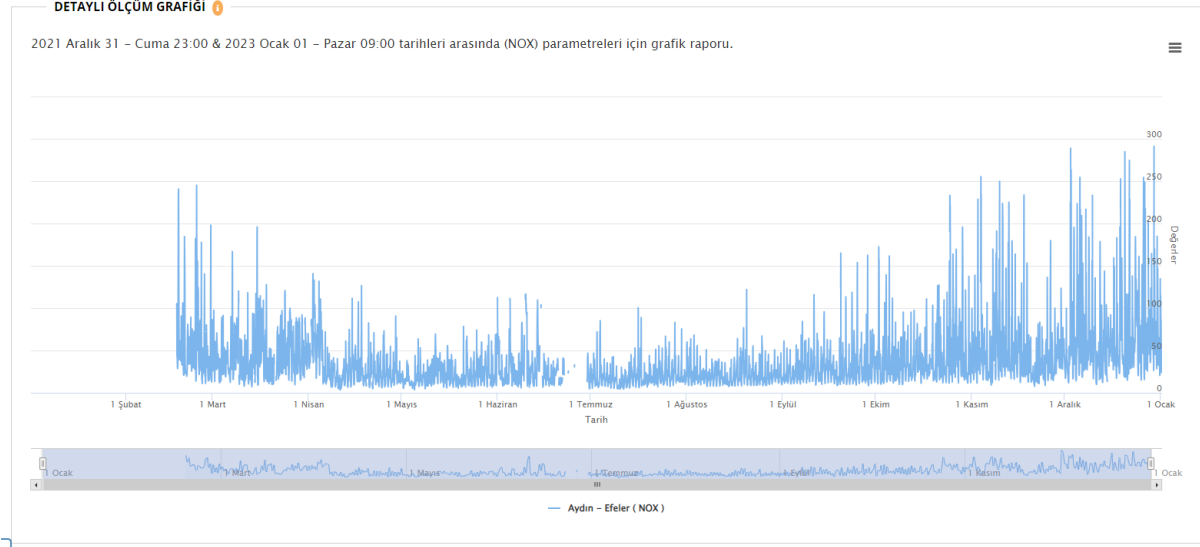
Grafik A.4- 2022 yılında Efeler istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

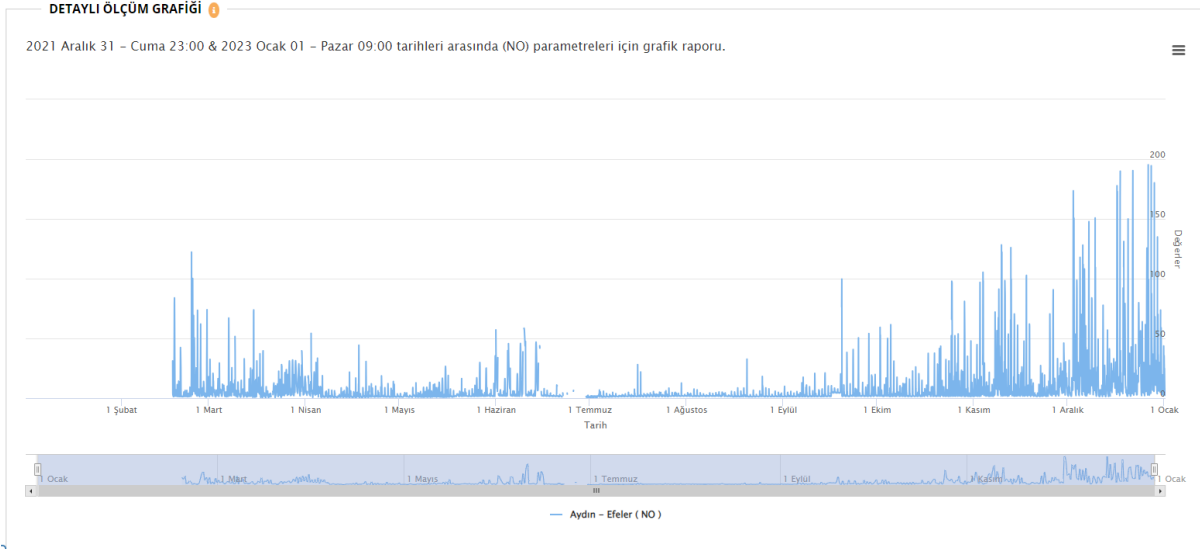
Grafik A.5 - 2022 yılında Efeler istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

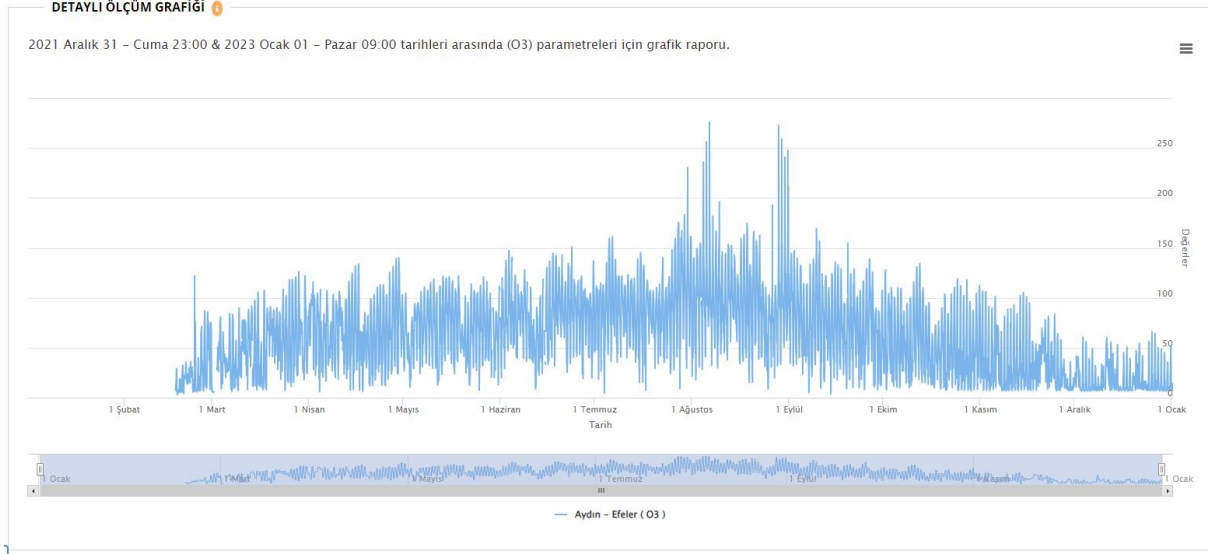
Grafik A.6 - 2022 yılında Efeler istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

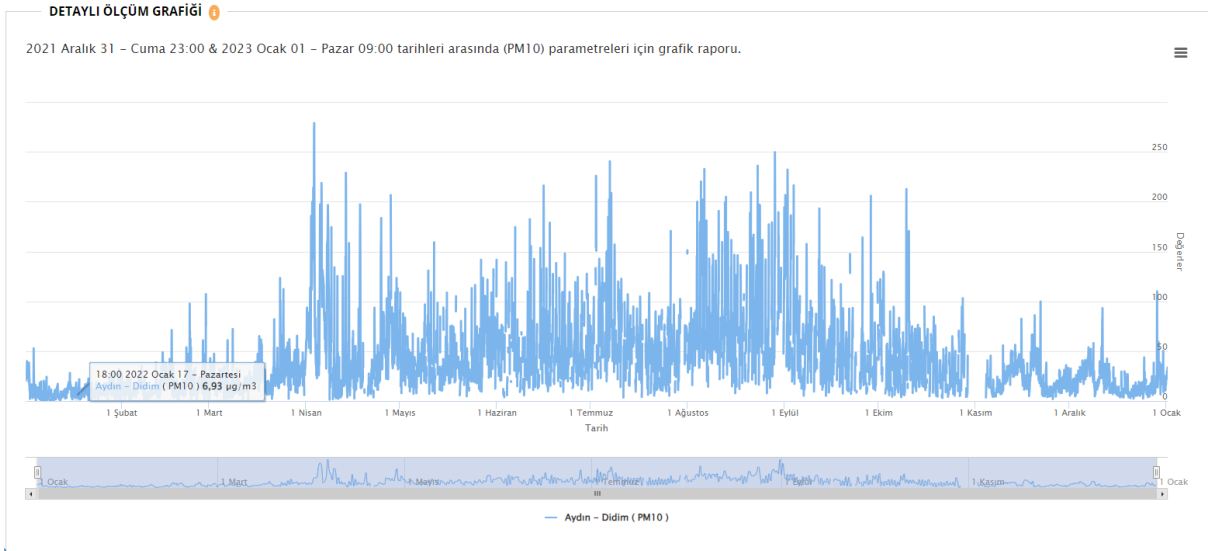
Grafik A.7- 2022 yılında Efeler istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

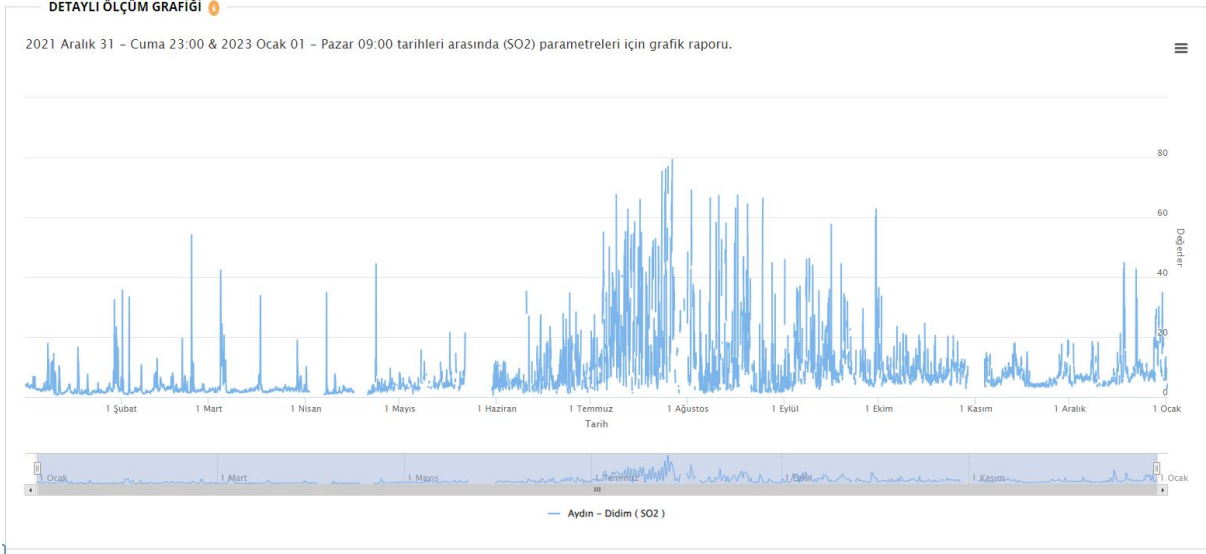
Grafik A.8 - 2022 yılında Efeler istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

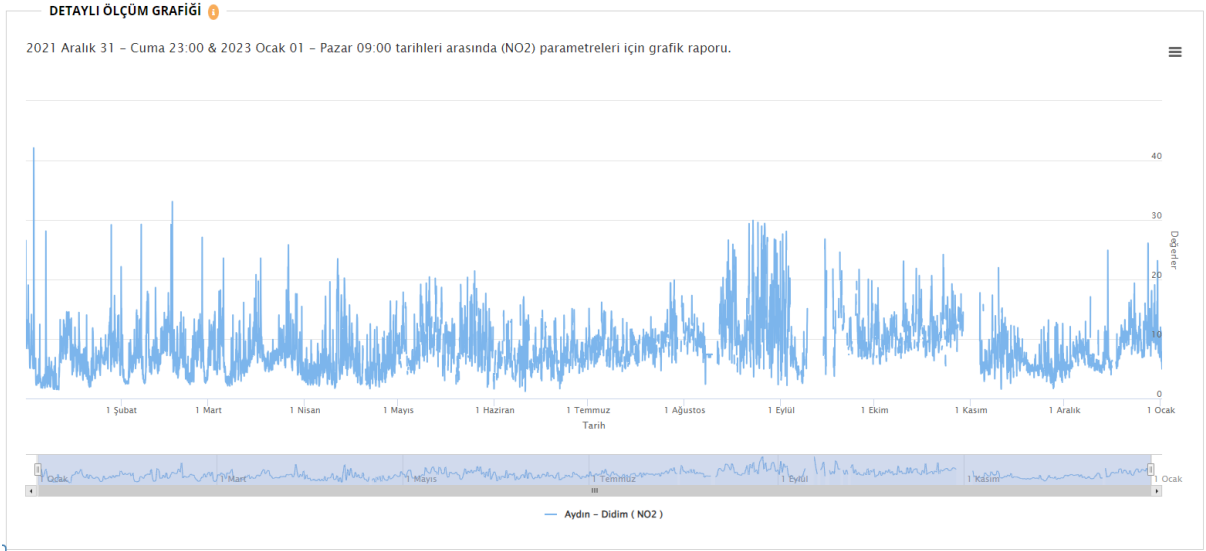
Grafik A.9 - 2022 yılında Efeler istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

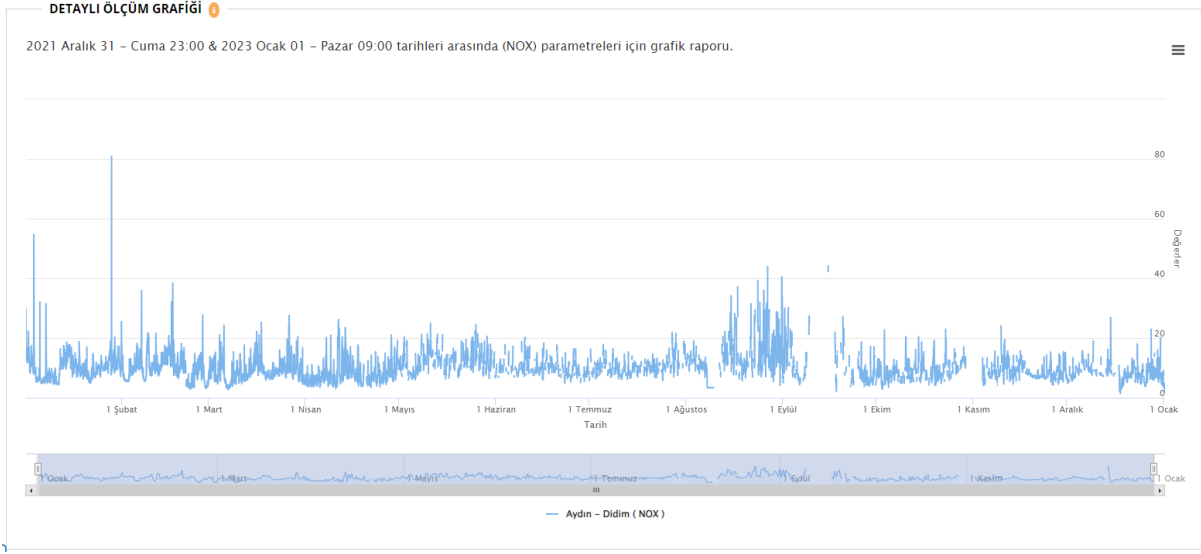
Grafik A.10 - 2022 yılında Didim istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

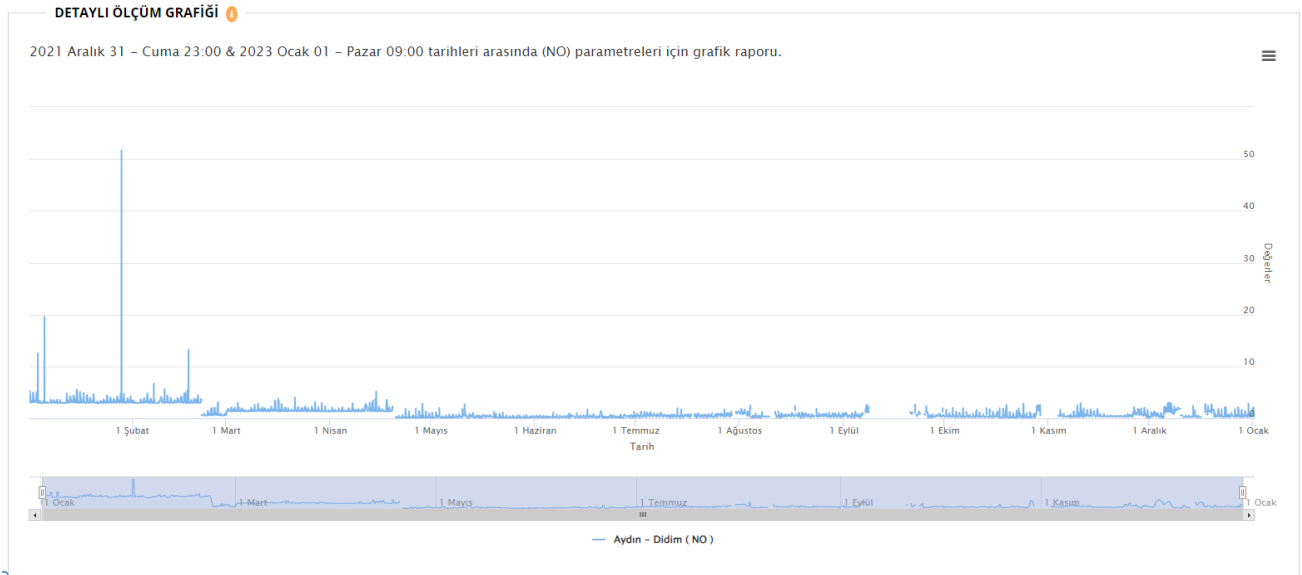
Grafik A.11 - 2022 yılında Didim istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

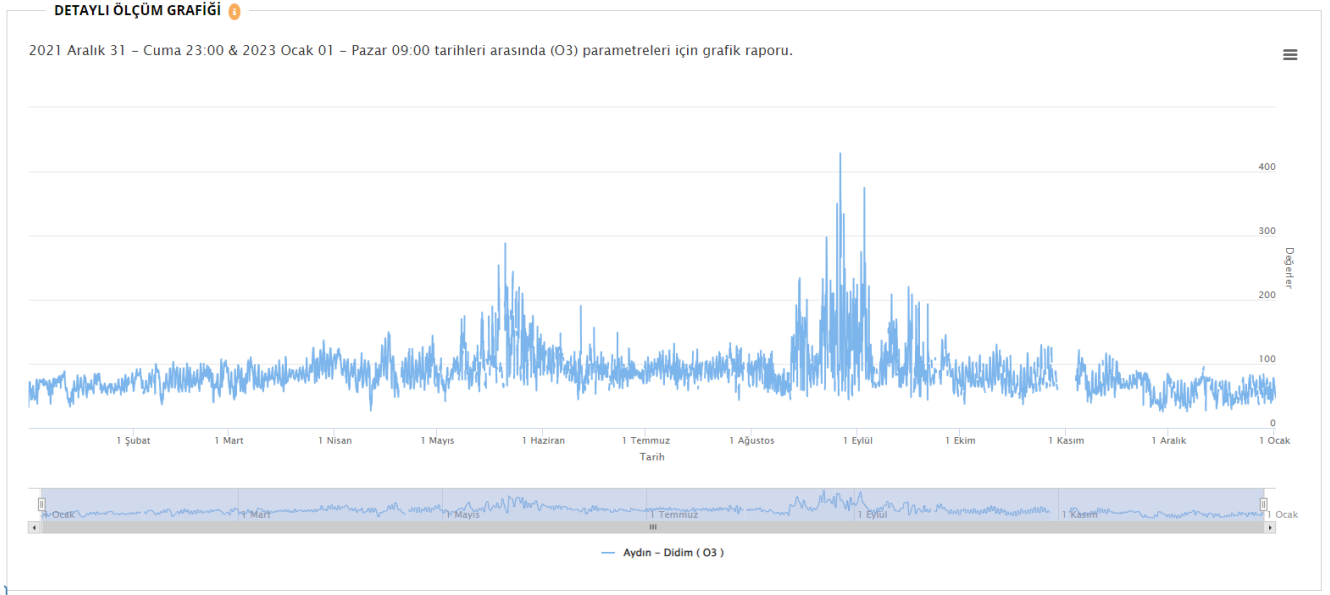
Grafik A.12 - 2022 yılında Didim istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

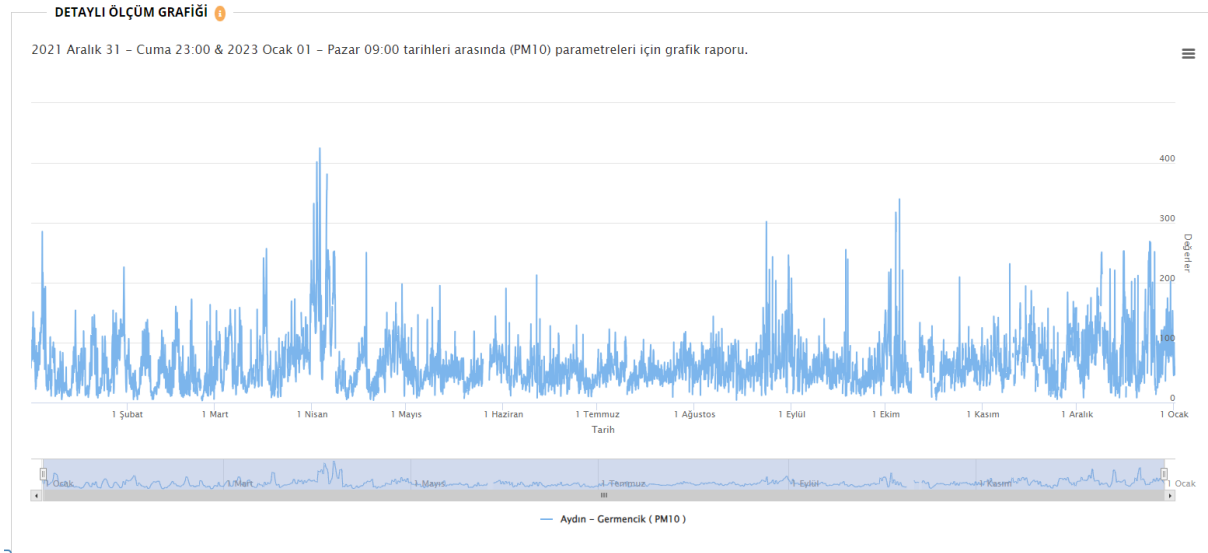
Grafik A.13 - 2022 yılında Didim istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

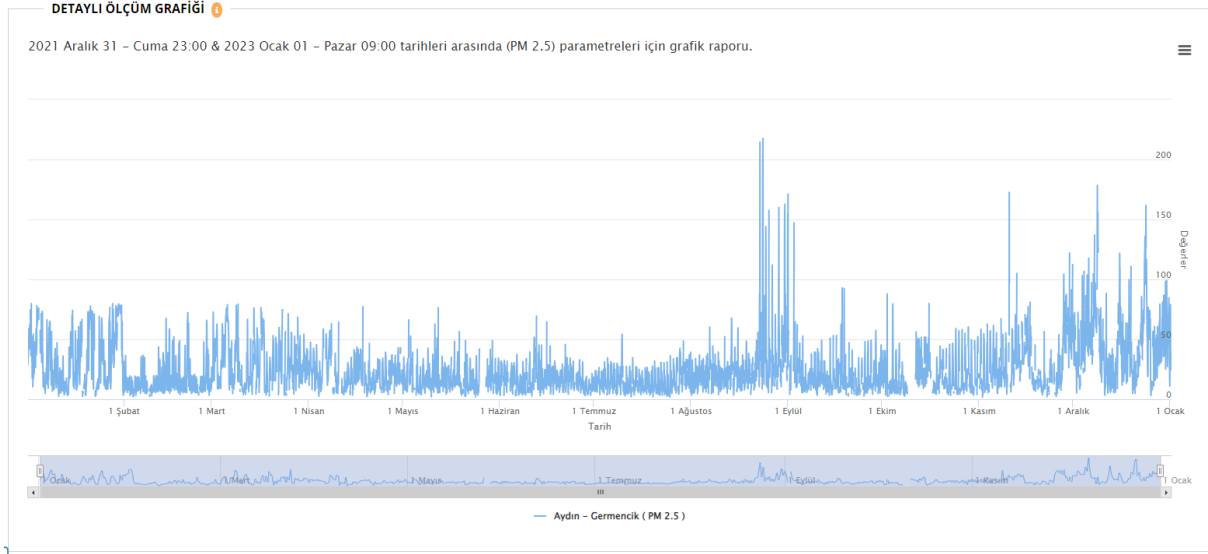
Grafik A.14 - 2022 yılında Didim istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

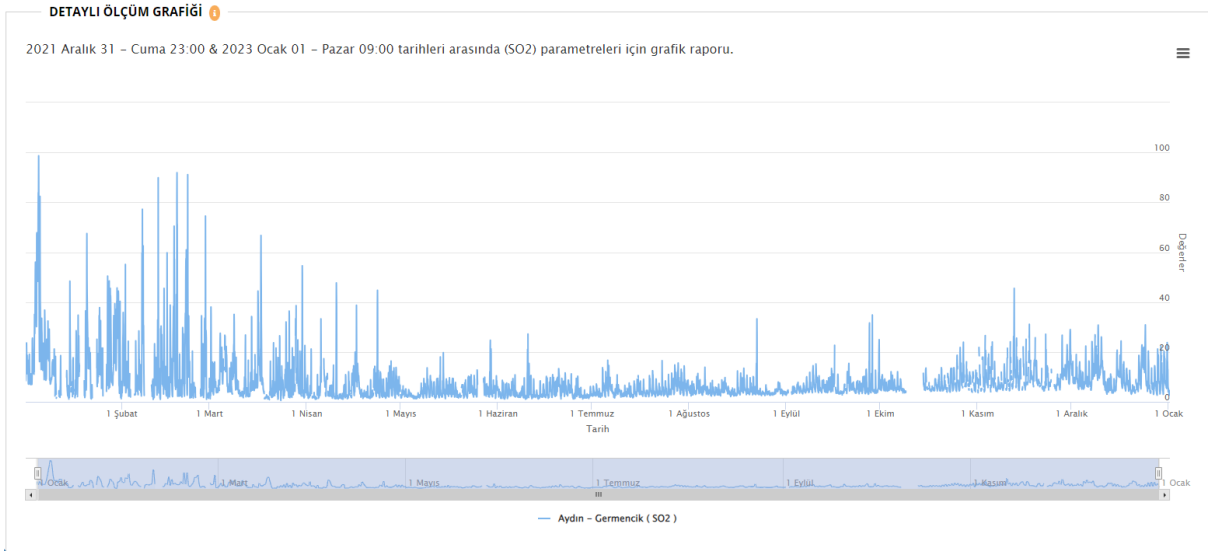
Grafik A.15 - 2022 yılında Didim istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

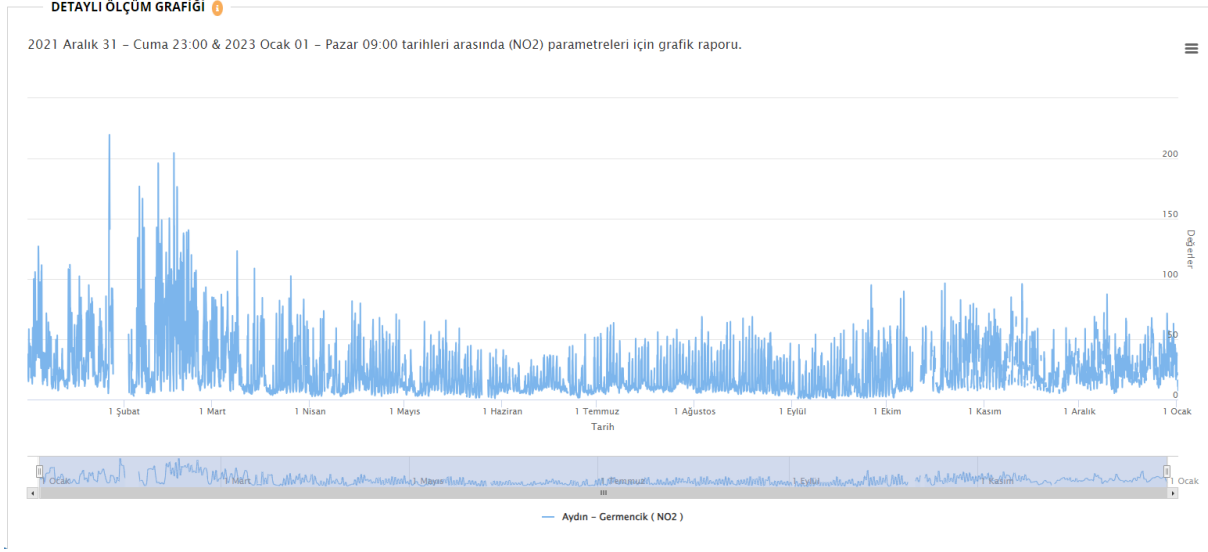
Grafik A.16 - 2022 yılında Germencik istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

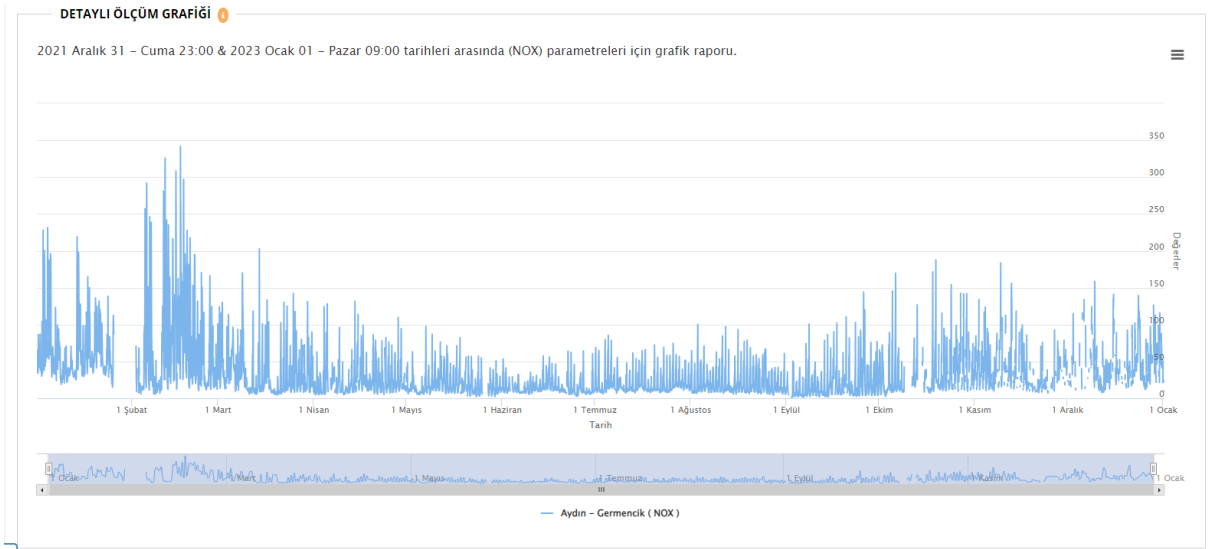
Grafik A.17 - 2022 yılında Germencik istasyonu PM2.5 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

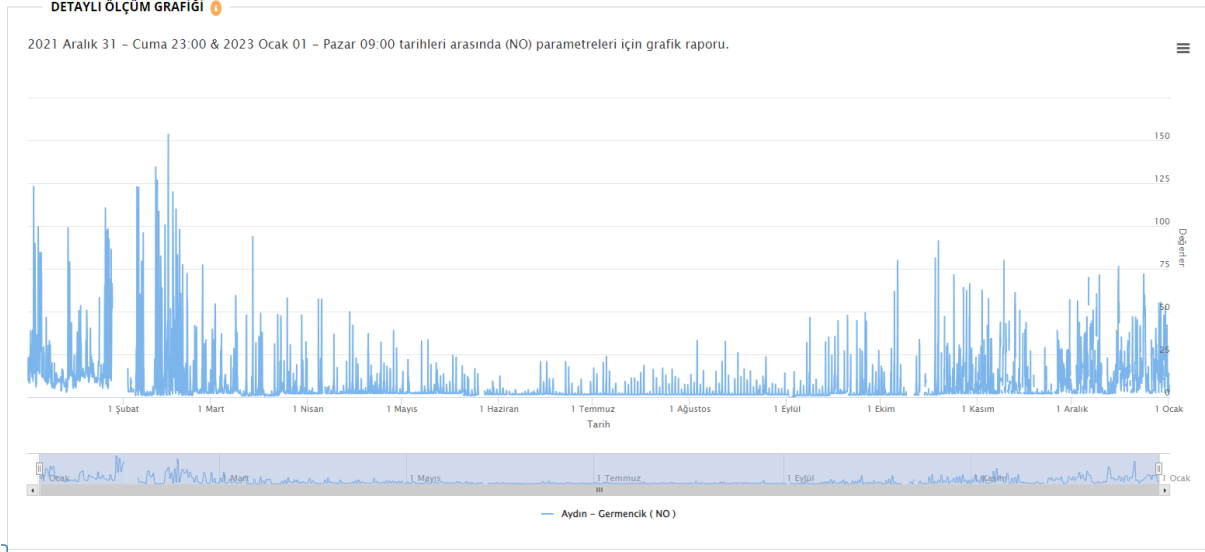
Grafik A.18 - 2022 yılında Germencik istasyonu SO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

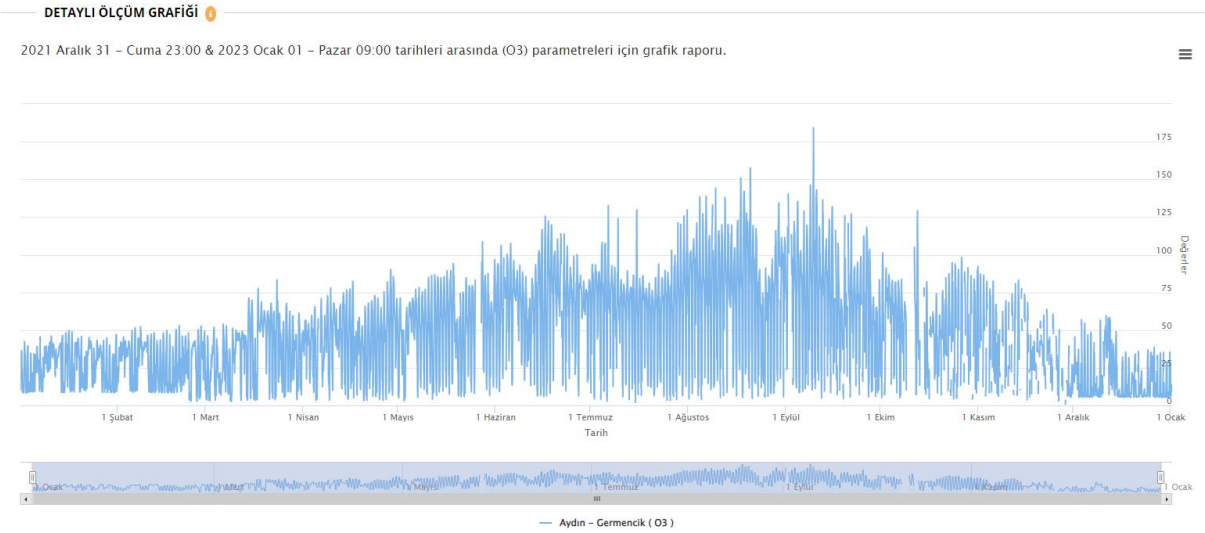
Grafik A.19 - 2022 yılında Germencik istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

Grafik A.20 - 2022 yılında Germencik istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

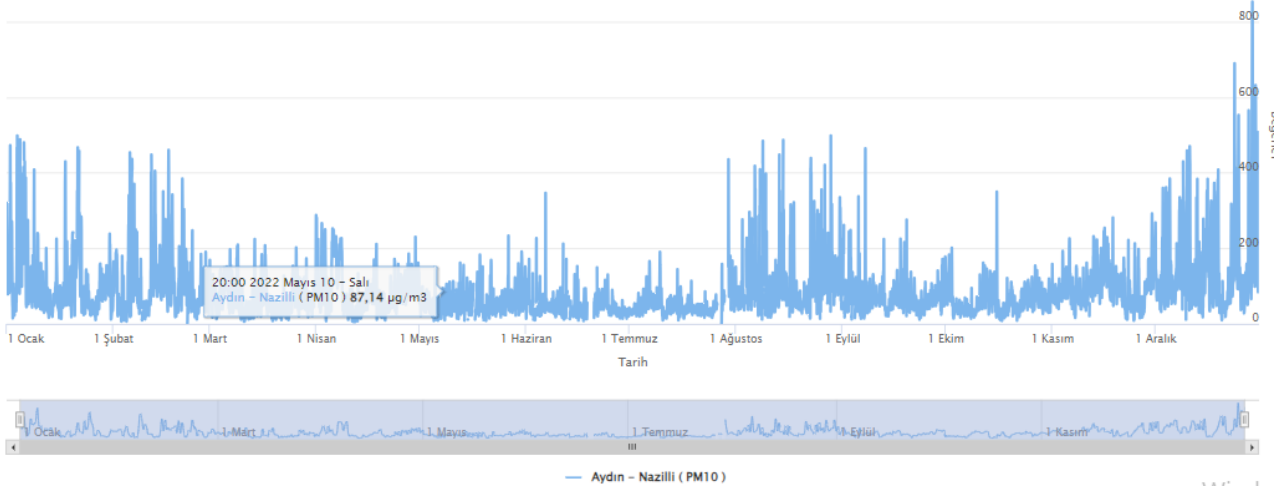

Grafik A.21 - 2022 yılında Germencik istasyonu NO parametresi günlük ortalama değeri*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

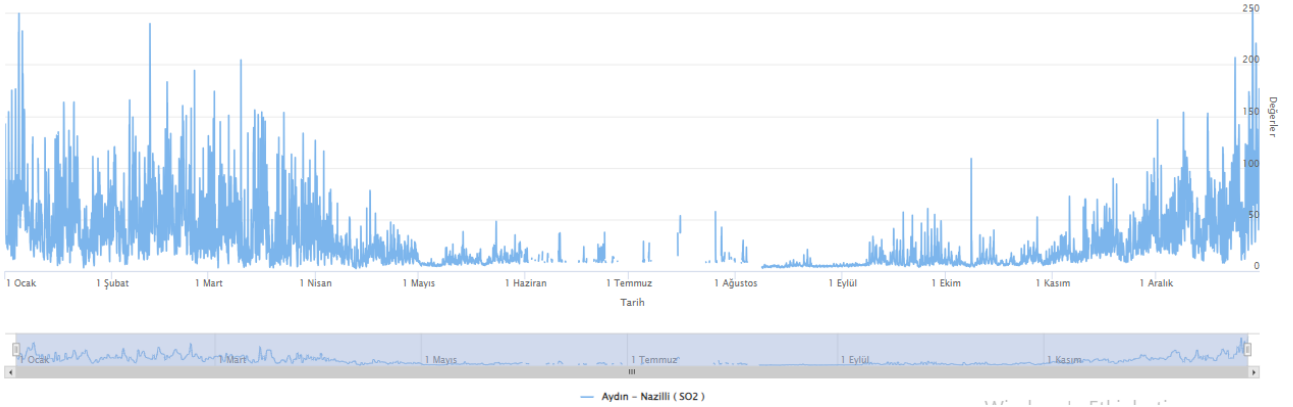
Grafik A.22 - 2022 yılında Germencik istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değeri*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

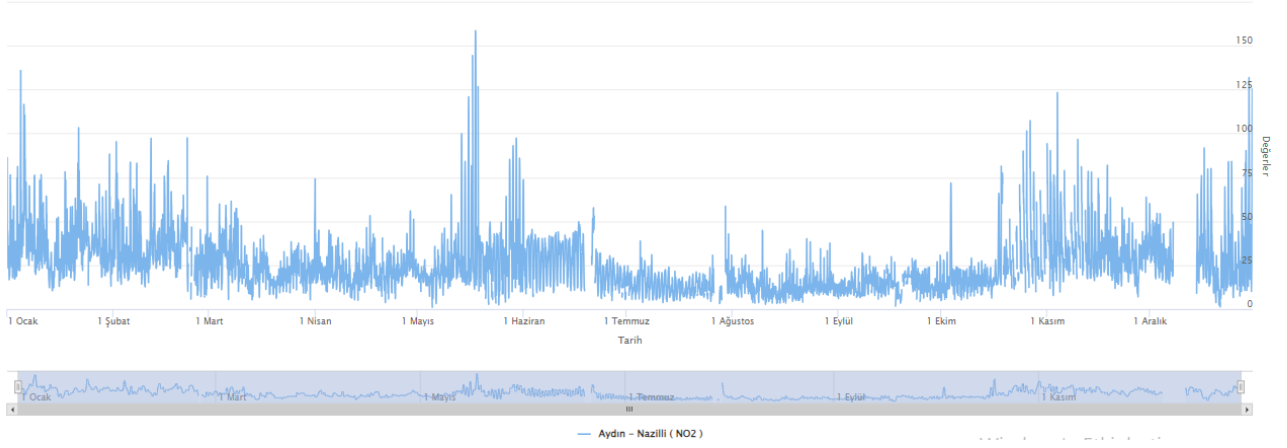
Grafik A.23 - 2022 yılında Nazilli istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (SO2) parametreleri için grafik raporu.

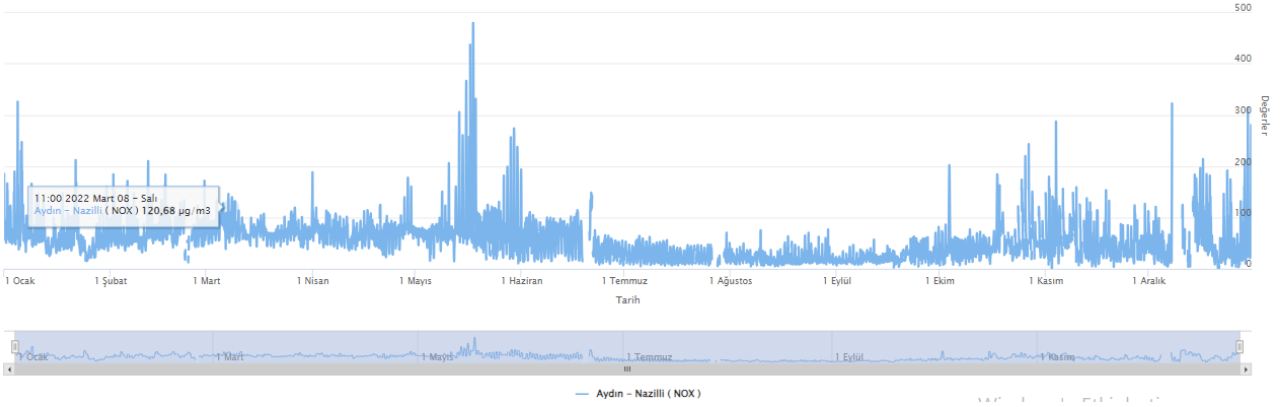
Grafik A.24 - 2022 yılında Nazilli istasyonu SO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (NO2) parametreleri için grafik raporu.

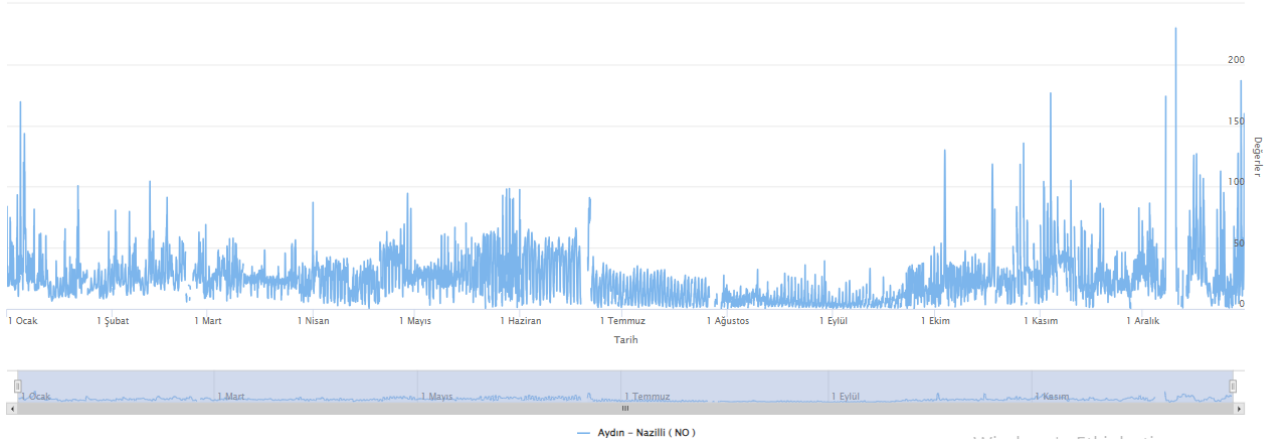
Grafik A.25 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (NOx) parametreleri için grafik raporu.

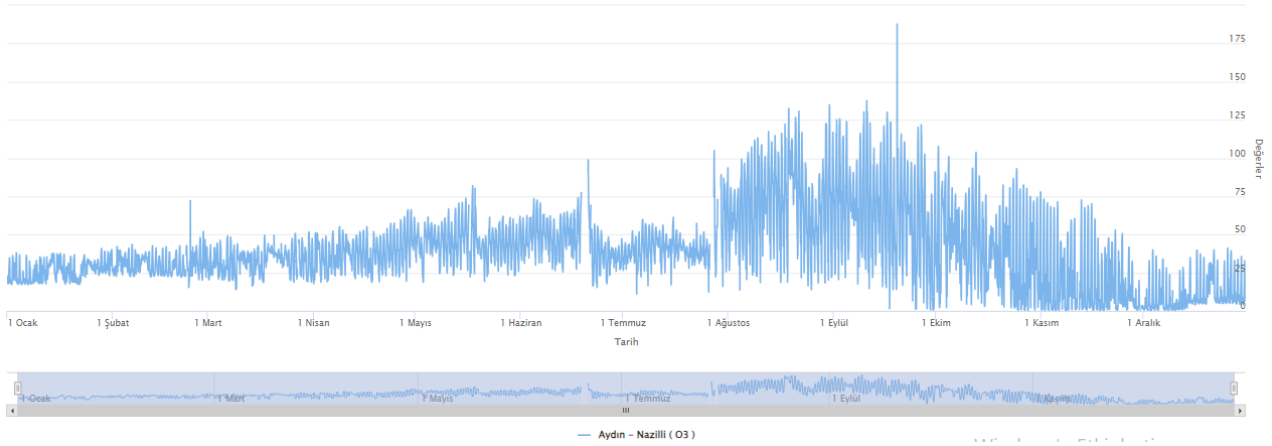
Grafik A.26 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (NO) parametreleri için grafik raporu.

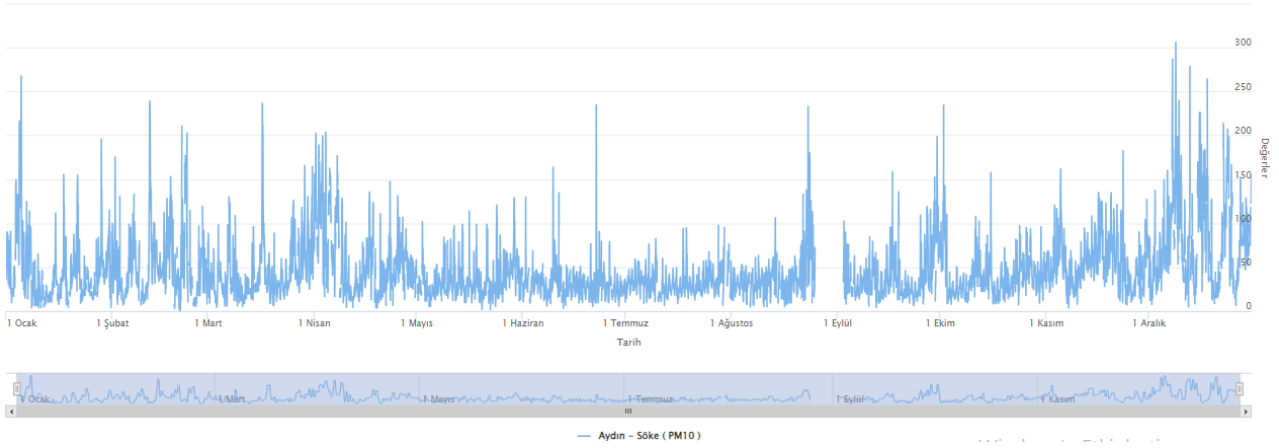
Grafik A.27 - 2022 yılında Nazilli istasyonu NO parametresi günlük ortalama değeri grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (O3) parametreleri için grafik raporu.

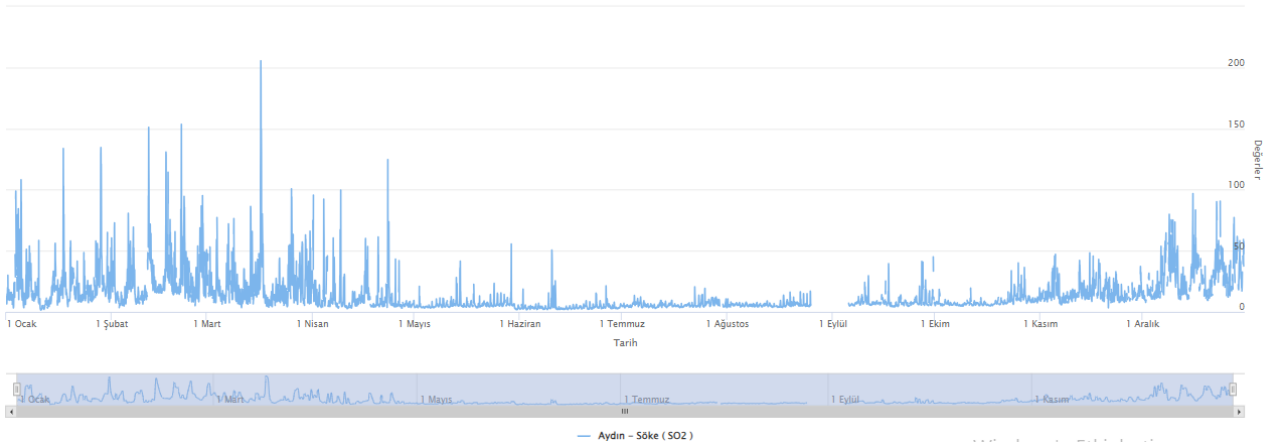
Grafik A.28 - 2022 yılında Nazilli istasyonu O3 parametresi günlük ortalama değeri grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

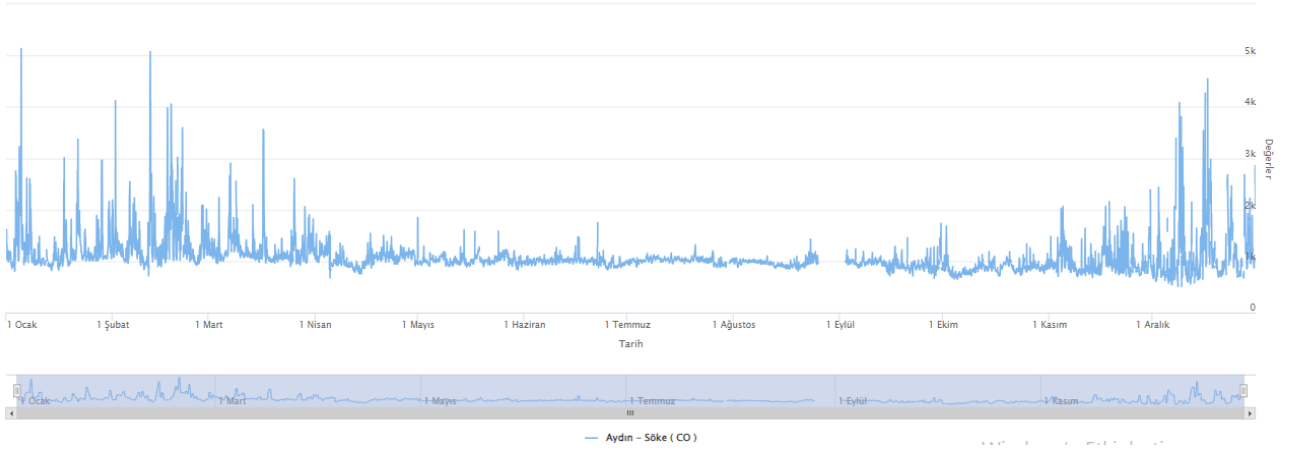
Grafik A.29 - 2022 yılında Söke istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (SO2) parametreleri için grafik raporu.

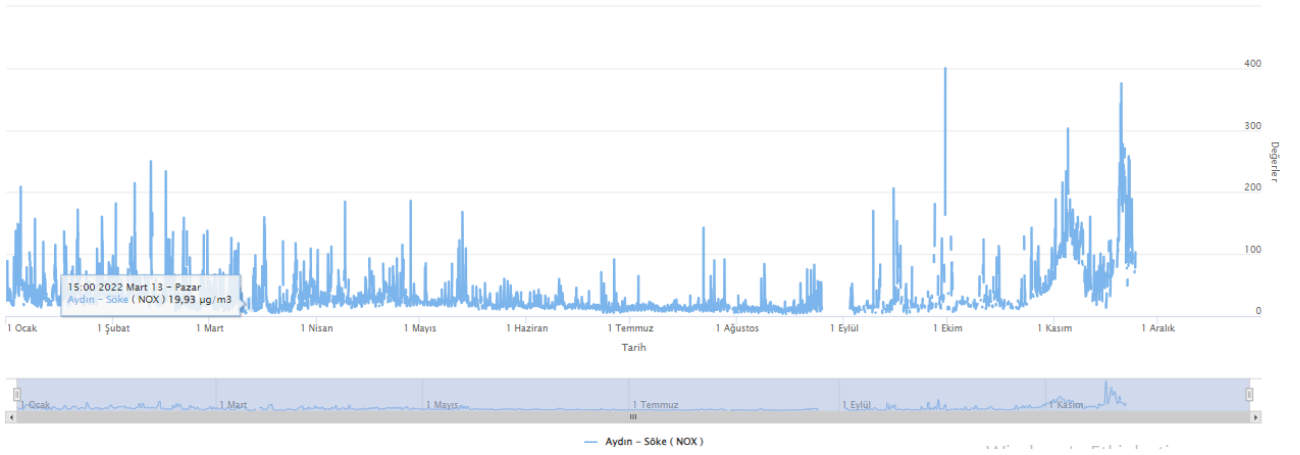
Grafik A.30 - 2022 yılında Söke istasyonu SO2 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

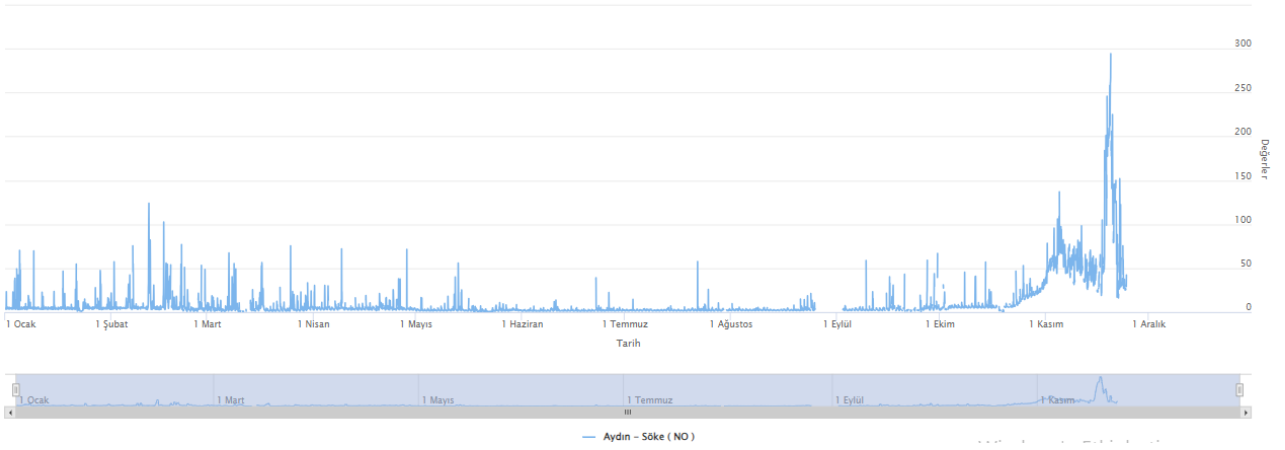
Grafik A.31 - 2022 yılında Söke istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (NOX) parametreleri için grafik raporu.

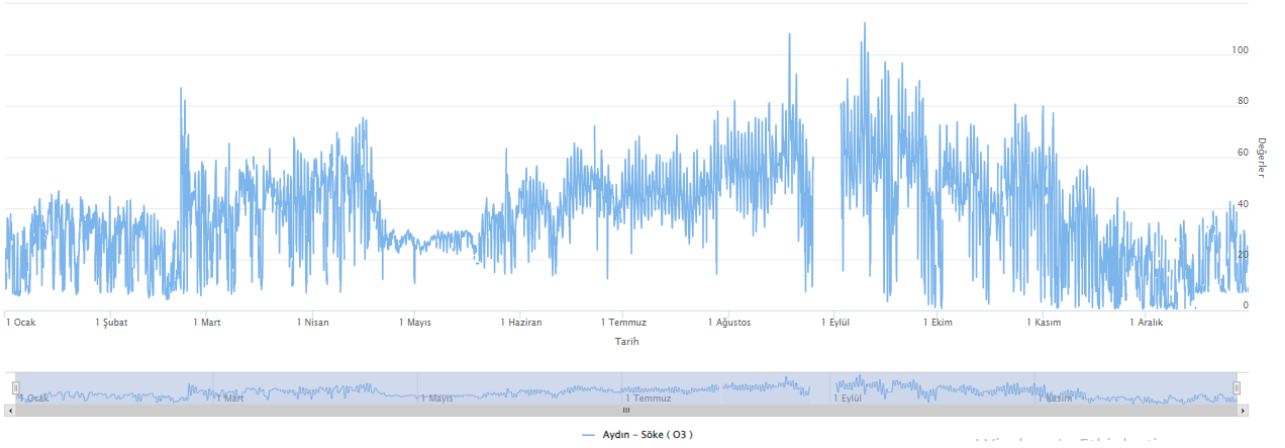
Grafik A.32 - 2022 yılında Söke istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (NO) parametreleri için grafik raporu.

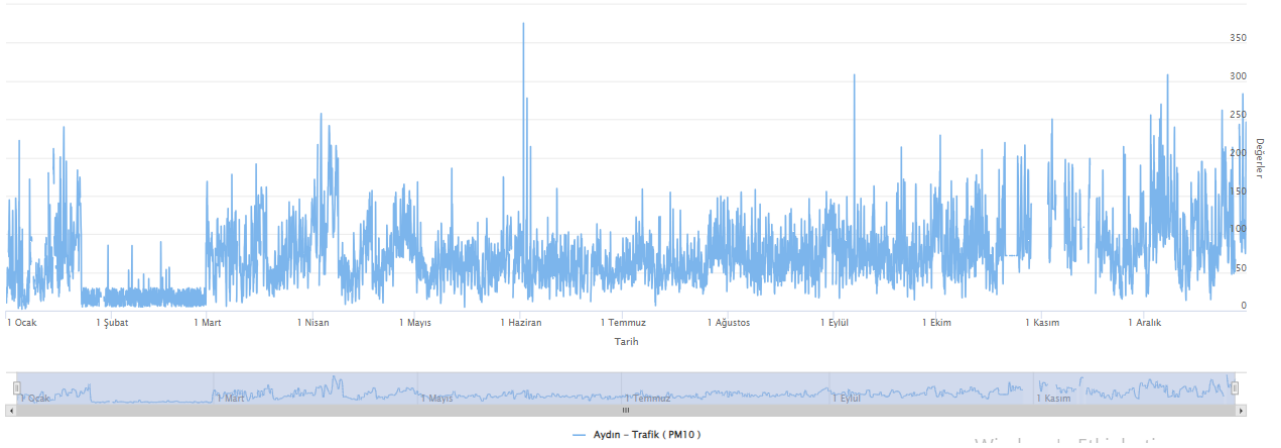
Grafik A.33 - 2022 yılında Söke istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (O3) parametreleri için grafik raporu.

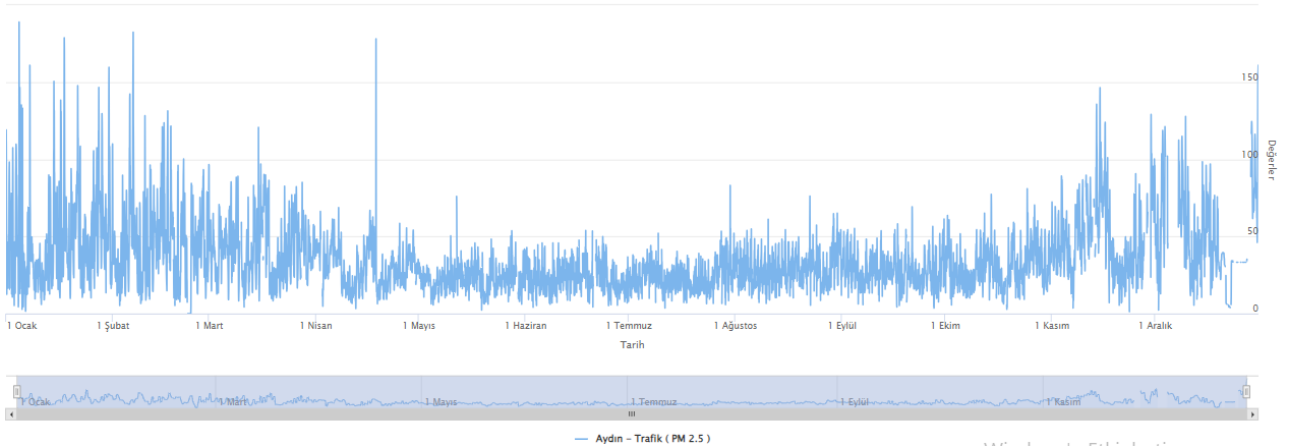
Grafik A.34 - 2022 yılında Söke istasyonu O3 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

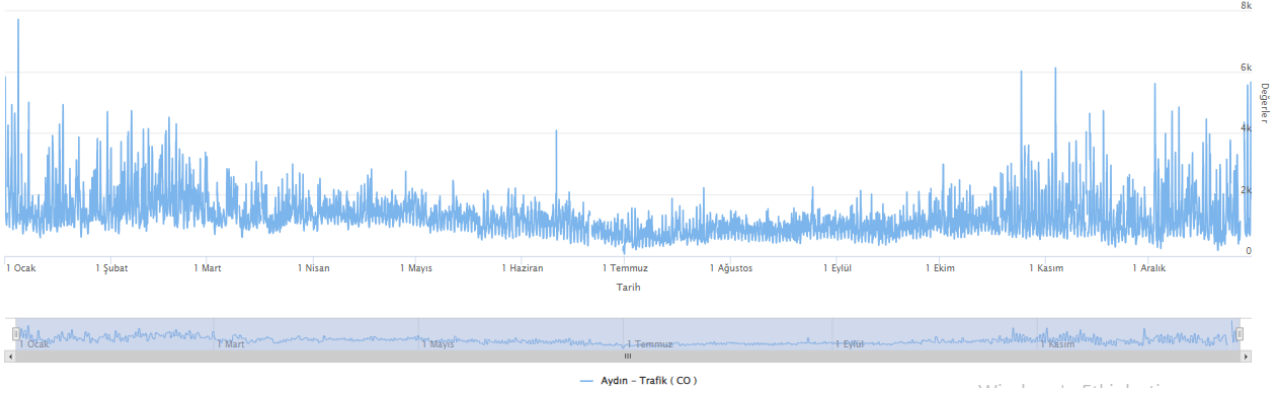

Grafik A.35 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 00:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 00:00 tarihleri arasında (PM 2.5) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A.36 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu PM2.5 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

Grafik A.37 - 2022 yılında Aydın-Trafik istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(havaizleme.gov.tr, 2023)

Çizelge A.8- 2022 yılı Aydın istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

(havaizleme.gov.tr, 2023)

AYDIN	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	15,06		42,94	5										
Şubat	12,16		50,50	12										
Mart	11,53		47,66	13										
Nisan	8,64		60,92	19										
Mayıs	7,18		44,40	8										
Haziran	5,42		38,72	4										
Temmuz	5,42		47,68	12										
Ağustos	4,93		50,38	14										
Eylül	5,48		44,04	10										
Ekim	6,56		44,19	10										
Kasım	14,28		51,21	12										
Aralık	19,68		57,06	20										

*AGS: Sınır değerlerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.9 - 2022 yılı Didim istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

DİDİM	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	3,32		10,9						6,88		10,23		65,04	
Şubat	3,03		16,95						7,4		9,95		75,82	
Mart	3,18		25,85	1					7,46		8,86		85,1	
Nisan	2,88		61,75	15					6,43		8,21		90,63	
Mayıs	6,02		41,57	2					9,63		10,98		109,65	
Haziran	8,08		49,75	5					7,46		10,68		89,93	
Temmuz	24,04		53,7	4					9,15		10,49		91,71	
Ağustos	11,46		68,9	4					11,84		13,51		114,11	
Eylül	12,27		50,62	3					10,3		8,79		102,1	
Ekim	8,59		40,32	1					11,15		8,08		79,55	
Kasım	6,52		23,96	1					6,52		9,06		69	
Aralık	9,11		20,38						8,71		8,06		57,87	

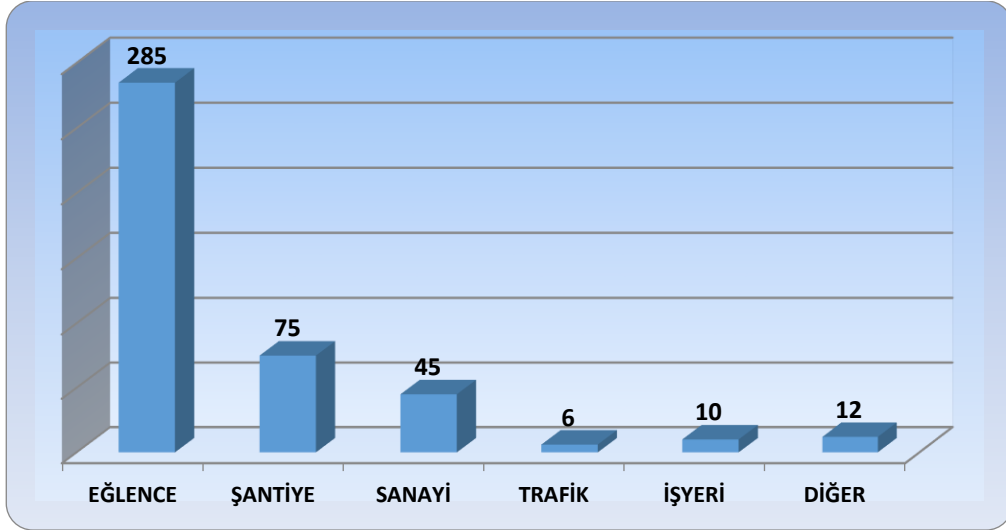
Çizelge A.13 - 2022 yılı Aydın-Trafik istasyonu hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

AYDIN-TRAFİK	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			53,94	14	1.685,34				66,78	25	284,72			
Şubat			18,74		1.889,14				81,48	21	315,52			
Mart			73,8	26	1.404,61									
Nisan			87,19	25	1.437,64									
Mayıs			60,51	25	1.207,32									
Haziran			58,76	23	970,22									
Temmuz			63,97	26	756,79									
Ağustos			73,7	31	892,26									
Eylül			76,47	29	960,94									
Ekim			90,21	24	1.296,58									
Kasım			86,32	18	1.357,01									
Aralık														

A.5. Çevresel Gürültü

Gürültü konusunda kısa bir bilgi verilebilir. Gürültü denetimi konusunda yetki devri yapılmış ise, yetki devri yapılmış belediyelerden gelen bu konu hakkında bilgiler rapora eklenmelidir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne ulaşan gürültü şikâyetlerinin konu bazında dağılımı Grafik A.3'deki gibi verilmelidir. Ek olarak bu şikâyetler hakkında neler yapıldığı konusunda bilgiler rapora eklenmelidir.

Grafik A.38 – 2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı
(Kaynak, yıl)

Çizelge A.14 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı'nda bulunan sektörel hedefler kapsamında ilde yapılan kısa, orta ve uzun vadeli çalışmalara değinilecektir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından elde edilecek bilgilerin kapsamı; Bakanlığımızın Stratejik Planıyla ve Planda belirtilen iklim değişikliği ile ilişkili Üst politika belgeleriyle uyumlu olma bazında değerlendirilerek; Eksen 1: Çevre başlığı altındaki “Hedef 1.2. Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü, İklim Değişikliği ve Ozon Tabakasının Korunması” na paralel unsurlar içermelidir.

Bakanlığımız 2020-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayısı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

Türkiye İklim Değişikliği Eylem Planı'nda bulunan sektörel hedefler kapsamında illerde yapılan iklim değişikliğiyle ilgili çalışmaların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yerel yönetimlerden temin edilerek İl Çevre Durum Raporlarında yer verilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu minvalde, Bakanlığımız Stratejik Planında da yukarıdaki hedefleri gerçekleştirmek doğrultusunda işbirliği yapılacak olan birimler arasında ifade edilen İl Çevre Müdürlüklerince yerel yönetimlerden varsa “Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları” başta olmak üzere; kentin iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası kent birliklerine üye olup olmadığı; sera gazı azaltımı ve uyum faaliyetleri ile ilgili uygulamaların; proje ve politikalarına dair bilgilerin bu başlık altına yer alması gerekmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

İlde Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı, toplam araç sayısı, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptıran araçlar ile tamamlanan bisiklet yollarına ilişkin bilgiler verilmelidir.

Çizelge A.15- 2022 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Kaynak, 2023)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
22	525.427	160.403

Çizelge A.16– Tamamlanan Bisiklet Yolları
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2023)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
AYDIN	Kuşadası İlçesi (Davutlar-Güzelçamlı)	3 km
AYDIN	Buharkent	719 m
AYDIN	Aydın Büyükşehir Belediyesi	6230 m
AYDIN	Didim	250 m

Çizelge A.17– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
AYDIN	Kuyucak	2,2 km

Çizelge A.18– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
-----	-----------	-------------

A.8 -Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde büyük oranda yerli ve ithal linyit kömürü tüketilmektedir. Yakıt olarak ayrıca ısınmada ve endüstride pirina (zeytin küspesi) ve doğal gaz kullanılmaktadır.

Aydın ilinde sim.csb.gov.tr adresinden verilerin izlenebildiği Efeler ilçesi Semt Pazar Yerinde bulunan hava kalitesi izleme istasyonunun, etrafında fosil yakıt kullanan konutlar ve okullar ile dış hastanesi bulunmaktadır. Aydın İlinde toplam 7 tane Hava Kalitesi İzleme İstasyonu vardır.

Aylık ortalama değerler göz önüne alındığında ısınma döneminde Ocak – Şubat ve Kasım - Aralık aylarında öncelikle PM10 kirletici düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. SO₂ kirleticisi için sınır değerini aştığı gün olmamış ancak ocak ve aralık aylarında ortalamada diğer aylara göre artış olmuştur.

Hava kirliliğinin yaşandığı aylara bakıldığında meteorolojik koşulların da etkisiyle daha çok ısınma amaçlı yakıt kullanımından kaynaklanan kirleticiler nedeniyle yaşandığı anlaşılmaktadır. Özellikle yüksek basınçlı olduğu ve yer seviyesindeki rüzgar hızının sifıra yaklaştığı günlerde hava kirliliği sorunu yaşanmaktadır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Enerji Piyasası Denetleme Kurumu

ALO 181

CİMER

tbb.gov.tr/Tr/içerik-bisikletyolları-329

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Büyük Menderes: Büyük Menderes ırmağı 584 km uzunluğunda olup Ege Bölgesinin en uzun akarsuyudur. İç Batı Anadolu'da Sandıklı ve Dinar (Afyon) arasındaki platolar ile Çivril ve Honaz (Denizli) yakınlarından sızan kaynaklardan doğar. Işıklı gölünü dolduran sularla beslenir. Uşak'tan katılan Banaz Çayı ve Muğla'dan Çine Çayı sularını bünyesine katarak 2.4976 km²'lik bir havzaya adını vererek Ege Denizine dökülür. İl topraklarındaki uzunluğu 283 km'dir. İrmak her yıl 13 milyon m³ alüvyon taşıyarak 320 km²'lik bir alüvyon ovası oluşturmuştur. Her yıl 200 ha tarım arazisi alüvyonla örtülmekte yine her yıl 2.000 ha arazide taşkın altında kalmaktadır. İrmağı çok sayıda yan dere beslemektedir.

Dandalaz Çayı: Karacasu'nun güney-doğusunda toplanan suların sonucudur. Başlangıçta Geyre Çayı adını alır. Babadağ eteklerinden gelen Işıklar deresi ve Akyar deresi sağdan katılır. Çakıllı ve kayalı bir yatakta hızla akarak düzlüğe iner ve Kuyucak yakınlarında B. Menderes'e karışır.

Akçay: Muğla'nın kuzey doğusundaki dağlardan doğar. Tavas ovasına bakan yamaçlardan gelen Yenidere ile birleşir. Dar ve derin vadiler içinde hızla akmaya başlar. Bozdoğan yakınlarında, ova düzeyine inmeden önce, üzerinde Kemer Barajı kurulmuştur. Karıncalıdağ ve Madran arasındaki vadiyi kuzey batıya doğru akarak geçer. Yenipazar yakınında B. Menderes'e kavuşur.

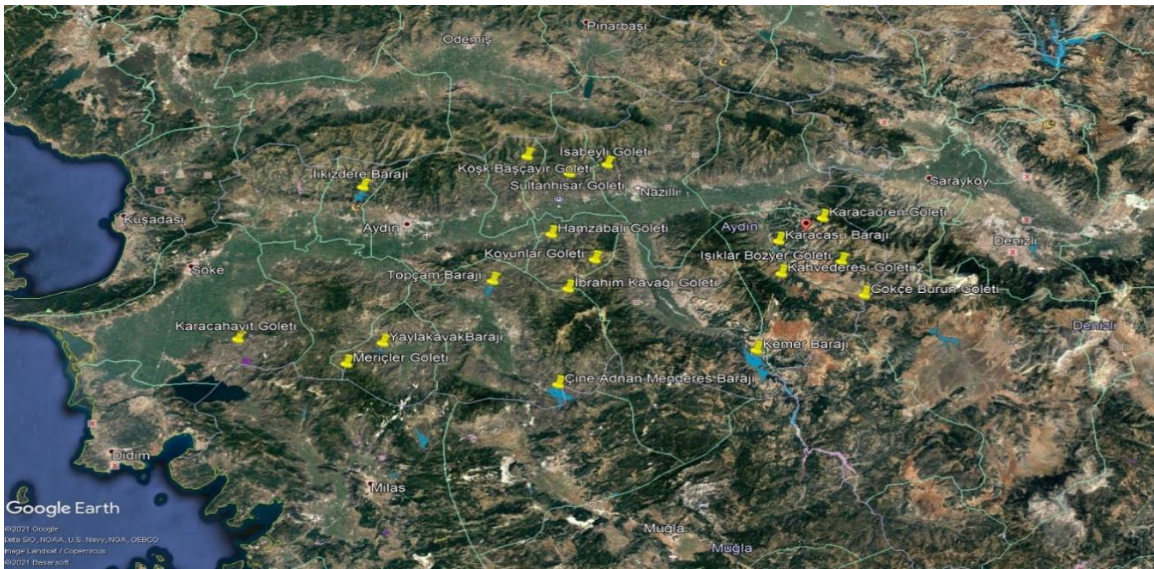
Çine Çayı: Yatağan ovasında toplanan Bencik ve Kamış derelerine, Bozüyük köyü kenarında Pınarbaşı denilen büyük bir kaynaktan çıkan suların katılmasıyla oluşur. Sağnan, Gökçay ve Madran derelerini içine alır. Eskiçine'de ovaya iner. Çine ovasını suladıktan sonra soldan Karpuzlu Çayı katılır. Çiftlikburnu yakınında B. Menderes'e ulaşır.

Diğer Küçük Akarsular: Aydın ili sınırları içinde B. Menderes'e katılan pek çok dere vardır. Sağ yandan; Feslek, Kestel, Malgaç, Köşk, Musluca, İmamköy Dereleri. Aydın'dan " Tabakhane Deresi Aydın-Germencik arasında; Karagöz, Yalkı, İkizdere, Alangüllü Dereleridir. Sol yandan katılanlar; Kocadere, Dalama dereleri. Çine çayından sonra; Çakırbeyli, Çakmar, Koçarlı, Sarıçay dereleridir.

Çizelge B.19 –İlin akarsuları
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2023)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Ortalama Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Büyük Menderes Nehri	584	287,6	80,548		Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Çine Çayı	359	73,9	10,700	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Akçay	158	158,3	20,100	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma+ İçme suyu
Köşk Deresi	23,1	23,1	1,070	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
İkizdere	21,5	21,5	2,130	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Dandalaz Çayı	56,1	56,1	2,270	Büyük Menderes Nehri	Sulama + İçme suyu + Taşkın Koruma
Kapızdere	17,9	17,9	0,661	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
Sarıçay	47,7	47,7	1,590	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Cımbız Deresi	11,2	11,2	0,264	Büyük Menderes Nehri	İkizdere Barajına veri temini
Tabakhane Deresi	20,2	20,2	0,373	Büyük Menderes Nehri	Aydın içme suyu veri temini
Madran Çayı	41,2	41,2	0,950	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Harita B.4- Aydın İli Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde 2 adet doğal göl (Bafa Gölü, Azap Gölü), 11 adet Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi-2, Yenipazar-Katranlı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar- Hamzabali Göletleri), 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 (hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha arazi), mevcuttur. Sarıçay Barajı ve Gökbel Barajı inşaat aşamasında olup proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

Bafa Gölü: İlin en büyük gölü Bafa Gölü olup, B. Menderes deltasının güney doğusundadır. Bafa Gölü'nün yüzölçümü 65 km²dir. 37 km²si Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır. Bafa Gölü A Sınıfı Sulak Alandır. Göl 08.07.1994 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. 37o29' Kuzey 27o28' doğu koordinatlarında yer almaktadır. Eskiden Ege Denizi'nin bir körfezi olan Latmos Körfezi'nin, Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonlarla kaplanması ve yaklaşık 300 km²'lik körfezin dolması sonucunda bugünkü Bafa Gölü meydana gelmiştir. İdari olarak Muğla ve Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Gölün beslenmesi, göl alanına düşen yağışlar, mevsimlik akarsular, kıyılardan çıkan pınarlar, dip kaynaklar ve Menderes Nehri ile olan bağlantı kanalıyla olmaktadır. Kuzeyde ortalama derinliği 2 metre civarında olan gölün, orta kesimleri 21 metreye ulaşmaktadır. Göl üzerinde antik kalıntıların bulunduğu 4 ada vardır. Ekolojik yönden bol gıdalı özellik arz eden gölün, güneybatı kesimlerinde saz toplulukları, kuzeybatı uzunda sazlarla birlikte ılgın, söğüt ve kındıra toplulukları bulunmaktadır. Menderes Nehri ile göl arasında taşkın önleme seddesi yapılmadan önce 300 tonun üzerinde olan balık üretimi, su seviyesinin düşmesi, sazlıkların kurması ve ekolojik dengenin bozulması sonucu önemli ölçüde azalmıştır.

Gölde sazan, yayın, sarıbalık, kızılkanat ve kefal bulunmaktadır. Kuş varlığı yönünden son derece zengin olan gölde, pek çok kuş türünün yanı sıra, nesli tehlikede olan türlerden cüce karabatak ve deniz kartalı kuluçkaya yatmakta ve kış mevsiminde de yüz binlerce ördek ve su kuşu tarafından beslenme ve barınma yeri olarak kullanılmaktadır.

Azap Gölü: Azap Gölü, ılıman iklimin koşullarının olduğu bir sulak alan ekosistemi olup, Aydın'ın Söke İlçesi'ne bağlı Yeşilköy ve Avşar Köyleri arasındadır. Yüzölçümü 0,29 km² dir. Bafa Gölü'nün kuzeyinde olup, rakımı 7 m dir.

Çizelge B.20 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar (DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2023)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
ADIGÜZEL BARAJI	Baraj	1076000000	48162	198051000	198300000	Taşkın,Sulama, Enerji
KEMER BARAJI	Baraj	419170000	43555	391681000	481739000	Taşkın,Sulama, Enerji
AYDIN-ÇİNE ADNAN MENDERES BARAJI	Baraj	350000000	17809	179412000	249083000	Taşkın,Sulama, Enerji
GÖKBEL BARAJI	Baraj	12730000	-	185332000	188892000	Sulama
İKİZDERE BARAJI	Baraj	194960000	-	13417000	30704000	İçme Suyu
TOPÇAM BARAJI	Baraj	94968000	4300	26561000	42424000	Sulama

KARPUZLU-YAYLAKAVAK BARAJI	Baraj	31420000	2750	25255000	49651000	Sulama
KARACASU BARAJI	Baraj	22050000	1010	16854000	31568000	Sulama-İçme Suyu
AKÇAOVA	Gölet	2440000	294	1986000	3144000	Sulama
HIDIRBEYLİ	Gölet	3520000	230	1076000	2247000	Sulama
ÇATAK	Gölet	1640000	147	1216000	3889000	Sulama
KARACAÖREN	Gölet	550000	60	253000	789000	Sulama
İBRAHİM KAVAĞI	Gölet	340000	75	369000	968000	Sulama
GÖKÇEBURUN	Gölet	930000	97	493000	926000	Sulama
MERİÇLER	Gölet	1222000	148	537000	1433000	Sulama
KAHVEDERESİ 1	Gölet	290000	27	190000	301000	Sulama
KAHVEDERESİ 2	Gölet	145000	20	183000	246000	Sulama
KARACAHAYIT	Gölet	1361000	178	1186000	1500000	Sulama
İSABEYLİ	Gölet	1046000	149	616000	822000	Sulama
SULTANHİSAR	Gölet	1645000	119	555000	944000	Sulama
İŞIKLAR BOZYER	Gölet	950000	113	817000	822000	Sulama
KOYUNLAR	Gölet	325000	45	68000	343000	Sulama
HAMZABALİ	Gölet	692000	90	125000	181000	Sulama
KÖŞK BAŞÇAYIR	Gölet	1110000	181	492000	734000	Sulama
ATAKÖY	Gölet	1430000	136	1120000	1500000	Sulama
ŞENKÖY	Gölet	403000	68	100000	403000	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Büyük Menderes Master Plan çalışmaları kapsamında hazırlanan DSİ Takdim Raporu verilerine göre Aydın ili yeraltısuyu emniyet rezerv miktarı 292 hm³/yıl, toplam su potansiyeli 4.092 hm³/yıl olarak hesaplanmıştır.

Aydın ili sınırları içerisinde Aydın Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından 112 adet Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatı ve 50 Adet Jeotermal Kaynak ve Mineralli Su İşletme Ruhsatı düzenlenmiştir. Aydın İlinde toplam 881,89 MWe gücünde 39 adet Jeotermal Elektrik Üretim Santrali bulunmakta olup, 364 hm³/yıl jeotermal akışkan kullanılmaktadır. Kullanımdan sonra akışkanın tamamı reenjekt edilmiştir.

Yeraltı suyu akiferleri, yer altı suyu kullanım amaçları, yeraltı suyu yıllık çekim miktarı konularına ilişkin bilgi edinilememiştir.

Çizelge B.21 – Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ Takdim Raporu, 2022)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
DSİ (Büyük Menderes Master Plan Raporu)	4.092

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Aydın ilinde, 21.Bölge Devlet Su işleri Bölge Müdürlüğüne ait 2 adet rasat kuyusu ve 12 adet limnigraf kuyusu ile beraber toplamda 14 adet ölçülebilen seviye gözlem kuyularımız bulunmaktadır. İlde ki yeraltı su seviyesi 5 m ile 30 m arasında değişmektedir. Kuyuların seviye ölçümleri anlık alınmakla beraber su seviyelerinin sulama sezonu sonrası yer yer düşümler olmakla beraber genel olarak mevcut konumuna dönmesi 2022 yılı için su seviyelerinin korunduğu görülmüştür. Söke-Aydın Alt Havzası Hidrojeolojik Etüt Raporu hazırlanması işi 2023 başı itibariyle sonuçlanmış raporlama aşamasındadır. Bölge Müdürlüğümüz ve Bakanlığımızca yürütülen su kalitesi ile ilgili çalışmaların sonucunda Bölge yeraltı suyu kirliliği önümüzdeki dönemlerde ortaya konacaktır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 10.08.2016 tarih ve 29797 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” e göre yapılacak ve Çizelge B.16 doldurulacaktır.

Çizelge B.22 - 2022 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

(Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yüzey	B. Menderes Nehri							Feslek Regülatörü /BUHARKENT		3,37
yüzey	D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE							D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE		3,14
yüzey	Akçay -Nazilli Boğdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN							Akçay -Nazilli Boğdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN		10,19
yüzey	Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE							Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE		1,66

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI							Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI		6,35
yeraltı	Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA							Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA		12,09
yeraltı	İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZİLLİ							İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZİLLİ		9,47
yeraltı	Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA							Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA		0,32
yeraltı	S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR							S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR		3,54
yeraltı	Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE							Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE		46,77
yeraltı	Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE							Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE		4,29
yeraltı	İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi- İNCİRLİOVA							İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi- İNCİRLİOVA		19,11
yeraltı	Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN							Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN		6,54
yeraltı	Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK							Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK		9,23

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ							Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ		14,63
yüzey	B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT							B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT		6,85
yüzey	Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK							Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK		5,21
yüzey	Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN							Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN		4,33
yeraltı	Erkan Baysal-Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN							Erkan Baysal-Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN		14,23
yeraltı	Muherrem ŞENGÜL-Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK							Muherrem ŞENGÜL-Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK		6,47
yeraltı	Alaattin DUVARCI-Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN							Alaattin DUVARCI-Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN		0,93
yeraltı	Mustafa BAŞKURT-Oturak Mevki-Kozalaklı Köyü-AYDIN							Mustafa BAŞKURT-Oturak Mevki-Kozalaklı Köyü-AYDIN		106,35
yeraltı	Muzaffer KOCABAŞ-Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN							Muzaffer KOCABAŞ-Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN		165,73
yeraltı	Salim BOZKURT-Tasbatan Mev.Karakollar Ky.-ÇİNE							Salim BOZKURT-Tasbatan Mev.Karakollar Ky.-ÇİNE		8,86

Su Kaynağının Cinsi (YüzeY/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullama suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE							Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE		5,7
yeraltı	Metin UYSAL-Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI							Metin UYSAL-Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI		25,41
yeraltı	Mehmet ÖZDEN-Yaylaıçı Mev. Güdüşlü Köyü-KOÇARLI							Mehmet ÖZDEN-Yaylaıçı Mev. Güdüşlü Köyü-KOÇARLI		0,70
Yeraltı	İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE							İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE		4,37
yeraltı	Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev./SÖKE							Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev./SÖKE		9,22
yeraltı	D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE							D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE		10,33
yeraltı	Mehmet ÖZTÜRK-Köyiçi Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE							Mehmet ÖZTÜRK-Köyiçi Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE		6,65
yeraltı	Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE							Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE		28,43
yeraltı	Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA							Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA		38,15
yeraltı	Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA							Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA		16,32

Su Kaynağının Cinsi (YüzeY/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullama suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yüzeY	Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını							Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını		0,53
yeraltı	Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın							Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın		30,21
yeraltı	Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli							Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli		25,03
yeraltı	Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE							Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE		47,69
yeraltı	D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN							D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN		1,87
yeraltı	D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın							D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın		1,28
yeraltı	Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu							Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu		4,82
yeraltı	Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim							Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim		121,86
yeraltı	Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan							Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan		39,23

Su Kaynağının Cinsi (YüzeY/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullama suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim							Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim		32,17
yeraltı	Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevkii Akköy Didim							Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevkii Akköy Didim		71,40
yeraltı	Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu							Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu		16,88
yeraltı	H.Hüseyin DURU-köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı							H.Hüseyin DURU-köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı		16,18
yeraltı	Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT							Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT		75,67
yeraltı	Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı - BUHARKENT							Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı - BUHARKENT		14,68
yeraltı	Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE							Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE		14,57
yeraltı	Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR							Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR		1,31
yeraltı	Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM							Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM		42,27
yeraltı	Candallar Çiftliği-Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM							Candallar Çiftliği-Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM		9,09

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN							Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN		21,56
yeraltı	Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR							Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR		104,12
yeraltı	Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR							Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR		21,92
yeraltı	Hüseyin DÜNDAR- Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE							Hüseyin DÜNDAR- Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE		4,07
yeraltı	Kadir ÇALIŞKAN- Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE							Kadir ÇALIŞKAN- Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE		4,11
yeraltı	M.Güngör DURMUŞ- Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan- AYDIN							M.Güngör DURMUŞ- Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan- AYDIN		12,76
yüzey	İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN							İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN		1,52
yüzey	Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN							Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN		1,82
yüzey	Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN		1,83
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN		1,31
yeraltı	Arif Gürdal Çiftliği- Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN							Arif Gürdal Çiftliği- Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN		3,24

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI							Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI		0,73
yeraltı	Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR							Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR		2,34
yeraltı	Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK							Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK		59,9
yeraltı	Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI							Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI		40,35
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN		1,27
yüzey	Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN		1,50
yüzey	Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN							Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN		0,34
yeraltı	Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU							Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU		36,20
yeraltı	Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU							Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU		27,21
yüzey	Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN							Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN		1,05
yeraltı	Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK							Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK		2,93

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Bozdoğan	Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik gıda imalatı ilçenin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır
Buharkent	İlçedeki jeotermal kaynaklar tarım, turizm ve enerji sektörlerinde değerlendirilmektedir.
Çine	Tarım ve madencilik yanı sıra gıda ürünleri imalatı ve diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı, ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.
Didim	Didim turizm kenti ilanından sonra önemli bir kitle turizmi merkezi haline gelmiştir. Az sayıda imalat sanayi tesisi ile birlikte kırsal kesimlerde tarımın ekonomiye katkısı hissedilmektedir.
Germencik	Tarım ve buna bağlı olarak gıda ürünleri imalatı sektörü öne çıkmakta ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır. İlçede Bölge incir üretiminin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. İlçede jeotermal elektrik santralleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Ortaklar OSB ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır.
İncirliova	İncir, zeytinyağı, çırçır gibi ürünler kapsamında tarıma dayalı küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir.
Karacasu	Dericilik, demircilik gibi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. Sanayi faaliyetlerinin ilçe ekonomisinde kritik bir önemi bulunmamaktadır.
Karpuzlu	Tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip ilçede sanayi faaliyetleri yürütülmemektedir.
Koçarlı	İlçede tarıma dayalı sanayi alanında küçük ölçekli işletmeler bulunmaktadır. Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Kuşadası	Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Köşk	Gıda ürünleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır ve tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik tesisler ilçede önemli geçim kaynaklarının başında gelmektedir. İlçede aynı zamanda jeotermal enerjiden elektrik üretilmektedir.
Efeler	Bölge'de gıda imalatı sektörünün yarattığı istihdamın yaklaşık yarısı Aydın Merkez tarafından karşılanırken öne çıkan bir başka sektör ise fabrikasyon metal ürünleri imalatı olmaktadır. Ayrıca ilçede 2 adet OSB bulunmaktadır.
Nazilli	İlçede elektrik teçhizatı üretimi ile gıda ürünleri (incir, kestane) imalatı öne çıkmakla birlikte Nazilli imalat sanayinin en çok çeşitlendiği ilçeler arasında bulunmaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Söke	Tekstil, giyim eşyaları ve tarım makineleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasındadır. Bölge'de gerçekleşen pamuk üretiminin büyük çoğunluğu Söke'de gerçekleştirilmektedir. Çok sayıda çırçır fabrikası mevcuttur. Bölge'deki feldspat rezervlerinin önemli bir kısmı Söke'de bulunmaktadır.
Sultanhisar	İlçede tarıma dayalı sanayi işletmeleri faaliyet göstermektedir. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Kuyucak	Küçük ölçekli sanayi işletmelerinin yer aldığı ilçede büyük çaplı bir sanayi oluşumu bulunmamaktadır.
Yenipazar	Yenipazar'da sanayi faaliyetleri yok denecek kadar azdır

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Kırsaca su kaynakları üzerine evsel kirlilik baskısından söz edilebilir. Alıcı ortama deşarj edilen atıksu miktarı m³/yıl, deşarj noktası koordinatlarına değinilmelidir. Ayrıntılar "B.6" bölümünde verilebilir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Aydın İl genelinde 184.525 hektar alanda sulu tarım 184.819 hektar alanda kuru tarım olmak üzere 369.344 hektar alanda tarım yapılmaktadır. 2022 yılında 93.065 ton suni gübre kullanılmıştır. Bitki hastalık zararlılar ve yabancı otlar ile mücadele amacıyla da 412.555 kg. katı içerikli 1.178.350 litre de sıvı içerikli pestisit kullanılmıştır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizin bazı ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan atık transfer istasyonları ile atıklar taşınmaktadır. Ayrıca yeni yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden katı atıklar toplanarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı üç yılda bir yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2018-2022 izleme programı ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge B.23 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi

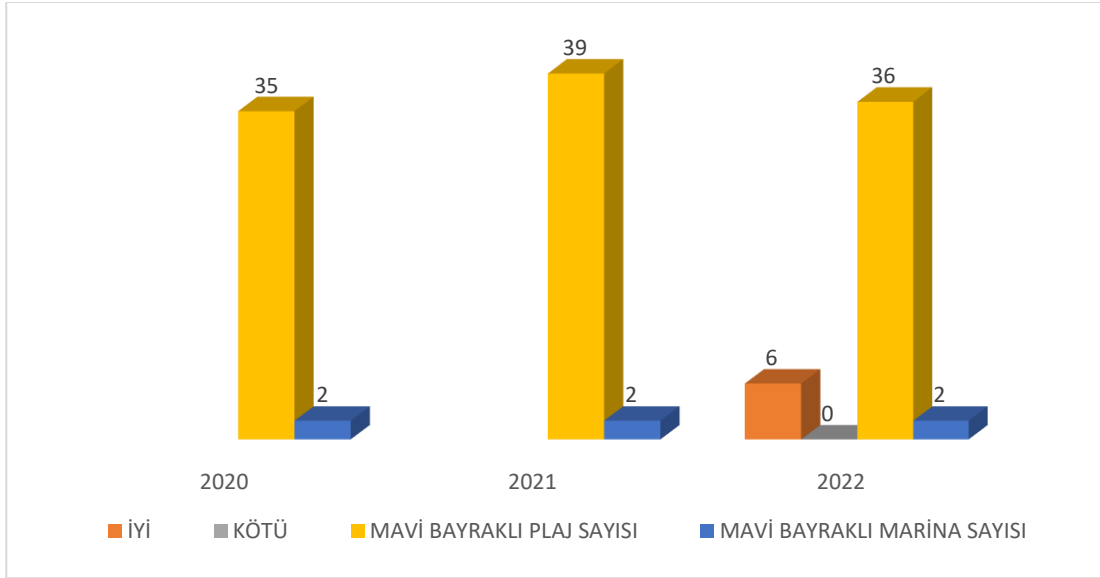
(Kaynak, yıl)

Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2018	2019	2022
MAR10	İzmit İç körfez	Orta kalite	Zayıf kalite	Orta kalite

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

Grafik B.39 – Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı
(mavibayrak.org.tr, <http://plaj.csb.gov.tr/> , 2023)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Çizelge B.24 – 2022 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(Kaynak, Yıl)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Aydın	3	3

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde gemilerden atık alma yetkisine sahip aşağıda belirtilen 3 adet kıyı tesisi bulunmaktadır.

- Tek-art Kalamış ve Fenerbahçe Marmara Tur. Tesisi A.Ş. Kuşadası Marina Şubesi
- Ege Liman İşletmeleri A.Ş. Kuşadası Yolcu Limanı
- Doğuş Didim Marina İşletmeciliği Tur. Tic. A.Ş

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

Sıra	İl	İlçe	Sahibi	Yetiştirici lik Alan Adı veya No (1. Bölge)	Proje Kapasi tesi (ton/yıl)	Yüzey Alanı (metrek are)	Üretilen Tür Adı	Yet · Bel ge No	Koordi nat-1 (ED 50 veya WGS- 84 (derece dakika saniye)	Koordi nat-2 (ED 50 veya WGS- 84 (derece dakika saniye)	Koordi nat-3 (ED 50 veya WGS- 84 (derece dakika saniye)	Koordi nat-4 (ED 50 veya WGS- 84 derece dakika saniye)
1	Ayd ın	Didi m	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Tarsu Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 36	37 27 32.24N , 27 07 18.03E	37 27 32.23N , 27 07 25.96E	37 27 23.50N , 27 07 25.95E	37 27 23.50N , 27 07 18.01E
2	Ayd ın	Didi m	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Işık Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 34	37 27 32.05N , 27 08 17.77E	37 27 32.04N , 27 08 25.71E	37 27 23.30N , 27 08 25.70E	37 27 23.31N , 27 08 17.76E
3	Ayd ın	Didi m	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Gökçe Su Ürünleri Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sarıağız	09- 02	37 29 29.81N , 27 09 02,103 E	37 29 29.79N , 27 09 06.74E	37 29 14,88N , 27 09 01,99E	37 29 14,86N , 27 09 06,64E
4	Ayd ın	Didi m	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Enver Kaba Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Fangri Mercan	09- 01	37 29 30.22N , 27 07 26.97E	37 29 30.20N , 27 07 33.08E	37 29 18.84N , 27 07 33.01E	37 29 18.86N , 27 07 26.90E
5	Ayd ın	Didi m	Agrome y Gıda ve Yem Sanayi Ticaret A.Ş.	Seçkin-1 Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Fangri Mercan, Minekop, Sarıağız	09- 03	37 28 46.75N , 27 07 03.51E	37 28 46.75N , 27 06 56.52E	37 28 37.45N , 27 06 58.17E	37 28 37.45N , 27 07 03.49E
6	Ayd ın	Didi m	Agrome y Gıda ve Yem Sanayi Ticaret A.Ş.	Seçkin-2 Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Fangri Mercan,	09- 04	37 28 46.02N , 27 08 29.70E	37 28 46.03N , 27 08 24.40E	37 28 32.92N , 27 08 24.38E	37 28 32.92N , 27 08 29.67E

							Minekop, Sarıağız					
7	Ayd ın	Didi m	Noordze e Su Ürünleri İhr. İth. San. ve Tic. A.Ş.	Noordzee Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sarıağız	09- 12	37 27 34.44N , 27 09 18.53E	37 27 34.42N , 27 09 24.63E	37 27 23.06N , 27 09 24.55E	37 27 23.09N , 27 09 18.45E
8	Ayd ın	Didi m	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-1 Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 22	37 28 18.27N , 27 09 04.17E	37 28 18.24N , 27 09 10.27E	37 28 06.88N , 27 09 10.19E	37 28 06.91N , 27 09 04.09E
9	Ayd ın	Didi m	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-2 Deniz Balıkları Yetiştirici liği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09- 25	37 28 42.20N , 27 07 39.51E	37 28 42.29N , 27 07 43.58E	37 28 35.81N , 27 07 43.80E	37 28 35.72N , 27 07 39.73E
10	Ayd ın	Didi m	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Şengenç Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sargoz, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sarıağız	09- 31	37 29 30.42N , 27 06 40.14E	37 29 30.39N , 27 06 46.25E	37 29 19.04N , 27 06 46.18E	37 29 19.06N , 27 06 56.44E
11	Ayd ın	Didi m	Gümüşd oğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Uğur Balıkçılık Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sarıağız	09- 26	37 29 30.02N , 27 08 13.80E	37 29 29.99N , 27 08 19.91E	37 29 18.64N , 27 08 19.83E	37 29 18.66N , 27 08 13.73E

B.4.6. Deniz Çöpleri

Deniz çöpleri konusunda ildeki mevcut kirlilik durumuna, baskılara, mevcut ve planlanan çalışmalara değinilmelidir.

İlimiz genelinde yoğun bir deniz çöpleri kirliliği mevcut değildir. Ancak yerleşim yerlerinde özellikle yaz aylarında nüfus artışı ile birlikte Kuşadası, Davutlar, Didim bölgelerinde oluşan evsel nitelikli katı atık ve atıksu kaynaklı kirlilik tehdidine yönelik düzenli olarak katı atık yönetim hizmetleri ve atıksu bertarafına ilişkin çalışmaların herhangi bir aksaklığa mahal verilmeden yapılması gerekmektedir.

İlimiz genelinde de yerleşim yerleri ve karayolu kaynaklı deniz çöpleri oluşmakta, oluşan bu deniz çöpleri de İlimizin turizm faaliyetlerine engel oluşturmaması için ilgili belediyeler aracılığıyla düzenli olarak temizlenmektedir.

Sadece halkın kullanmadığı sahil şeridi, özellikle Delta Yarımadası bölgesinde Milli Park kıyılarında özellikle Sazlık 1 ve Sazlık 2 mevkiğinde bulunan koylarda ve Sisam (Samos) adasından denize atılan

atıkların biriktiği alanlarda ciddi deniz çöpu oluşumu gözlenmektedir. Bu bölge ise Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Park Müdürlüğü koordinesinde ilgili belediye başkanlığı ile atıkların toplanması sağlanmalıdır.

İlimiz sınırları içerisinde bulunan ve bu sınırlar içinde Ege Denizine dökülen Büyük Menderes Nehri üzerinde karasal kaynaklı evsel atıkların, tarımda kullanılan tarım ilaçları ve ambalajları vb atıkların denize ulaşması engellenmelidir.

İlimize ait Deniz Çöpleri Eylem Planı (2020-2025) hazırlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmiş, Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü internet sitesine eklenmiştir. Bu plan, 10.06.2019 tarih ve 2019/9 sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi gereği deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik yapılacak çalışmalar ile kıyıda atıkların oluşumundan bertarafına kadar olan sürecin etkin şekilde yönetilebilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Deniz çöplerinin oluşumundan bertarafına kadarki süreçte ekolojik denge ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması, atık oluşumunun azaltılması, atıkların yeniden kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı vb. çalışmaların düzenli ve sürekli bir şekilde yapılabilmesi ile takibinin temin edilmesi için gereklidir.

Planın sürdürülebilir olması bakımından tüm paydaşların plan içeriğindeki tablo 13'te yer alan iş termin planında verilen görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, yapılan çalışmaların ayrıntılı olarak komisyonla paylaşılması ve koordineli çalışılması gerekmektedir. Eylem Planında yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde yaşanan sorunlar, plandan sapma olması durumunda; nedenleri ve bu sapmaların bir sonraki yıl içerisinde telafi edilmesine yönelik alınacak önlemlerle ilgili olarak Valilikçe telafi faaliyetleri belirlenir ve uygulanması için ilgili kurum/kuruluş ve işletmelere Vali tarafından yazılı olarak tebliğ edilir.

Plajlarda yapılan çalışmalara ek olarak tüm plajlarda mavi bayrak şartlarının sağlanması bu plajlarda deniz çöplerinin yönetiminin yapılmasına katkı sağlayacaktır.

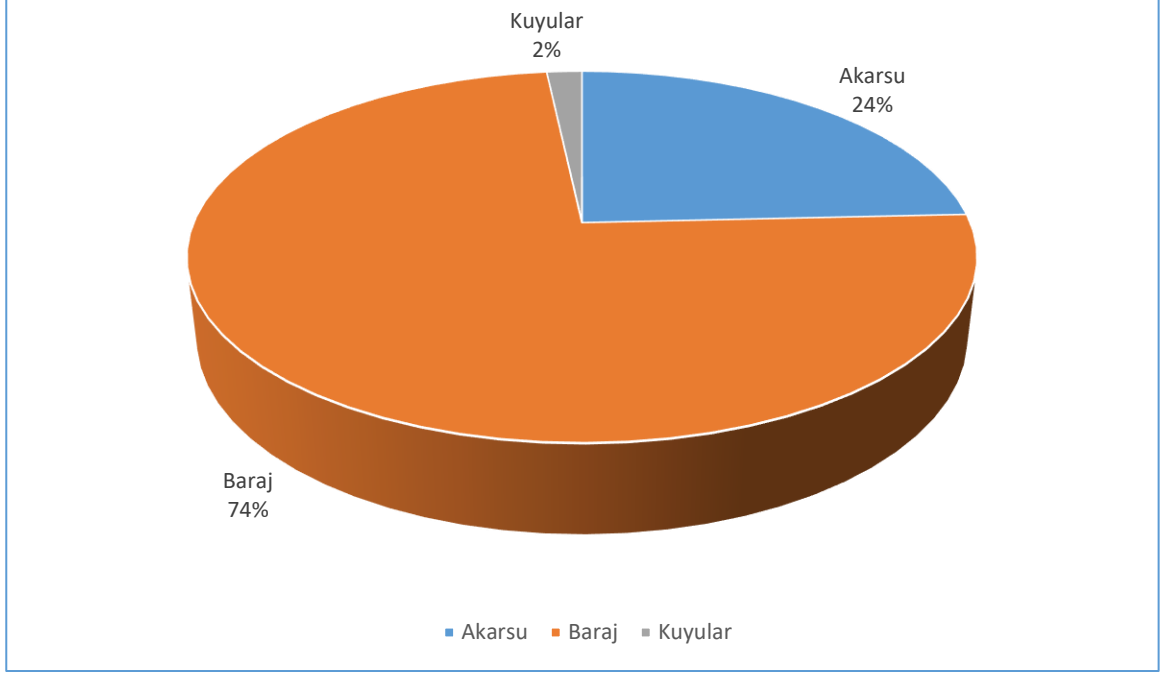
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

AYDIN MERKEZ TABAKHANE DERESİ	(m³/yıl)	8.121.559
AYDIN MERKEZ İKİZDERE BARAJI	(m³/yıl)	24.773.156
Toplam Debi 2022	(m³/yıl)	33.470.035

Aydın Efeler İlçesi için kullanılmakta olan yüzeysel su kaynaklarımızın arıtılmasında kullanılmak üzere 2 adet İçmesuyu Arıtma Tesisi mevcuttur. Aydın ili genelinde 91 adet paket içmesuyu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Grafik B.40 - 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

SIRA NO	KULLANIM YERİ	MİKTARI (M3)
1	KONUT	40.144.845
2	SANAYİ KURULUŞU	7.209385
3	DİĞER	8.536.989

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Aydın Merkez Kuyu(Tüm Kuyular Toplam)	(m³/yıl)	575.320
--	----------------------------	----------------

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Efeler İlçesi için kullanılmakta olan yüzeysel su kaynaklarımızın arıtılmasında kullanılmak üzere 2 adet İçmesuyu Arıtma Tesisimiz mevcuttur.

Aydın Büyükşehir Belediyesi İlçe Debi Değerleri 2020

BOZDOĞAN	13.797.000,00 (m ³ /yıl)
BUHARKENT	6.527.952,00 (m ³ /yıl)
ÇİNE	15.515.712,00 (m ³ /yıl)
DİDİM	22.832.064,00 (m ³ /yıl)
EFELER KIRSAL MAHALLELER	12.772.080,00 (m ³ /yıl)
GERMENCİK	10.201.896,00 (m ³ /yıl)
İNCİRLİOVA	7.458.264,00 (m ³ /yıl)
KARACASU	5.203.440,00 (m ³ /yıl)
KARPUZLU	4.856.544,00 (m ³ /yıl)
KOÇARLI	8.782.776,00 (m ³ /yıl)
KÖŞK	4.020.840,00 (m ³ /yıl)
KUŞADASI	28.429.704,00 (m ³ /yıl)
KUYUCAK	12.125.592,00 (m ³ /yıl)
NAZİLLİ	25.528.392,00 (m ³ /yıl)
SÖKE	20.593.000,00 (m ³ /yıl)
SULTANHİSAR	2.743.632,00 (m ³ /yıl)
YENİPAZAR	4.730.400,00 (m ³ /yıl)

Mahallelerde Bulunan İçmesuyu(Paket) Arıtma Tesisleri(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

1	BOZDOĞAN	Kızıltepe-Konaklı-Tütüncüler Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
2	BOZDOĞAN	Klavuzlar Mahallesi	Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
3	ÇİNE	Akdam Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
4	ÇİNE	Altınova Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (7,2 m ³ /h)
5	ÇİNE	Camızağılı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
6	ÇİNE	Cumalı Mahallesi	Arsenik-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
7	ÇİNE	Çaltı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 15 lt/sn (54 m ³ /h)
8	ÇİNE	Hallaçlar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (7,2 m ³ /h)
9	ÇİNE	Kavşit Mahallesi	Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
10	ÇİNE	Kirazderesi Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)

11	ÇİNE	Kuruköy Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 10 lt/sn (36 m ³ /h)
12	ÇİNE	Özeren Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
13	ÇİNE	Sağlık Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (5,4 m ³ /h)
14	ÇİNE	Seferler Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
15	ÇİNE	Yağcılar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
16	EFELER	Armutlu Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
17	EFELER	Böcek Mahallesi	Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
18	EFELER	Göhlisar Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 10 lt/sn (36 m ³ /h)
19	EFELER	Kuloğulları Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 3 lt/sn (10,8 m ³ /h)
20	EFELER	Savrandere Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (10,8 m ³ /h)
21	EFELER	Şahnalı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 7 lt/sn (25,2 m ³ /h)
22	EFELER	Tepeköy Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
23	GERMENCİK	Abdurrahmanlar Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
24	GERMENCİK	Çamköy Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
25	GERMENCİK	Çarıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (10,8 m ³ /h)
26	GERMENCİK	Meşeli Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
27	GERMENCİK	Moralı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (7,2 m ³ /h)
28	GERMENCİK	Uzunkum Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
29	İNCİRLİOVA	Palamut Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 4 lt/sn (15 m ³ /h)
30	KARPUZLU	Akçaabat Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
31	KARPUZLU	Akçaabat-Ören Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
32	KARPUZLU	Çobanisa Mahallesi	Demir-Mangan-Renk-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 3 lt/sn (10,8 m ³ /h)
33	KARPUZLU	Ektirli Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
34	KARPUZLU	Ömerler Mahallesi	Demir-Mangan-Renk İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)

35	KARPUZLU	Tekeler Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
36	KOÇARLI	Bağcılar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
37	KOÇARLI	Bıyıklı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
38	KOÇARLI	Birci Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 5 lt/sn (18 m ³ /h)
39	KOÇARLI	Boğaziçi Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
40	KOÇARLI	Büyükdere Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
41	KOÇARLI	Çallı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 6 lt/sn (21,6 m ³ /h)
42	KOÇARLI	Çulhalar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
43	KOÇARLI	Dedeköy Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (10,8 m ³ /h)
44	KOÇARLI	Esentepe Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
45	KOÇARLI	Evsekler Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
46	KOÇARLI	Gözkayası Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
47	KOÇARLI	Güdüşlü Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
48	KOÇARLI	Hacıhamzalar Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (5,4 m ³ /h)
49	KOÇARLI	Haydarlı Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
50	KOÇARLI	Karaağaç Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
51	KOÇARLI	Kasaplar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 10 lt/sn (36 m ³ /h)
52	KOÇARLI	Kızılkaya Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
53	KOÇARLI	Sapalan Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
54	KOÇARLI	Satılar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
55	KOÇARLI	Sobuca Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
56	KOÇARLI	Şahinciler Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
57	KOÇARLI	Şenköy Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (7,2 m ³ /h)
58	KOÇARLI	Timinciler Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
59	KOÇARLI	Yeniköy Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
60	KUYUCAK	Çobanisa Mahallesi	Mangan-Nitrat-Sülfat İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 12 lt/sn (43,2 m ³ /h)
61	KUYUCAK	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (5,4 m ³ /h)

62	NAZİLLİ	Aşağıörencik Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
63	NAZİLLİ	Bağcılı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bakır-Nikel-Kadmiyum İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
64	NAZİLLİ	Derebaşı-Yavansu Mahallesi	Mangan-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 3 lt/sn (10,8 m ³ /h)
65	NAZİLLİ	Gedik Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
66	NAZİLLİ	Işıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
67	NAZİLLİ	Karahallı Mahallesi	Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 3 lt/sn (10,8 m ³ /h)
68	NAZİLLİ	Kestel Mahallesi	Arsenik-Mangan-Sülfat-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
69	NAZİLLİ	Kocakesik Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (5,4 m ³ /h)
70	NAZİLLİ	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (7,2 m ³ /h)
71	NAZİLLİ	Semali Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum-Kadmiyum-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 3 lt/sn (10,8 m ³ /h)
72	SÖKE	Akçakaya Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 15 lt/sn (54 m ³ /h)
73	SÖKE	Arslanyaylası Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
74	SÖKE	Avşar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)
75	SÖKE	Bayırdamı Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
76	SÖKE	Çalıköy Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
77	SÖKE	Çavdar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
78	SÖKE	Karaatlı Mahallesi	Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
79	SÖKE	Karacahayıt Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (21,6 m ³ /h)
80	SÖKE	Kaygılı Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
81	SÖKE	Kisir Mahallesi	Mangan-Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 7 lt/sn (25,2 m ³ /h)
82	SÖKE	Köprüalan Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
83	SÖKE	Nalbantlar Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (5,4 m ³ /h)
84	SÖKE	Özbaşı Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
85	SÖKE	Pamukçular Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi (3,6 m ³ /h)
86	SÖKE	Yeniköy Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Nikel-Bulanıklık İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 8 lt/sn (28,8 m ³ /h)

87	SÖKE	Yeşilköy Mahallesi	Mangan-Arsenik İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 7 lt/sn (25,2 m ³ /h)
88	SULTANHİSAR	Aşağı Kavaklı Mahallesi	Sülfat İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 7 lt/sn (25,2 m ³ /h)
89	SULTANHİSAR	Atça-İncealan Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 4 lt/sn (14,4 m ³ /h)
90	YENİPAZAR	Alioğulları Mahallesi	Demir-Mangan İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi
91	YENİPAZAR	Çulhan Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum-Nitra-Nitrit İçmesuyu Paket Arıtma Tesisi 10 lt/sn (36 m ³ /h)

B.5.2. Sulama

Aydın ilinde sulamaya açılan Brüt alan 114.688 hektar, Net alan 98.963 hektardır. 2022 Yılında Aydın ilinde DSİ Sulamalarında 975.593 Dekar alan sulanmıştır. Bu alanın 1.440 Dekarı Yağmurlama, 10.620 Dekarı Damlama ve 963.533 Dekarı salma sulama yöntemiyle sulanmıştır.

Aydın İl genelinde 184.525 hektar alanda sulu tarım 184.819 hektar alanda kuru tarım olmak üzere 369.344 hektar alanda tarım yapılmaktadır. Sulama yöntemlerinden en çok vahşi sulama yöntemi kullanılmakta olup, 2022 yılsonu itibariyle 188 adet parselde 86 proje ile toplam 4553 da alanda modern Basıncılı Sulama Sistemine (otomasyonlu damla, yağmurlama sulama) geçilmiştir.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yöntemiyle 963 533 Da. Alan sulanmıştır. Hektara 7591 m³ su kullanılmıştır. Sulama yapılan alanların hepsi birlikler tarafından yönetilmektedir. Sulamadan dönen su kuraklık nedeniyle yok denecek kadar azdır. Direne edilmesi gerektiği durumda drenaj kanallarıyla dere veya nehir yataklarına drene edilmektedir.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama sulama yöntemiyle 10620 Da. , yağmurlama sulama yöntemiyle 1440 Da alan sulanmıştır. Damlama ve Yağmurlama yöntemleriyle sulanan alanlarda kullanılan suların miktarları tespit edilememiştir. Sulama yapılan alanların hepsi birlikler tarafından yönetilmektedir. Damlama ve Yağmurlama sulama yöntemlerinin uygulanması nedeniyle sulamadan dönen sular bulunmamaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İlimizde bulunan sanayi kuruluşlarının kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı ile ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Sanayi kuruluşları DSİ tarafından izni verilen kuyu, belediye şebeke suyu ile su ihtiyacını karşılamaktadır.

Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır. Büyük çaplı atıksu geri kazanımı yoktur. Bazı ham yağ üretiminde, beton santralleri ve kum yıkama eleme tesislerinde devir daim yapılarak yeniden kullanılmaktadır.

Arıtma tesislerinde arıtılan atıksular sanayi kuruluşunun sektörlerine göre Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kriterlerine göre kuru dere ve Büyük Menderes nehrine deşarj edilmektedir.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Aydın ili sınırları içerisinde su gücü ile elektrik enerjisi üretmek üzere gerçekleştirilecek tüm HES projeleriyle birlikte 2022 yıl sonu itibariyle; 137,12 MW Kurulu Güç ve ile yılda 407,45 GWh enerji üretilebilecek potansiyel bulunmaktadır.

İşletmede olan HES projelerinden Akçay HES, Başaran HES, Çine Adnan Menderes Barajı ve HES, Feslek HES, Kemer Barajı ve HES ve Sırma HES projelerinden toplam 136,87 MW Kurulu Güç ile yılda 405,95 GWh enerji üretilebilmektedir.

Enerji Hidroelektrik Potansiyel (2022 Yılı Sonu İtibariyle)

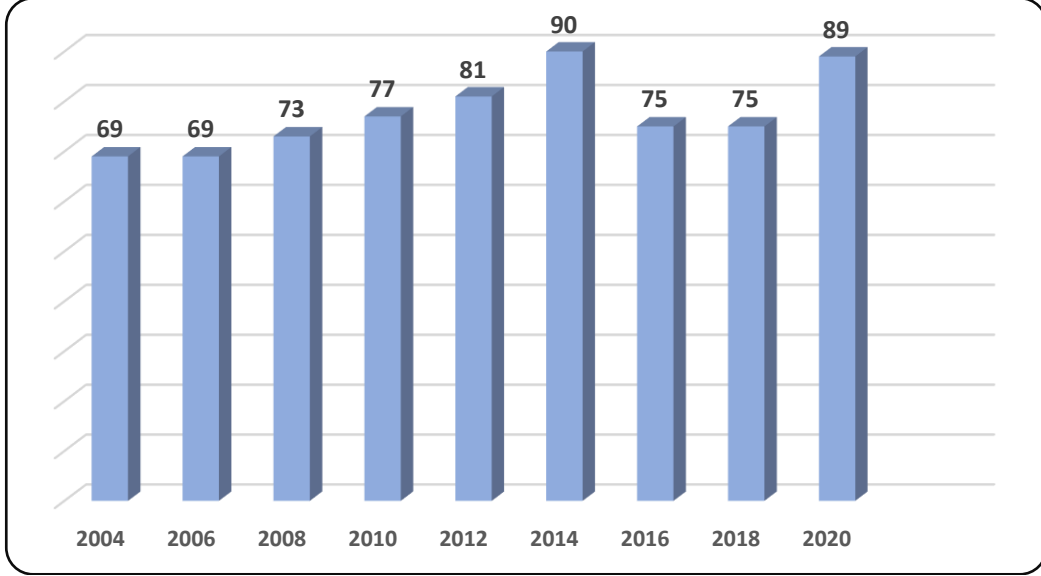
AŞAMASI		KURULU GÜÇ (MW)	YILLIK ENERJİ (GWh/yıl)
SIRA NO	HES ADI		
PLANLAMA		0,25	1,50
1	KARACASU HES	0,25	1,50
İŞLETMEDE OLAN		136,87	405,95
1	AKÇAY HES	28,78	76,17
2	BAŞARAN HES	0,60	4,27
3	ÇİNE ADNAN MENDERES BARAJI ve HES	44,65	118,00
4	FESLEK HES	8,84	41,28
5	KEMER BARAJI ve HES	48,00	143,00
6	SIRMA HES	6,00	23,23

B.5.5. Rekreatyonel Su Kullanımı

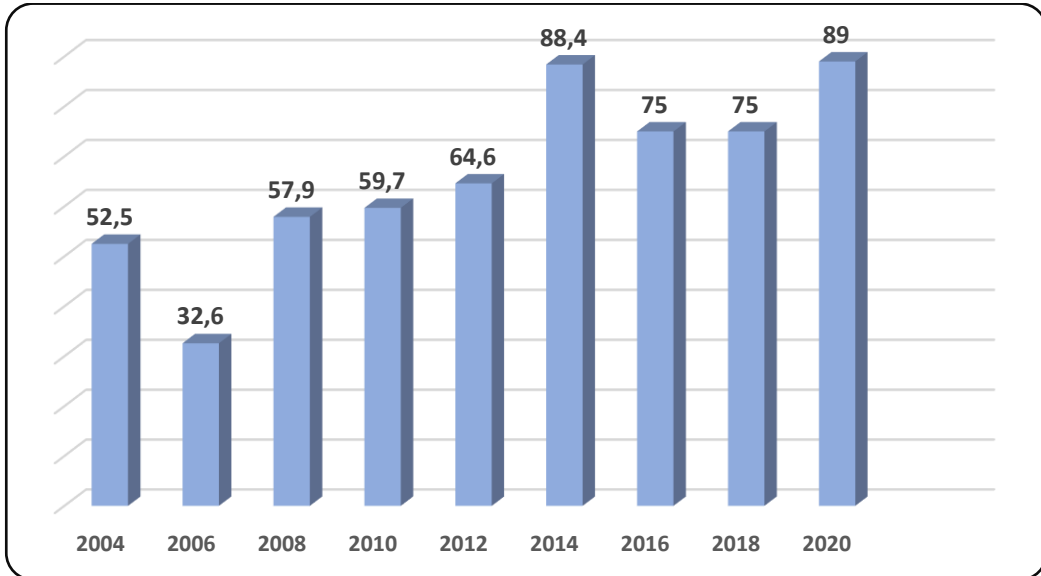
Park, bahçe sulaması amaçlı kullanılan su şebekeden çekilmektedir.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Grafik B.41 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(TÜİK, 2023)

Grafik B.42 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(TÜİK, 2023)

Çizelge B.25 – 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu

(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

Yerleşim yerinin adı			Belediye atıksu arıtma tesisi olup olmadığı			Belediye atıksu arıtma tesisi türü			SAİS Kabin Durumu (var/yok)	Mevcut kapasitesi (m ³ /gün)	Aritılan deşarj edilen atıksu miktarı (M ³ /sn)	Deşarj noktası	Deniz deşarj ı	Hizmet verdiği nüfus	Oluşan AAT çamur miktarı (ton/yıl)	
il	ilçe	mahalle	va r	inşa/plan aşamasında	yo k	fiziksel	biyolojik	iler i								
Aydın	Efeler	Doğu arıtma	x			x	x		var	53531	0,34	Büyük mendere s	-	180000	250	
		Otogar arıtma	x			x	x		Yok	300	0,0023	Sulama suyu	-	1500	-	
		Dalama (doğal)	x					x		Yok	300	0,0033	Büyük mendere s	-	1500	-
		Umurlu ATT		x	x											
	Bozdoğan	Eymir mahallesi	x			x	x		Yok	100	0,001	Eymir Deresi		1000	-	
		Toki konutları	x			x	x		Yok	180	0,0017	Deliçay	-	1500	-	
		Akçay AAT	X			X	X		Yok	1200	0,0139	Akçay Deresi	-	7500	-	
		Yazıkent AAT	X			X	X		Yok	300	0,0015	Gürlek Deresi	-	2000	-	
	Buharkent	Savcılı AAT	X			X	X		Yok	250	0,0023	Büyük Mendere s	-	1250	-	

Çine	Çine AAT	X			X	X	X	Yok	3000		0,030	Söğütçük deresi	-	25000	60
	Akçaova (doğal)		x					Yok	250			Helvacı deresi	-	2600	-
Didim	Didim AAT	x			x	x		Var	50000		0,53	Ege denizi	x	30000 0	250
	Akbük	x			x	x		Yok	500		0,028	sulama	-	2500	-
Germencik	Germencik		x	x	x	x		Yok	5000			DSİ kanalı	-	-	-
İncirliova	İncirliova		x	x				Yok				Dsi kanalı	-	-	-
Karacasu	Karacasu AAT	X			X	X		Yok	1000		0,0081	Özdere	-	5000	-
	Ataeymir (doğal)	x						Yok	150		0,0015	Dandalaz çayı	-	1200	-
	Yenice (doğal)	x						Yok	200		0,0017	Dandalaz çayı	-	1100	-
	Çamköy AAT	X			X	X		Yok	100		0,001	Dere	-	500	-
Karpuzlu	Karpuzlu AAT	X			X	X		Yok	300		0,0023	Kocaçay	-	1500	-
Koçarlı	Bıyıklı AAT	X			X	X		Yok	160		0,001	DSİ Kanalı	-	1200	-
Köşk	Başçayır AAT	x			x	x		Yok	150		0,001	DSİ kanalı	-	1600	-
	Çiftlik AAT	X			x	x		Yok	150		0,001	DSİ Kanalı	-	1500	-
	Merkez		X	X											
Kuşadası	Kuşadası AAT	x			x	x	x	Var	89794		-	Ege Denizi	x	33380 0	-
	Yeniköy AAT	X			X	X		Yok	112		0,0012	Kuru dere yatağı	-	750	-
Kuyucak	Kuyucak AAT	x			x	x		Yok	1000		0,011	DSİ Kanalı	-	7000	-
	Başaran (doğal)	x			x	x		Yok	250		0,0023	Dandalaz Çayı	-	1400	-
	Horsunlu (doğal)	x	x					Yok	750					2600	
	Kurtuluş (doğal)	X	x					Yok	275					1600	

		Pamukören (doğal)	x						Yok	530		0,005	Büyük mendere s	-	3000	
		Yamalak (doğal)	x	x					Yok	275		0,0028	Büyük mendere s	-	1900	
	Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x		Var	27000		0,27	Büyük mendere s	-	110000	-
		Dallica (doğal)		x					Yok	250			-	-	2400	-
		İsabeyli AAT	X			X	X		Yok	750		0,0075	DSİ Kurutma	-	4900	-
		Sevindikli AAT	X			X	X		Yok	95		0,00085	Büyük mendere s	-	460	-
		Bayındır AAT	X			X	X		Yok	180		0,05	Dere	-	1500	
	Söke	Söke AAT	X			X	X		var	19000		0,127	DSİ 22 nolu Kanalı	-	70000	-
	Sultanhisar	Sultanhisar AAT	X			X	X		Yok	976		0,0073	Büyük mendere s	-	6000	-
		Atça Hancıoğlu AAT	x			x	x		Yok	600		0,0054	Akçay Sağ Sahil	-	3000	-
		Atça Akmusluk AAT	x			x	x		Yok	600		0,0055	Akçay Sağ Sahil	-	3000	-
	Yenipazar	Yenipazar AAT	X			x	x		Yok	900		0,007	Büyük mendere s	-	6000	-

22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisleri ile ilgili bilgiler verilerek Çizelge B.20 hazırlanmalıdır. Ayrıca, OSB'lerin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi de (Hangi mevzuata göre hangi analizlerin kastedildiği belirtilmelidir.) verilmelidir.

Çizelge B.26 – 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu (kaynak, yıl)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
AYDIN OSB	Var	9.000	VAR	F+B+K		Musluca Deresi
ASTİM	Var	850	YOK	F+B+İ		DSİ kurutma kanalı
ORTAKLAR	Var	2000	YOK	F+B+K	6	Naipli çayı
ÇİNE	Var	200	YOK	F+B		Çine Çayı
NAZİLLİ	İnşaat aşamasında	1500	YOK	F+K+İ		Büyük Menderes
SÖKE	Proje aşamasında	100	YOK	F+B		
BUHARKENT	Proje aşamasında	2000	YOK			Feslek Çayı
İhtisas Sera OSB	Proje aşamasında					

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir. .

Çizelge B.27 – 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı (Kaynak, yıl)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	-	96
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	-	114
Diğer	-	60

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

İlimizde Aydın Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda Efeler, Kuşadası ve Didim İlçelerinde olmak üzere 3 adet evsel katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi vardır. Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde sızıntı suyu arıtma tesisi tamamlanmış olup, test aşamasından sonra faaliyete geçecektir. Şu anda tesislerde sızıntı suyu buharlaştırma yöntemi ile giderilmektedir. Kuşadası tesisi sızıntı suları Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde bulunan sızıntı suyu arıtma tesisine getirilecektir. Daha sonra Didim katı atık

düzenli depolama ve bertaraf tesisi arıtma tesisi yapılacaktır. Mevcut durumda 3 tesisimizden de toprak ve sulara karışan herhangi bir atık yoktur.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

İlimizde özellikle maden sektöründe ve hazır beton üretim santrallerinde geri kazanılan atıksu yeniden kullanılmaktadır. Özellikle Kuşadası ve Didim ilçelerimizdeki yazlık sitelerde bulunan evsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılarak geri kazanılan atıksular çim, bahçe sulamasında kullanılmaktadır.

Çizelge B.28 – 2022 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu

(Kaynak, yıl) (İl bazında toplam veriye ulaşılamamıştır.)

A ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir.

Çizelge B.29 - 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (Kaynak, yıl)

1. Sıra No	2. Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri(İlçe/Me vki)	3. Kirlenmenin Oluş Şekli	4. Sürecin Bulunduğu Aşama*	5. Temizleme Kararı Alınan Sahadaki Hedef Kirletici Gösterge Parametreleri	6.Uygulanan/Uygulanacak Olan Temizleme Yöntemi
------------	---	---------------------------	-----------------------------	--	--

*Saha Örneklem ve Analiz Planı, Birinci Aşama Değerlendirme, İkinci Aşama Değerlendirme, Temizleme, İzleme

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğümüze bağlı Atıksu Arıtma Tesislerimizden 2022 yılında oluşan arıtma çamurları çamur kurutma yataklarında kurutulup lisanslı firma tarafından bertaraf ettirilmiştir. Arıtma çamurlarının toprakta kullanımı ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır.

Aydın ilinde 2022 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimine ilişkin veri bulunmamaktadır.

Grafik B.43 - 2022 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetlerinin izin alınması aşamasında; söz konusu alan Orman Alanı olarak tanımlanan alanlardan ise Orman İşletme Müdürlüğüne faaliyet sahibinden ağaçlandırma bedeli, toprak bedeli, arazi kullanım bedeli ve fon bedelleri alınarak gerek faaliyet aşamasında gerekse faaliyet sonunda söz konusu alanda ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmaları takip edilerek sahanın ağaçlandırılarak terk edilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca, madencilik faaliyetleri ÇED Yönetmeliği kapsamında yer aldığından söz konusu alanlarla ilgili Yönetmelik uyarınca hazırlanan raporda gerek faaliyet esnasında gerekse faaliyet sonrasında alınması gereken önlemler ile rehabilitasyon ve ağaçlandırma çalışmaları ile ilgili gerekli taahhütler alınarak, izlenmesi yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin olarak oluşturulan komisyon tarafından yerinde inceleme yapılarak, arazi üzerinde yapılan çalışmaların yakın çevresine uyum içerisinde yeniden kazanımı yapılmadığı incelenip değerlendirilmektedir.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.30 – 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot		369.344
Fosfor		
Potas		
TOPLAM	93.065	

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2023)

Çizelge B.31 - 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2023)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (Kg)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zararlı böceklerin ergin, larva ve yumurtalarının kontrol alınması	187,7	369.344
Herbisitler	Zararlı yabancı otların kontrol altına alınması	37,2	369.344
Fungisitler	Bitkisel hastalıkların kontrol altına alınması	147,3	369.344
Rodentisitler	Kemirgen zararlıların kontrol altına alınması	6,4	369.344
Akarisitler	Akarların(mite) kontrol altına alınması	24,9	369.344
Diğer	Nematodların ve ağaçlarda zararlıların kontrol altına alınması	9	369.344
TOPLAM		412,5	369.344

Çizelge B.32 - 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Topraktaki pestisit vb. tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analiz tespit edilmemiştir.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Toprak ve su kaynakları için sürdürülebilir değerler çerçevesinde kurum ve kuruluşların eşgüdümü içerisinde yönetim modellerinin oluşturulması oldukça önemlidir. Ekolojik kıstaslar çerçevesinde bu kaynakların izlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda eldeki envanterlerden veri tabanlarının oluşturulması zaman içerisindeki toprak ve su kaynaklarındaki değişimlerin tespiti yapılması gerekmektedir. Aydın gibi tarımsal niteliği ile öne çıkan bir ilde tarımda kullanılan gübre ve ilaçların analiz sonuçları ve reçete gibi somut belgelerle kullanılması bir zorunluluk olmalıdır.

Kaynaklar

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSI
- Aydın Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- SİM
- mavibayrak.org.tr

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 3 adet katı atık düzenli depolama tesisi bulunmaktadır.

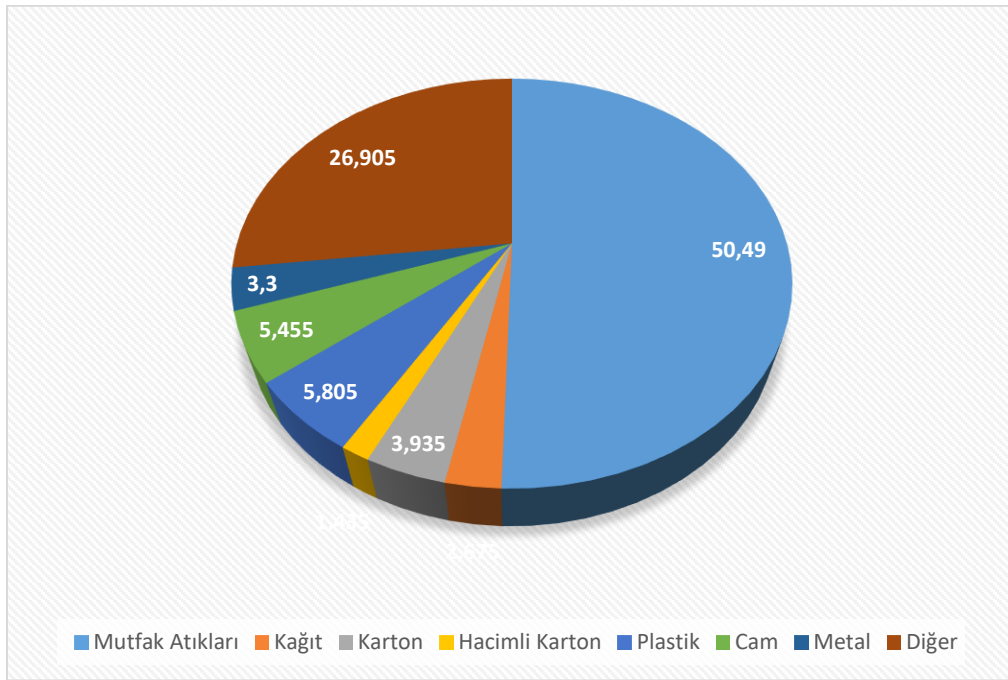
- a- Merkez (Efeler) Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Doğan Mah. 5675 Sok. No:3 Efeler/AYDIN
- b- Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Kirazlı Mah. 5885 Sok. No:46 Kuşadası/AYDIN
- c- Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Akköy Mah. 9223 Sok. No:25 Didim/AYDIN

2022 yılı boyunca bertaraf tesislerinde depolanan atık miktarları **359.495.480 Kg** dır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7. maddesi (i) bendi kapsamında 80 m³ atık taşıma kapasiteli 7 adet semi treyler ile 2022 yılı içerisinde Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Kuyucak, Sultanhisar ve Bozdoğan katı atık transfer istasyonlarından semi treylerler ile evsel atıklar, katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisine taşınmaktadır. Ayrıca yeni yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden gelen katı atıklar taşınarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

Nazilli İlçesinde katı atık transfer istasyonu inşaatımız başlamış ve 2023 yılı içerisinde hizmete girmesi planlanmaktadır. Ayrıca Çine İlçesine yapılması planlanan katı atık transfer istasyonu proje aşamasında olup, yapımına başlanacaktır. Merkez (Efeler), Kuşadası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahalarında metan gazından elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir.

Tablo 1: 2022 Yılında Bertaraf Edilen Atık Miktarları
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

2022	MERKEZ (kg)	KUŞADASI (kg)	DİDİM (kg)	TOPLAM (Kg)
Ocak	16.902.680	8.633.770	2.565.200	28.101.650
Şubat	15.538.960	7.992.740	2.122.500	25.654.200
Mart	16.793.750	8.244.460	2.353.300	27.391.510
Nisan	14.740.440	8.980.660	2.745.560	26.466.660
Mayıs	13.927.270	9.739.180	3.701.760	27.368.210
Haziran	14.888.620	10.888.590	4.472.360	30.249.570
Temmuz	15.790.860	14.430.480	7.352.280	37.573.620
Ağustos	16.667.220	14.893.460	7.485.880	39.046.560
Eylül	15.423.520	11.662.300	5.081.760	32.167.580
Ekim	15.900.510	9.937.840	3.547.940	29.386.290
Kasım	15.981.250	8.527.380	2.741.740	27.250.370
Aralık	17.105.740	9.069.420	2.664.100	28.839.260
TOPLAM(Kg)	189.660.820	123.000.280	46.834.380	359.495.480

Grafik C.44 - 2022 yılı itibariyle katı atık karakterizasyonu
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

Çizelge C.33 - 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

Büyükşehir/İl/ İlçe	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz(Kg)	Kış(Kg)	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost / Biyometanizasyon)	Yakma	Depo Gazından Enerji	Düzensiz Depolama
Bozdoğan		32.607	7.367	8.795	6.886	0,27	0,21	1							
Buharkent		13.022	10.452	9.856	10.653	0,76	0,82								
Çine		48.466	20.532	17.484	21.560	0,36	0,44								1
Efeler		303.772	251.759	255.471	250.508	0,84	0,82			1			1		
Germencik		44.172	39.680	33.146	41.881	0,75	0,95								
İncirliova		55.848	5.995	2.695	7.107	0,05	0,13								1
Karacasu		17.620	11.656	11.017	11.871	0,63	0,67								
Karpuzlu		10.590	987	2.902	341	0,27	0,03								1
Koçarlı		21.832	3.146	1.370	3.745	0,06	0,17								1
Köşk		28.235	21.385	20.207	21.781	0,72	0,77								
Kuyucak		26.111	18.484	18.333	18.534	0,70	0,71	1							
Nazilli		162.737	110.372	113.131	109.442	0,70	0,67								
Sultanhisar		20.230	17.851	18.244	17.718	0,90	0,88	1							
Yenipazar		11.863	9.354	9.277	9.380	0,78	0,79								
Kuşadası		130.835	211.044	311.909	177.053	2,38	1,35			1	1		1		
Söke		123.301	101.146	101.868	100.902	0,83	0,82								
Didim		97.000	128.184	209.799	100.680	2,16	1,04			1			1		
İl Geneli Toplam		1.148.241	969.393	1.145.506	910.044	13	11	3		3	1		3	4	

*TÜİK nüfus verilerinde mevsim ayrımı (yaz/kış) bulunmamaktadır.

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı altında kurulan Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğü Aydın genelinde Hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıklarının yönetimini kontrol altına almak için Hafriyat Toprağı ve İnşaat / Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen esaslar doğrultusunda gerekli çalışmaları gerçekleştirmektedir. Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğü'nün kurulması ile birlikte Aydın ilinde üretilen, bertaraf edilen, geçici depolanan ve geri kazanılan atık miktarı belirlenebilmiş, hafriyat dolgu sahaları ve geri kazanım sahaları izinlendirilmiş, il genelinde faaliyet gösteren hafriyat araçları kayıt altına alınmış ve Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının geçici biriktirilmesi, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlanmıştır.

Denetim ekiplerimizin Aydın genelinde gerçekleştirdikleri denetimler ve gelen şikâyetler doğrultusunda kaçak hafriyat atığı dökümlerinin ve izinsiz çalışan hafriyat araçlarının tespit edilmesi sağlanmaktadır. Atığı dökenlerin tespit edilmesi durumunda cezai işlem uygulanmak üzere Zabıta Daire Başkanlığı'na veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Tespit edilen kaçak hafriyat döküm alanlarının atığı dökenin tespit edilmesi durumunda döken tarafından, tespit edilememesi durumunda ise ilgili kurumlarla gerekli koordinasyonun sağlanarak ilgili kurumlar tarafından temizletilmesi işlemlerinin yürütülmesi, izinsiz alanlara yeni atıkların dökülmesini önleyecek tedbirlerin alınması, izinsiz çalışan hafriyat araçlarının izinlendirilmesi konularında gerekli çalışmaları yürütmekte ve koordinasyonu sağlamaktadır.

Ayrıca Aydın ili genelinde faaliyet gösteren izinli hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma araçlarının da belediyemiz sistemi ile uyumlu araç takip sistemine kayıtlarının yaptırılmasını sağlayarak sistem üzerinden atığın üretildiği alan ile izinli saha arasındaki hareketleri de takip edilmektedir. 2022 yılında 10 Adet (7 traktör, 3 kamyon) 1 yıllık ve araç takip sistemi taktıran 91 adet araca da 2 yıllık olmak üzere toplam 101 adet hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma izin belgesi düzenlenmiştir.

2022 yılı içerisinde oluşan, toplanan, geri kazanılan hafriyat toprağı miktarı 893.798,99 m³, inşaat/yıkıntı atığı miktarı ise 43.276,00 m³ dür.2022 yılında 277.004,91m³ hafriyat toprağı faaliyet alanı içerisinde geçici biriktirme yapılarak aynı parselde yeniden değerlendirilmiştir. Ayrıca 2022 yılında 18.755,00 m³ toprak için rehabilitasyon geri kullanım izni verilmiştir.

Büyükşehir Belediyemizce hafriyat taşıma süreçlerinin ve hafriyat araçlarının izinlerinin yönetildiği, araç takip sistemi sayesinde mevcut işleyişin içerisinde bulunan araçların kontrol altına alınabildiği, döküm sahalarındaki işleyişin bir otomasyon sistemine bağlı olarak işletilebildiği ve ilçe belediyelerince evrak olarak düzenlenen Atık Taşıma ve Kabul Belgelerinin internet ortamında düzenlenebildiği Hafriyat Yönetim Bilgi Sistemine (HYBS) 01.10.2022 tarihinde geçilmiştir.

Aydın il sınırları içerisinde açılan hafriyat toprağı tekrar kullanım ve geri kazanım sahaları 18.03.2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 26. maddesi ve Çevre ve Orman Bakanlığı. Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğine ilişkin çıkarılmış olan 8728 sayılı Genelgenin (2016/16) 27. maddesine istinaden açılmıştır.

Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahaları:

Adı : Aydın Astim Organize Sanayi Bölgesi Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Aydın İli, Efeler ilçesi Kocagür Mah. 449, 125, 124,123, 85, 71 nolu parseller
Faaliyet Alanı : Efeler, İncirlioiva, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri
Büyükklüğü : 70 Dönüm
Mülkiyeti : Aydın Astim Organize Sanayi Bölgesi ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Bozdoğan Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgu ve Ağaçlandırma
Adres : Aydın İli Bozdoğan İlçesi Koyuncular mahallesi 2024 numaralı parsel
Faaliyet Alanı : Bozdoğan İlçesi
Büyükklüğü : 24 Dönüm
Mülkiyeti: : Bozdoğan Belediyesi ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Karacasu Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Yaylalı Mah. Özderesi Mevkiinde 263 ada 67 numaralı parsel
Faaliyet Alanı : Karacasu ve Buharkent İlçeleri
Büyükklüğü : 1,99 Dönüm
Mülkiyeti: : Karacasu Belediyesi ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Söke Argavlı Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Söke, Argavlı Mahallesi, 141 ada 5 ve 145 ada 3 numaralı parseller
Faaliyet Alanı : Söke, Didim ve Kuşadası İlçeleri
Büyükklüğü : 32.34 Dönüm
Mülkiyeti: : Selin Samut ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : İncirlioiva Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : İncirlioiva ilçesi, Yazıdere Mahallesi 107 ada 3 ve 4 numaralı parseller
Faaliyet Alanı : İncirlioiva, Germencik ve Koçarlı İlçeleri
Büyükklüğü : 24.15 Dönüm
Mülkiyeti: : İrfan Türken ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Kuşadası Soğucak Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilite Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Soğucak Mah., Bağısar Mevkii, 2837 numaralı parsel
Faaliyet Alanı : Söke ve Kuşadası İlçeleri
Büyükklüğü : 271.32 Dönüm

Mülkiyeti: : Mahmut Kömeç ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Nazilli Sailer Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilitate Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Aydın İli, Nazilli İlçesi, Sailer Mah., 375 parsel parsel, bitişiğindeki Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki taşınmaz ve 383 numaralı taşınmazın 4.437,00 m²'lik kısmı
Faaliyet Alanı : Kuyucak ve Nazilli İlçeleri
Büyüklüğü : 17.808 Dönüm
Mülkiyeti: : Maliye Hazinesinden kiralama yapıldı
Durum : Faaliyette

Adı : Germencik Alangüllü Dolgu Sahası
Amacı : Rehabilitate Maksatlı Hafriyat Dolgusu
Adres : Germencik ilçesi, Alangüllü Mahallesi 433 ve 434 numaralı parseller
Faaliyet Alanı : Germencik ve İncirliova İlçeleri
Büyüklüğü : 8,9 Dönüm
Mülkiyeti: : Germencik Belediyesi ile Protokol yapıldı
Durum : Faaliyette

İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisleri:

Adı : Tralles Geri Dönüşüm San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi
Amacı : İnşaat /Yıkıntı Atıkları Geri Kazanımı
Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Zafer Mah., Zindan Deresi Mevkii, 929 ada 6 nolu parselde
Faaliyet Alanı : Efeler, İncirliova, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri
Durum : Faaliyette

Adı : Ünite Madencilik Petrol Nak. Gemi Acent. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi
Amacı : İnşaat /Yıkıntı Atıkları Geri Kazanımı
Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Tepecik Mah., 184 ada 252,253,254 nolu parsellerde
Faaliyet Alanı : Efeler, İncirliova, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri
Durum : Faaliyette

Çizelge C.34 – 2022 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi (Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

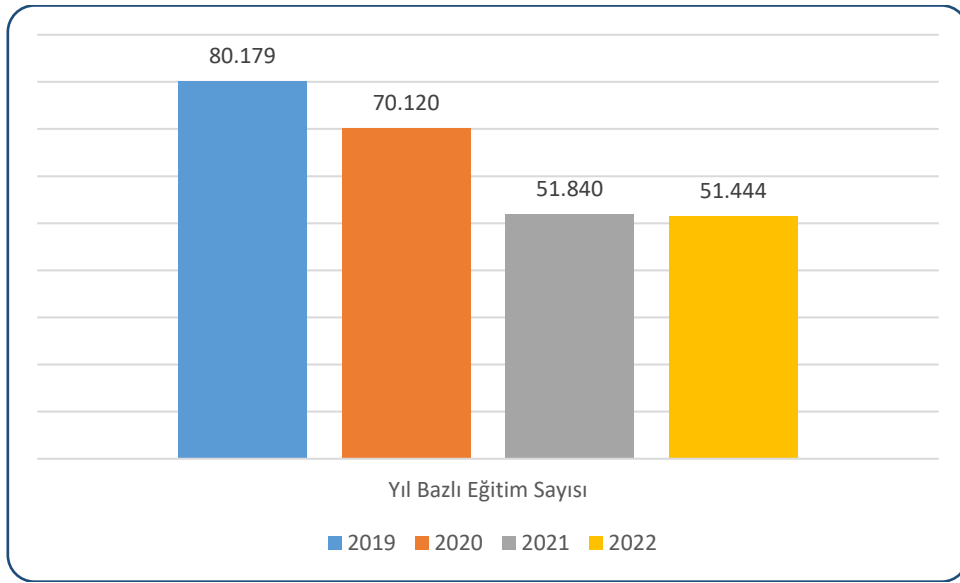
Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
Aydın Büyükşehir Belediyesi	43.276,00	893.798,99	2	-	8

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca başlatılan; “israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetimi sürecinde bir hedef” olarak tanımlanan “Sıfır Atık Projesi” Kurumumuzda uygulanmaktadır.

C.3.1. Eğitimler

2022 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 51.444 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik C.45 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezlerine ilişkin bilgiler verilerek Çizelge C.26 doldurulmalıdır.

Çizelge C.35 – 2022 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(Kaynak, Yıl)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Bozdoğan Belediyesi	1		
Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	1		
Atık Getirme Merkezi	Kuşadası Belediyesi	1		

Atık Getirme Merkezi	Aydın Astim Osb Atıksu Arıtma Tesis	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Belediyesi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	12		49
Mobil Atık Getirme Merkezi	Germencik Belediyesi	2		13
Mobil Atık Getirme Merkezi	Kuşadası Belediyesi	14		98
Mobil Atık Getirme Merkezi	Aydın Kipa AVM	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Kipa AVM	1		7

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

İlde sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan Mahalli İdareler ile kurum/kuruluşlara ilişkin Çizelge C.30 ve C.31 doldurulmalıdır. Yıllar bazında karşılaştırma grafiği (Grafik C.13) oluşturulmalıdır. Yıl bazlı ilerleme grafiği yapılmalıdır.

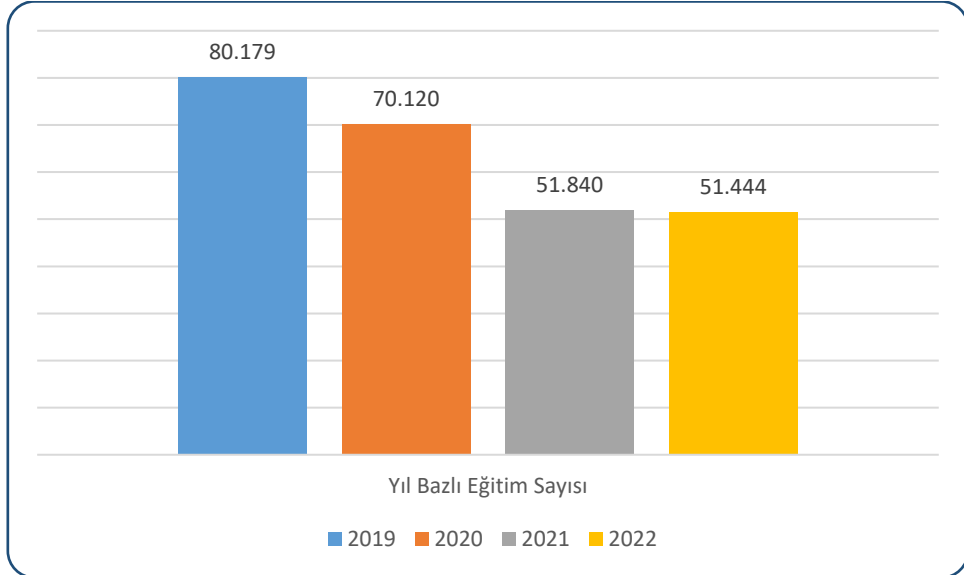
Çizelge C.36 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı
(Kaynak, Yıl)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	1	1
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	16	16
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri		
Belediye Birlikleri		
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler		
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı		

Çizelge C.37 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler		7
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri		205
A alışveriş Merkezleri		6
Belediyeler		17
ÇŞİD İl Müdürlüğü		1
Eğitim Kurumları ve Yurtlar		956
Havalimanları		-

İl Özel İdareleri		-
İş merkezi ve Ticari Plazalar		2
Kamu Kurum ve Kuruluşları		262
Konaklama İşletmeleri		133
Limanlar		3
Organize Sanayi Bölgeleri		7
Sağlık Kuruluşları		109
Tren ve Otobüs Terminalleri		11
Zincir Marketler		781
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri		-
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar		12
Kafeterya ve Restoranlar		9
Kargo Şirketleri		14
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler		9

Grafik C.46 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

C.4. Ambalaj Atıkları

“Ambalaj Bilgi Sistemi kapalı olduğundan veriler Sıfır Atık Bilgi Sisteminden (SABS) alınmıştır.

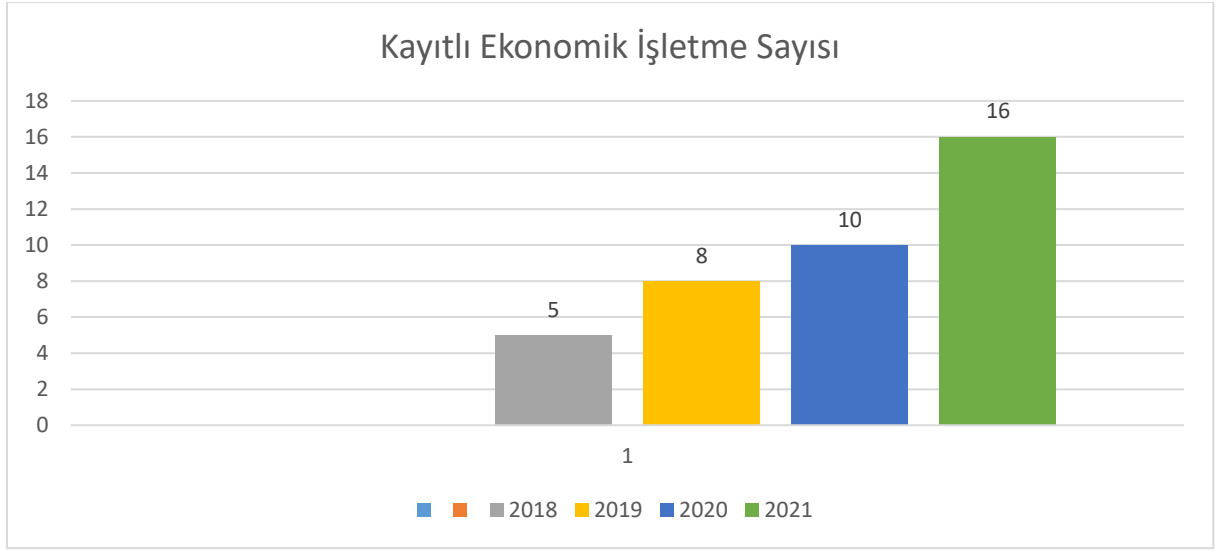
Çizelge C.38 - 2020 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	2.521.470	
Metal	3.532.092	
Kompozit	-	

Kağıt Karton	17.872.477	
Cam	23.494.905	
Ahşap	-	
Karışık	-	
Toplam	47.420.944	

Çizelge C.39 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	298
Ambalaj Üreticisi Sayısı	18
Tedarikçi Sayısı	16

Grafik C.47 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2022)

Çizelge C.40 - 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, yıl)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisleri (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı

Çizelge C.41 - 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, yıl)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisleri (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

C.5. Tehlikeli Atıklar

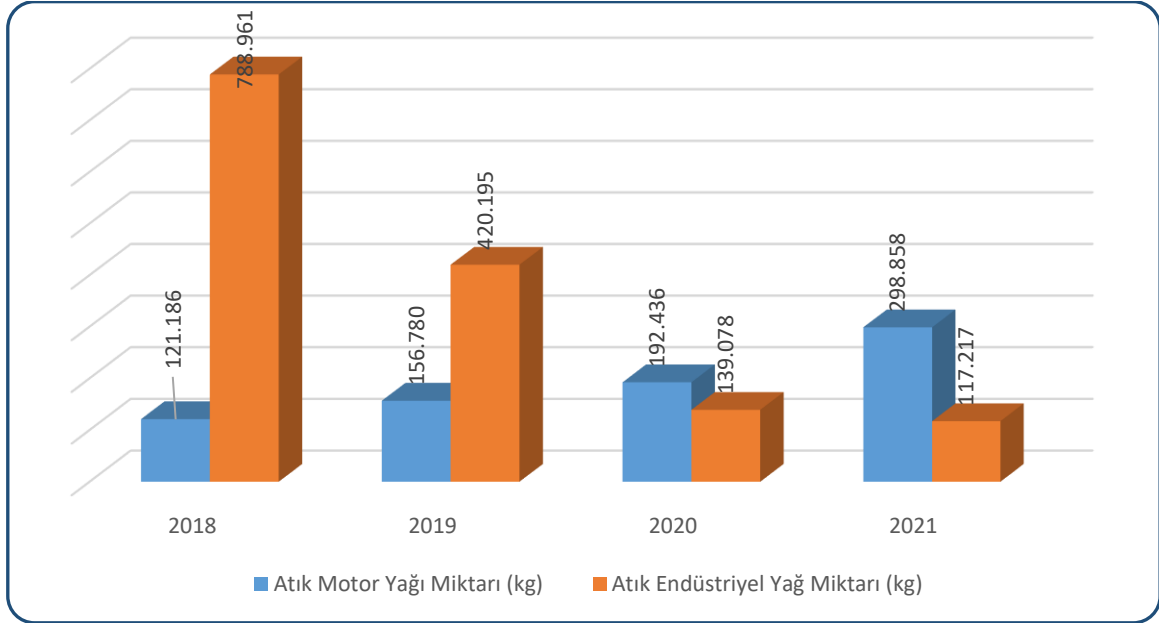
Grafik C.48 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Çizelge C.42 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	435.614
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	10.111
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	9.176
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	1.716.345
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	15
R8	Katalizör parçalarının (bileşenlerinin) geri kazanımı	270
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	314.382
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	986.927
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	1.969.903
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	738
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	1.543.005
D10	Yakma (karada)	6.775
D14	D1 ile D13 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutulmadan önce yeniden ambalajlama	280
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	68.452
-	Stok	27.588

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Grafik C.49 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Çizelge C.43 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
331.514	0	0	6.317

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge C.44 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

2015	2016	2017	2018	2019	2020
63.535	49.887	47.867	106.917	35.003	105.615

* Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge C.45 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	98.247	0	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastikleri için Geçici Depolama Alanı, Geri Kazanım Tesisi ve Bertaraf Tesisi mevcut değildir.

Çizelge C.46 – 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Kaynak, yıl)

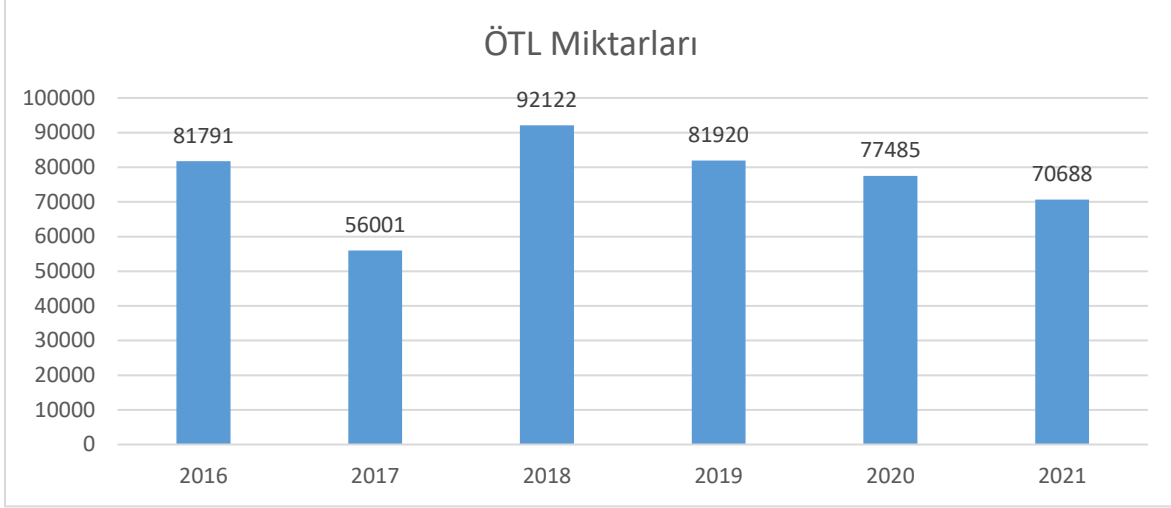
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)

Çizelge C.47 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geri Kazanım Tesisi	81,791	56,001	92,122	81,920	77,485	70,688
AYT Tesisi						

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

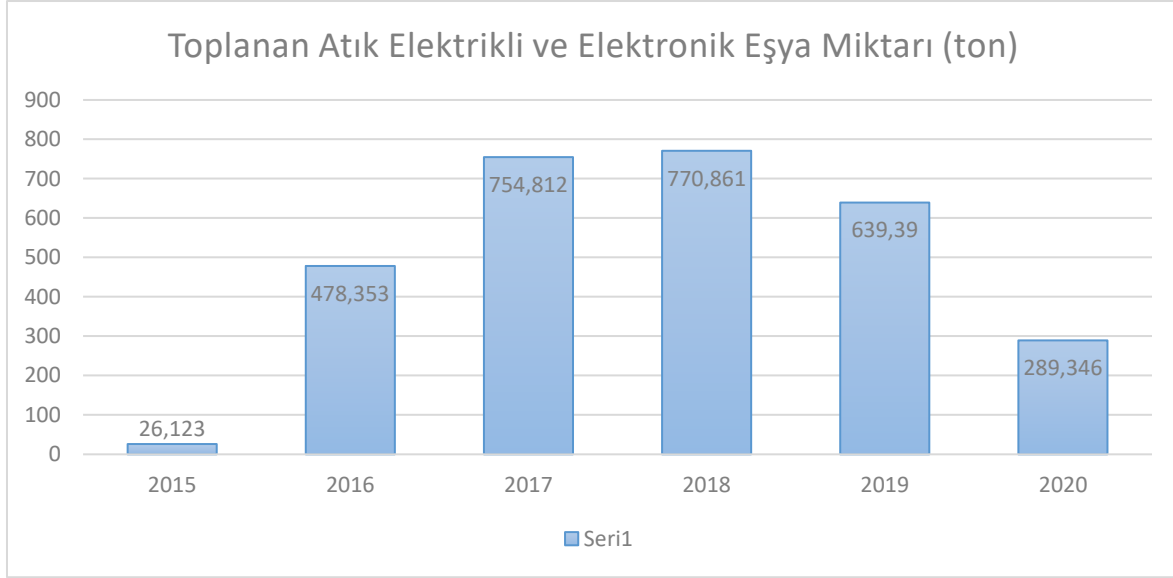
Grafik C.50 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Ulusal strateji ve politikalarımızda göz önünde bulundurularak ülkemiz mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatları olan 2012/19/EU, WEEE Direktifine uyumu çerçevesinde “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik”, 2011/65/EU, RoHS II Direktifine uyumu çerçevesinde “Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Kısıtlanmasına İlişkin Yönetmelik” olmak üzere iki ayrı yönetmelik düzenlenmiştir. Bahse konu yönetmelikler 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 1/2/2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenleme ile;

- 1/1/2024 tarihine kadar bu yönetmeliğin Ek-1/A’ında yer alan kategorilere dahil olan (büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları, tıbbi cihazlar, izleme ve kontrol aletleri ve otomatlar) elektrikli ve elektronik eşyaları
- 1/1/2024 tarihinden sonra Ek-2/A’ında yer alan kategorilerde sınıflandırılan (sıcaklık değişim ekipmanları, ekranlar, monitörler ve 100 cm²’den büyük yüzeyi olan ekrana sahip ekipmanlar, lambalar, büyük ekipmanlar (en az bir dış boyutu 50 cm’den büyük ekipmanlar), küçük ekipmanlar (50 cm’den büyük dış boyutu olmayan ekipmanlar), bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları (50 cm’den küçük dış boyutu olan ekipmanlar)) tüm elektrikli ve elektronik eşyaları, kapsar.

Grafik C.51 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

İlimizde Atık Elektrik ve Elektronik Eşya İşleme tesisi bulunmamaktadır. 1 adet Aktarma Merkezi vardır.

İlimizde Atık Elektrik ve Elektronik Eşya tesisi bulunmamaktadır, ancak 1 (bir) adet geçici depolama alanı bulunmaktadır.

Çizelge C.48 – 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Kaynak, yıl)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Aktarma Merkezleri Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	1	-	-	-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

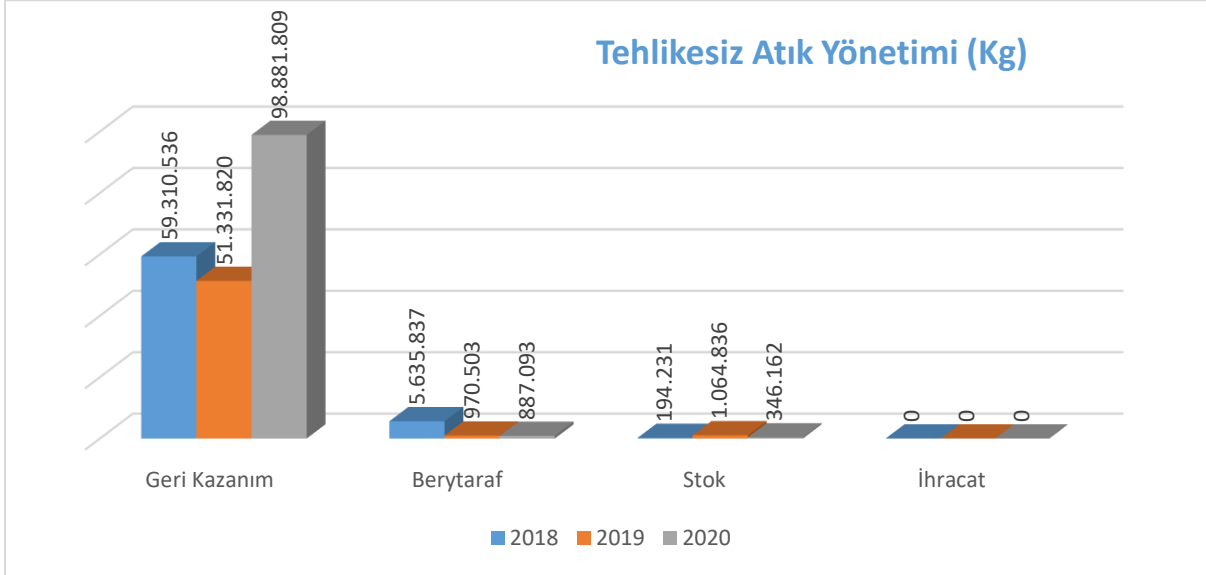
“Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilde gerçekleştirilen çalışmalardan söz edilerek Çizelge C.43 oluşturulmalıdır.

Çizelge C.49 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Kaynak, yıl)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
4	4			

C.12. Tehlikesiz Atıklar

İlde tehlikesiz atıklar konusunda gerçekleştirilen çalışmalardan, bu konuda eğer var ise çevre izin ve lisansı bulunan tesislerden ve bunların kapasitelerinden söz edilerek Çizelge C.44 oluşturulmalıdır.

Grafik C.52 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Çizelge C.50 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri (Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	31.437.805
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	10.135.199
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	1.858.598
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	2.831.572
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	44.018.285
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	11.640
R-AHM	Alternatif hammadde	8.588.710
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örn: düzenli depolama vs.)	885.860
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	1.233
-	Stok	346.162

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde demir çelik üretimi konusunda faaliyet gösteren işletme bulunmamaktadır.

Çizelge C.51 –2020 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santrali mevcut değildir.

Çizelge C.52- 2021 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğüne bağlı Atıksu Arıtma Tesislerimizden 2019 yılında oluşan arıtma çamurları çamur kurutma yataklarında kurutulup Manisa Geri Dönüşüm Enerji Üretim Anonim Şirketi – Uzunburun Şubesinde bertaraf ettirilmiştir. Arıtma çamurlarının toprakta kullanımı ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Tıbbi atık sterilizasyon tesisi 2009 yılı itibariyle Aydın Belediyesi bünyesinde kurularak çalışmaya başlamıştır. 2014 yılına kadar Aydın Belediyesi sınırları içerisindeki sağlık kuruluşlarından alınan tıbbi atıklar sterilizasyon tesisinde bertaraf edilirken Aydın Büyükşehir Belediyesi olunması sebebiyle 17 ilçede bulunan tüm sağlık kurum/kuruluşlarından oluşan tıbbi

atıkların bertarafından da sorumlu olmuştur. Bu kapsamda araç ve personel sayısı arttırılmış olup, 3 adet lisanlı tıbbi atık taşıma ve toplama aracı ve 14 personelle hizmet verilmektedir.

2019 yılında tıbbi atık sterilizasyon cihazının kapasitesi artırılarak saatte 1250 kg kapasiteli tıbbi atık sterilizasyon cihazı alınmıştır. Tıbbi atıklar her gün Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan tüm sağlık kurum ve kuruluşlarından düzenli olarak alınmaktadır. Motat tehlikeli atık taşıma sistemi ile online olarak atıklar tabletlere girilerek teslim alınmakta, bertaraf tesisine gelen atıklar atık boşaltma işlemlerini yine online girilerek yapmaktadır. Tüm bu işler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından takip edilmektedir.

Ayrıca hem sterilizasyon cihazı, hem araçlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan lisans alınmaktadır. Her yıl düzenli olarak TSE belgeleri, atık taşıma ve toplama lisansları, tehlikeli madde mali sorumluluk sigortaları, bakımları yaptırılmaktadır.

Tıbbi atık ile yapılan tüm çalışmalar "Tıbbi Atık Yönetim Planı" na işlenmektedir. "Tıbbi Atık Yönetim Planı" düzenli olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulmaktadır.

Tıbbi atık sterilizasyon cihazında yapılan sterilizasyon işlemleri her döngü için kimyasal indikatör kullanılarak kontrol edilmekte ayrıca biyolojik indikatör kullanılarak yapılan tıbbi atıkların sterilizasyon geçerliliği kontrolü işlemi haftada bir kez yetkilendirilmiş laboratuvarından gelen numunelerle yapılarak tekrar geri gönderilmektedir. Analiz sonuçları düzenli olarak saklanmaktadır. Ayrıca her 3 ayda bir bu analizler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü personeli gözetiminde mühürlenerek numune alınmakta ve yetkilendirilmiş laboratuvara gönderilmektedir.

Tıbbi atık sterilizasyon tesisinde günlük olarak ortalama 4,5 - 6 ton arası tıbbi atık 15 ila 20 arası döngü sayısında sterilizasyon işlemine tabi tutulmaktadır. Döngü süresi 25 ila 35 dakika arası sürmektedir. Tıbbi atıklara ait biyolojik indikatör analiz sonuçları, toplanan kurumlar ve miktarları, sterilizasyona giren tıbbi atıkların tartım fişleri, işlem sırasında sıcaklık, basınç uygulama süresi gibi parametrik değerlerin elektronik çıktısı sürekli envantere kaydedilerek ay sonunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulmaktadır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 16. maddesi birinci fıkrasında, tıbbi atıkların içerisinde radyoaktif madde bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla tıbbi atık taşıma aracının tesis girişinde radyasyon panelinden geçirildikten sonra tesise kabul edileceği hükme bağlanmıştır. Bu sebeple Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından teknik özellikleri belirlenen sabit radyasyon ölçüm cihazı ve panelleri Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi'ne kurulmuştur.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Tehlikeli Mallar ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı yönetmelik ve tebliğlere göre "Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi" (TMFB) alınmıştır. Yine Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Tehlikeli Maddelerin Karayolunda Taşınması Hakkında Yönetmeliğin (2013/28801) 33.maddesinin birinci fıkrası gereği, Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak yetkili kuruluşlardan TMGD hizmeti alınmaktadır.

Çizelge C.53 – 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	X			3	1463,9		X	X		AYDIN

Çizelge C.54 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2023)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	910,23	1218,71	1391,52	1489,22	1597,26	1580,43	1596,25	1594,53	1463,90

C.14. Maden Atıkları

İlimizde Maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.55 – 2022 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Kaynak, yıl)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

2022 yılında toplanan, geri kazanılan atık miktarlarının 2020 yılına göre artış gösterdiği, nihai bertaraf miktarlarında son yıllarda azalmanın olduğu gözlenmektedir. Atık aküden geri kazanılan atıklar ağırlıkça sırasıyla kurşun, cüruf ve plastik şeklindedir.

Çizelge C.56 – 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Kaynak, .../.../2023)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (Belediye)	3
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması

Ambalaj Bilgi Sistemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluştaki bulundurmaları ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

2022 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.51’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.57 – 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA, 2023)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	9
Üst Seviye	26
TOPLAM	35

Çizelge Ç.58 – 2022 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	14
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	16

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerine ilişkin bilgiler yukarıda verilmiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Aydın ilinin iç kesimlerden başlayarak kıyılara uzanan dağları deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşmaktadır. Aydın topraklarını sulayarak denizle buluşan Büyük Menderes nehri ve ovası can kaynağıdır. Bu yapı ekosistem çeşitliliğine ve tür zenginliğine yol açmaktadır.

Aydın ilinde toplam damarlı bitki takson sayısı 1666 olarak belirlenmiştir. Topalm florada 112 takson endemik olup, endemizm oranı % 6.7 'dir. Ülkemize göre düşük bir oran olup bunun nedeni tarım alanlarının fazlalığına bağlanmaktadır.

Aydın İlinin en önemli ekosistem ve tür çeşitliliği merkezleri; Dilek yarımadası ve Büyük Menderes Deltası Milli Parkı ve Aydın Dağlarıdır.

Dilek yarımadasının Milli park olarak korunuyor olması Aydın ve Türkiye ölçeğinde çok önemlidir. Bu nokta flora ve fauna bağlamında pek çok Avrupa-Balkoan taksonunun ülkeye giriş kapısıdır. Aydın dağlarının önemi ise, ege bölgesinde buzul dönemlerinde sığınma bölgesi olduğu düşünülen Bozdağlar(İzmir) ve Babadağ (Denizli) dağ serileri arasında uzanmasıdır. Bu dağ serisi kuzey güney hareketliliğinde geçiş oluşturmuş ve bu geçişlerde türlerin küçük popülasyonlar halinde temsil edildiği bir çeşitlilik merkezi haline dönüşmüştür.

Aydın ilinde ki ormanların hakim orman ağacı Kızılcım (Pinus sp.) olmakla birlikte yaprak dökme meşe (Quercus sp.) türlerinin karışık olduğu topluluk oluşturduğu ormanlarda bulunmaktadır.

Aydın ilinde; Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*), Özçakşır (*Ferula anatolica*), Aydın Gaşağı/Tülüşah (*Rhaponticoides mykalea*) ve kıyı kumullarında yaşayan Kum Zambağı (*Pancreatium maritimum*) gibi endemik ve nesli tehlike altında bulunan türler için acil koruma önlemleri alınmıştır.

Resim D.1. Rhaponticoides mykale

Foto: B. Sürücü

Aydın Gaşağı Tür Eylem Planı yapılmış olup 2018-2022 yılları arasında kapsayan koruma çalışmalarını içermektedir.

Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*) Tür eylem Planı da yapılmış olup, 2019-2023 yılları arasında kapsayan koruma çalışmalarını içermektedir.

Resim D.2. Campanula tomantosa

Foto: İ.M. KAHRAMAN

Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*), Dilek yarımadasında Millipark içinde Dipburun da ve Didim Tavşanburnu Tabiat Parkı içindeki kıyı kumullarında görülmektedir.

Resim D.3.Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*),

Foto: İ.M.KAHRAMAN

Özçakşır (*Ferula anatolica*) Aydın Dağlarında Köşk-Nazilli arasında az sayıda ve küçük popülasyonlar halinde görülmektedir.

Resim D.4.Ferula anatolica Foto: İ.M.KAHRAMAN

D.2. Fauna

Aydın ilinin iç kesimlerinden başlayarak kıyılara kadar uzanan ve deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşan dağları ve Büyük Menderes nehrinin yaşattığı ova ile ortaya çıkan ekosistem çeşitliliği fauna çeşitliğine de yol açmaktadır. Ormanlar, nehirler göller ve kıyı lagünleri memeli hayvanlar, kuşlar ve sürüngenlerin yaşadığı alanlardır.

Türkiye’de görülen 255 kuş türünden, 218 tür Aydın İlinde özellikle Bafa Gölü ve B. Menderes Deltası, Azap Gölü, B. Menderes nehri ve kolları ile sazlıklarda gözlenmiştir. Falmingo, Balıkçıl ve ördek türlerinin yanı sıra sulakalanları bütünleyen habitatlarda Yalıçapkını (*Alcedo atthis*), Çulha kuşu (*Remiz pendulinus*), Kamış Bülbülü (*Cettia cetti*) gözlenen kuş türlerindedir. Ötücü kuş türlerinden Picidae (Ağaçkakanlar), Turdidae (Ardıçlar), Paridae (Baştankaralar), Sittidae (Sıvacılar) ve Fringilidae (İspinozlar) familyalarına ait kuş türleri İlde uygun habitatlarda yoğunca görülebilir, yerleşim yerlerinde Passer sp (Serçe), Streptopelia decoacto (Kumru), Hirundinidae (Kırlangıçlar), Apodidae (Ebabiller), Corvidae (Kargalar), Ak Leylek (*Ciconia ciconia*), Ahtene noctua (Baykuş), Tyto alba (Peçeli Baykuş) ve son yıllarda Streptopelia senegalensis (Kızıl Kumru) görülmektedir.

Gündüz yırtıcılarından Buteo buteo (Şahin), Circus aeruginosus (Saz Delicesi), Falco tinnunculus (Kerkenez) yıl boyu görülürken, göç döneminde, Circaetus gallicus (Yılan Kartalı), Accipiter nisus (Atmaca), Falco peregrinus (Gökdoğan) gibi yırtıcı kuşlar görülmektedir.

Dünya ölçeğinde nesli tehlike altında olan Tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) 84 çift Büyük Menderes deltasında ve Akkuyruklu Kartal (*Haliaeetus albicilla*) 1 çift Bafa gölü çevresi yüksek kayalıklarında üremektedir.

Resim D.5. *Pelecanus crispus*

Foto: B. Sürücü

Memeli hayvanlar bakımından dikkat çekici türler, nesli tehlike altında olan Oklu Kirpi (*Hsytrix indica*) ve Büyük Menderes nehrinde yaşadığı tespit edilen ve yörede su domuzu olarak tanınan su samuru (*Lutra lutra*) 'dur.

Resim D.6. (*Hsytrix indica*)

Foto: İ.M. KAHRAMAN

Aydın İli sulak alanlarında 16 familyaya ait 54 takson belirlenmiştir. Bu familyalardan Anguillidae (1), Cyprinidae (25), Cobitidae (2), Nemacheilidae (3), Cyprinodontidae (2), Poeciliidae (2), Atherinidae (1), Gobiidae (3), Blennidae (2), Centrarchidae (1), Moronidae (3), Salmonidae (1), Siluridae (1), Sparidae (2), Syngnathidae (1), Mugilidae (4) takson ile temsil edilmektedir.

Aydın ilinde 32 tür sürüngenin yayılış gösterdiği tespit edilmiştir. Testudo graeca (tosbağa), Mauremys rivulata (balkan çizgili kaplumbağabası), Stellagama Stellio (Dikenli keler), lacerta trilineata (İriyeşil kertenkele), Türkiye endemiği Anatololacerta anatolica (Anadolu Kertenkelesi), Chamaeleo chamaeleon (Bukalemun), bölge endemiği (Anatololacerta oertzeni (Dalyan Kertenkelesi), Aydın için yeni kayıt olan Phoenicolacerta laevis (Hatay Kertenkelesi), Dolichophis caspius (Hazer yılanı), Natrix tessellata (Su yılanı) bazı önemli türleridir. Çift yaşar olarak 6 tür tespit edilmiştir. Pelophylax bedriage (Levanten su kurbağası), Hyla orientalis (oriyantal ağaç kurbağası), Bufotes variabilis (Gece kurbağası), Siğilli Kurbağa (Bufo bufo) ve Pürtüklü semender (Triturus karelinii) dir.

Kaynak: Aydın İlinin Karasal ve İç Eu Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik envanteri, 2014

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

Aydın ilimizdeki Ormanlık alan **326.605 Ha.**dır. Orman Amenajman planlarımız 10 Yıllık Periyotlar halinde yenilenmekte olup, **2013 yılı itibariyle planlar yenilenmiş olup**, 2022 tarihinde Amenajman planlarımız yenilenecektir. Yıl bazında ise alansal değişim bulunmamaktadır.

Orman vasfına göre dağılımı alan ve yüzdesel olarak aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

Çizelge D.59 2021 yılı Aydın İli Orman Vasfına göre Dağılım (DKMP 2022)

	ORMAN VASFINA GÖRE DAĞILIM			
	VERİMLİ ORMAN	BOŞLUKLU KAPALI (Bozuk Or.)	AÇIKLIK (ziraat iskan vb.)	GENEL OR. ALAN TOPLAMI
Alan (Ha.)	203.555	123.050	496.056	822.661
Yüzdesel dağılım (%)	25	15	60	100

D.3.2. Milli Parklar

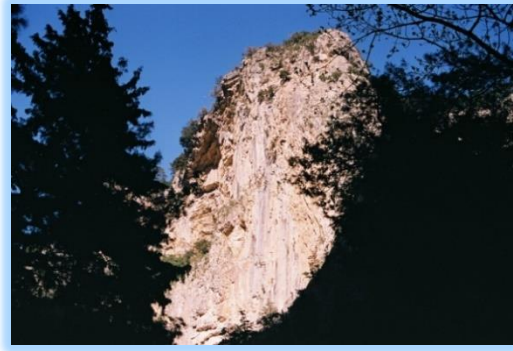
Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı:

Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından birisi olan Dilek Yarımadası – Büyük Menderes Deltası Millî Parkı 27.675 hektarlık bir alana sahiptir. Bu alanın 10.985 hektarı 19.05.1966 yılında Millî Park ilan edilen Dilek Yarımadasına, 16.690 hektarı 1994 yılında Milli Park ilan edilen Büyük Menderes Deltasına aittir.

Dilek Yarımadası - Büyük Menderes Deltası Milli Parkı, dünyada bir örneği daha olmayan; bir yanda Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada görüldüğü botanik bahçesi; yırtıcı kuşları ve vahşi hayvanlarıyla bir dağlık arazi ve onu çevreleyen sualtı zenginlikleri, diğer yanda da yüzlerce kuş türünü barındıran, zengin balık çeşitleriyle bir delta ve bütün bunları çevreleyen tarihi ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Yılda yaklaşık 600.000 yerli ve yabancı misafir Dilek Yarımadası–Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nı ziyaret etmektedir. Dilek Yarımadası–Büyük Menderes Deltası Milli Parkı sahilleri, Türkiye'nin yapılaşmanın olmadığı, en temiz ve doğal kıyılarından. Milli Park'a gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler, düzenlenmiş alanlarda günübirlik olarak; 2004 Yılı Uluslar arası Mavi Bayrak ödüllü koylarında deniz sporları yapabilecekleri gibi, belirlenmiş rotalarda doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, foto safari, manzara izleme, olta balıkçılığı, kültürel yürüyüşler, kuş gözlemciliği, resim ve botanik turu etkinliklerini de yapabilmektedirler. Milli Park içerisinde 804 bitki türü belirlenmiştir. Bu bitkilerden 6'sı dünyada sadece burada görülür. Ayrıca dünyada sadece Türkiye'de bulunan 18 bitki türünü de barındırır. Yarımada kaydedilen diğer veriler şunlardır; **28 Tür memeli, 42 Tür sürüngen, 45 Tür Deniz canlısı;** dünyanın en nadir 10 deniz memelisinden biri olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*)'da yarımada kıyılarında görülebilir. Bu benzersiz biyolojik çeşitlilik nedeniyle Dilek Yarımadası, Avrupa Konseyi tarafından "Flora Biyogenetik Rezerv Alanı" yani, bitki örtüsü açısından soyu tükenmekte veya genetik çeşitliliği çok azalmakta olan bir canlı türü ya da topluluklarını korumaya yönelik uluslararası düzeyde koruma alanı olarak kabul edilmiştir.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Millî Park'ının doğu sınırı biraz daha genişletilerek tepeler hattı ve vadilere oturtulmuştur. Büyük Menderes Deltası üzerinde ise doğuda Söke-Didim karayolunun batı kesimi esas alınmış, Menderes Köprüsü'nden itibaren ise tepeler hattına oturtularak güneyde Taş Burun mevkiinde son bulmaktadır.

Resim D.1 Fotoğraf: Erdiñ KUTSAL

Deniz üzerinde ise kıyı çizgisinden 1000 m. denize doğru izafi bir sınır izlenerek Millî Park'ın deniz kesiminin sınırı belirlenmiştir. Bu sınırlar dâhilinde kalan Millî Park alanı 10.985 hektardan 27.675 hektara ulaşmış bulunmaktadır.

Doğanbey Köyü'ndeki Dilek Yarımadası tanıtım merkezinde Milli Park ile her türlü bilgi temin edilebilir. Milli Park içindeki yürülebilecek alanlar; İçmeler, Aydınlık, Kavaklı Burnu ve Karasu koyu'dur.

D.3.3. Tabiat Parkları

Bafa Gölü Tabiat Parkı:

Antik Dönemde Ege Denizi'nin bir körfeziyken, Büyük Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonlarla denizle bağlantısı kesilince, göl şekline dönüşen Bafa Gölü, zengin doğal ve kültürel kaynak değerleri nedeniyle 08.07.1994 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile 12.281 hektarlık alanı kapsayacak şekilde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Bafa Gölü Tabiat Parkı sınırları içerisinde Bafa Gölü ve göl kıyı kenar çizgisinden itibaren 250 metrelik kıyı bandı 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Ayrıca, alan içerisinde Heraklia ve Latmos antik kentleri yer almakta olup, bu alanlar 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı kapsamındadır. Arkeolojik Sit Alanı'nın bir bölümü Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır.

Göl yüzeyi alanı 6721 hektar olan gölün derinliği 25m'ye ulaşmaktadır. Gölün ana su kaynağı, Büyük Menderes Nehri taşkınları ve etrafındaki dağlardan gelen yeraltı ve yer üstü sularıdır. Göl çevresindeki bitki örtüsünde, 80 familyaya ait 237 cins, 325 tür, 22 alttür ve 7 varyete tespit edilmiştir. Alan sınırları içerisinde 16 endemik bitki türü tespit edilmiştir.

Tabiat parkı 226 kuş, 22 sürüngen ve 19 memeli türüne de ev sahipliği yapmaktadır. Dünyada nesli tükenme tehlikesi altında bulunan Kaşıkçı Kuşu göldeki adacıklarda, Ak Kuyruklu Kartal ise gölün bitişiğindeki Beşparmak Dağlarında üremektedir.

Gölde Flamingo, Küçük Batağan, Bahri, Karabatak, Küçük Karabatak, Tepeli Pelikan, Boz Ördek, Suna, Elmabaş Patka, Bataklik kırlangıcı, Mahmuzlu Kızkuşu gibi kuşlar yaşamaktadır. Bu nedenle de Bafa Gölü Önemli Kuş Alanı'dır.

Resim D. 2. Bafa Gölü

Foto: C. CERİT

Tavşanburnu Tabiat Parkı:

Bakanlık Makamının 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı olurları ile Mesire Yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Didim ilçesinde olup toplam Alanı 15,87 Ha.'dır.

Saha üzerinde seyrek ve doğal Ardiç ağaçları bulunurken, sonradan yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile sahaya gruplar halinde Fıstık Çamı, Okalıptus, Kıbrıs Akasyası, tek fertler halinde ise Demir Ağacı, Katalpa, Dişbudak gibi türler getirilmiştir. Kamp ve Piknik kullanımına uygun olan alanların büyük kısmında gölgeleme ortamı mevcuttur. Ağaçlık ve maki florası olarak; Sandal, Yabani Zeytin, Akçakesme, Pırnal Meşesi ve Kermes Meşesi gibi türler ile Orman Sarmaşığı, Laden, Kekik ve değişik çayır otları saha genelinde yayılmaktadır. Tavşanburnu Tabiat Parkı; Didim gibi tarihi ve turistik bir antik kent kenarında yer alması, değişik türde ve gölgeleme ortamı oluşturan ağaç dokusuyla kaplı oluşu; sıg, temiz ve güzel denizi; güneşin doğuşu ve batışında oluşturduğu eşsiz manzara dokusu ile yüksek rekreasyon potansiyeline sahiptir.

Resim D. 3. Tavşanburnu Tabiat Parkı

Foto: C. CERİT

Çağlayan Tabiat Parkı:

Aydın İli, Karacasu ilçesi sınırları içerisinde yer alan 38,00 ha büyüklüğündeki Çağlayan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 12/03/2014 tarih ve 470 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Çağlayan mevkiine en yakın yerleşim yeri olan Bahçeköy Köyü 2 km. uzaklıktadır. Ayrıca saha, Yenice Beldesine 3 km, Karacasu İlçesine 18 km, Aydın'a 73 km mesafede olup, sahaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır.

Saha doğal yapısı bozulmamış, bakir güzelliği korunmuş durumdadır. Saha, çeşitli bitki örtüsü, faunası, jeomorfolojik yapısı, peyzaj özelliği, rekreasyonel potansiyeli, iklimi ve yüksek konumda olması sebebiyle seyir amaçlı potansiyel değerlere sahiptir.

Resim D.4 . Çağlayan Tabiat Parkı

Foto: İ.M. KAHRAMAN

Şarlan Tabiat Parkı ;

Aydın İli, Çine ilçesi yer alan 37,00 ha büyüklüğündeki Şarlan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamınının 12/03/2014 tarih ve 469 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. 37,00 ha alanı kaplayan Şarlan Tabiat Parkı, Aydın İli, Çine İlçesi, İbrahimkavağı Mahallesi, Şarlan mevkiinde yer almaktadır. Şarlan Tabiat Parkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar 4. Bölge Müdürlüğü Aydın Şube Müdürlüğü sorumluluğunda olup Aydın il merkezine 59 km, Çine ilçe merkezine 21 km uzaklıktadır. Tabiat Parkı; Yöre halkı tarafından yoğun şekilde rekreatif amaçlı kullanılmakta olup; Aydın İlinin en önemli yaylalarından Madranbaba yayla yolu güzergahında bulunan Şarlan Mevkii rekreasyonel kullanım açısından öneme sahiptir.

Resim D.5. Şarlan Tabiat Parkı

Foto: C. CERİT

Kaynak: Aydın Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Arşivi, 2019

D.4. Çayır ve Mera

İlimizde yüz ölçümü olarak 811.600 hektar toplam alana sahiptir. 1998-2021 yılları arasında yapılan tespit çalışmaları sonucu mera varlığımız 22.304 hektardır. Yıllar bazında incelendiğinde, tahsis amacı değişikliği işlemleri ve kadastro yenileme çalışmaları sonucuna göre mera alanlarında azalma olmuştur.

D.5. Sulak Alanlar

Aydın ilinde Önemli sulak alanlar;

- Büyük Menderes Deltası; Söke- Didim İlçe sınırlarını kapsar 16680 Ha. dır.
- Bafa Gölü; Aydın ve Muğla sınırları içinde kalmaktadır. 6721 Ha. Yüzeye sahip tatlı-tuzlu su karışımı bir göldür.

- Azap Gölü; Söke İlçesi, Azap Gölü Sulak Alanı, Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescillenmiş olup, alanı 2183 hektardır. Alan, idari olarak Aydın İli, Söke İlçesi sınırlarında yer alan Yeşilköy, Avşar ve Çalıköy yerleşimlerinin arasında konumlanmaktadır. Yüksekliği 7 m. en derin yeri 5 m. olan bir tatlı su gölüdür.

- B. Menderes Nehri; Afyon Dinar İlçesinden doğarak, Denizli, Aydın il sınırlarından 584 km dolaşarak Söke-Didim ilçesinde B. Menderes Deltasını oluşturarak ege Denizi ile buluşur.

Kaynak: Aydın Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Arşivi, 2019

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

Aydın İli sınırları içerisinde Tabiat Anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Aydın İli sınırları içerisinde Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

İlimizde toplam 119 adet “Korunması Gerekli Anıt Ağaç Tescili” bulunmakta olup bunların ilçelere göre dağılımı grafikte gösterilmiştir. Aydın Tekstil Fabrikası Alanı, Aydın Forum AVM Alanı ve Nazilli Sümer Basma Fabrikası Alanındaki ağaçlar koruma altında bulunmaktadır.

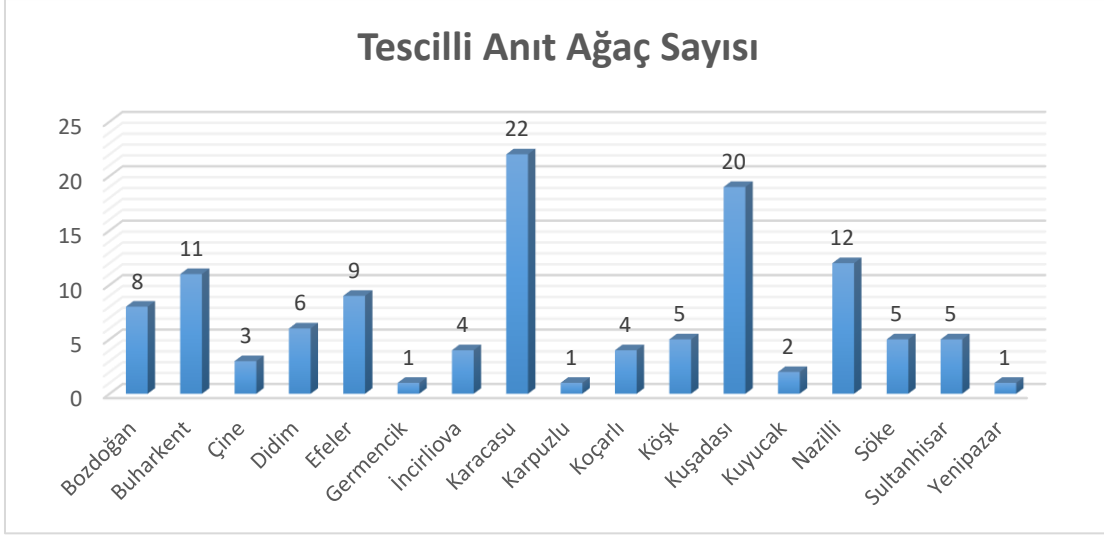
Resim D.6 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı)

ResimD. 7 Kuşadası Hacıfeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı)

Çizelge D.60 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı (Aydın ÇŞİDM 2022)

BOZDOĞAN	8
BUHARKENT	11
ÇİNE	3
DİDİM	6
EFELE	9
GERMENCİK	1
İNCİRLİOVA	4
KARACASU	22
KARPUZLU	1
KOÇARLI	4
KÖŞK	5
KUŞADASI	20
KUYUCAK	2
NAZİLLİ	12
SÖKE	5
SULTANHİSAR	5
YENİPAZAR	1
TOPLAM	119

Grafik G.53 Tescilli Anıt Ağaç sayısı

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Aydın İli sınırları içerisinde Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizde 8 adet 1.Derece Doğal Sit, 2 adet 2. Derece Doğal Sit, 9 adet 3. Derece Doğal Sit, 1 adet Nitelikli Doğa Koruma Alanı, 1 adet Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olmak üzere toplam 21 adet Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

İlimiz sınırları içerisindeki doğal sit ve tabiat varlıkları bölgesel olarak aşağıdaki gibi şekillenmektedir:

1. Bafa Gölü Bölgesi

Resim D. 8 Bafa Gölü

- Bafa Gölü Çevresi - 1. Derece Doğal Sit
- Akyeniköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Serçin Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Bafa Gölü Kuzeyi - 3. Derece Doğal Sit

2. Çine Barajı Bölgesi

Resim D. 9 Çine Barajı

- Çine Çayı Vadisi İçi - 1. Derece Doğal Sit
- Çine Çayı Vadisi İçi Baraj Gölü - 2. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Hacıpaşalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Söğütçük Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Alabayır Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kırksakallar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Harımcık Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kabalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kadastro 74 Parsel Civarı - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Tüller Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit

3. *Menderes Deltası Bölgesi*

Resim D.10 Menderes Deltası Bölgesi

- Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası - 1. Derece Doğal Sit
- Akköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit

4. *Panayır (Altın) Adası* – Nitelikli Doğa Koruma Alanı

Resim D. 11 *Panayır (Altın) Adası*

5. Sirtlanini Mağarası - 1. Derece Doğal Sit

Resim D. 12 *Sirtlanini Mağarası*

6. Aslanlı Mağarası - 1. Derece Doğal Sit

Resim D. 13 *Aslanlı Mağarası*

7. *Zeus Mağarası* - 2. Derece Doğal Sit

Resim D. 14 *Zeus Mağarası*

8. *Nazilli Sümer Basma Fabrikası* - Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı

Resim D. 15 *Nazilli Sümer Basma Fabrikası*

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

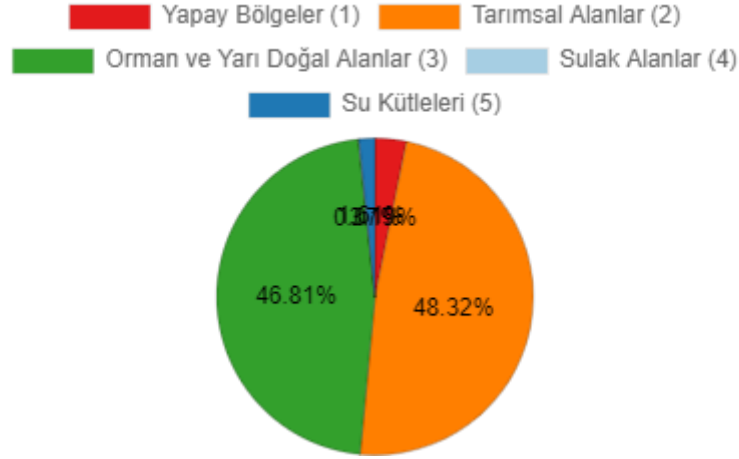
Aydın İli, Büyük Menderes Havzasının bereketli toprakları üzerinde kurulmuştur. İlin Kuzeyinde Aydın Dağları, Güneyinde de Menteş Dağları yer almaktadır. Bu dağlar ile Büyük Menderes havzasını oluşturan ova arasında engebeli topoğrafya mevcuttur. Topoğrafya ve iklimsel özellikler flora ve faunanın çeşitlenmesine imkân sağlamıştır. Bu ekolojik zenginlik bir çok kültürün bu topraklar üzerinde kurulup gelişmesine sebep olmuştur. Bu özellikler Aydın İlinin Doğal, Kültürel ve Arkeolojik zenginlikleri bir arada bulundurmaktadır.

Kaynaklar

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
<https://ockb.csb.gov.tr/>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik E.54 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2023)

Çizelge E.61 – Arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2023)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	17.342,03	2,14	22.568,34	2,79	23.129,74	2,85	24.547,41	3,02	25.891,66	3,19
2) Tarımsal Alanlar	379.205,74	46,85	376.591,07	46,53	389.682,81	48,01	392.575,52	48,37	392.186,28	48,32
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	402.228,35	49,76	401.097,37	49,56	385.870,24	47,54	380.975,19	46,94	379.947,04	46,81
4) Sulak Alanlar	535,36	0,07	321,92	0,04	428,17	0,05	538,09	0,07	538,09	0,07
5) Su Yapıları	10.035,06	1,24	8.767,85	1,08	12.503,27	1,54	12.978,01	1,6	13.051,16	1,61
TOPLAM	809.346,54	100,00	809.346,55	100,00	811.614,23	99,99	811.614,22	100,00	811.614,23	100,00

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı 17.07.2007 tarihinde Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanmış olup, plana yapılan itirazlar değerlendirilerek 30.01.2008 tarihinde tekrar onaylanmıştır. Danıştay 6. Dairesinin 14.07.2008 vermiş olduğu yürütmeyi durdurma kararı sonrası 27.04.2009 tarihinde tekrar onaylanan plan itirazlar değerlendirilerek 25.08.2009 tarihinde onaylanmıştır. 09.03.2011 tarihinde Bakanlık tarafından onaylanan Revizyon Plan 05.07.2011 tarihinde yapılan itirazlar değerlendirilerek 05.07.2011 tarihinde tekrar onaylanmış, en son olarak 18.05.2012 tarihinde kesinleşmiştir.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu, 2025 yılı hedef alınarak, Aydın, Muğla ve Denizli il sınırları içinde sürdürülebilir ve yaşanabilir bir çevre yaratılmasını; tarımsal, tarihsel ve turistik değerlerin korunmasını ve Türkiye'nin kalkınma politikaları kapsamında, sektörel gelişme hedeflerine uygun olarak belirlenen planlama ilkeleri çerçevesinde; sosyal, ekonomik, kültürel ve Mekânsal açıdan sağlıklı gelişmeyi ve büyümeyi amaçlamaktadır. Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 ve M19 Paftaları) 25.03.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Paftası ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 22.01.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Paftası ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 04.08.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, M18, M19, M23, N18, N19, N20, N22, O20, O21 Paftaları, Lejand, Plan Açıklama Raporu, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19, O23 Plan Paftaları, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 15.05.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N22 Plan Paftaları ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.07.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gereke Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 22.08.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N21, N22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 12.06.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21, M22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.03.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.06.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.10.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.12.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 24.05.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Kentsel Gelişme Alanı" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Organize Sanayi Bölgesi" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 14.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Ulusal Sulak Alan Komisyonunun 29.12.2020 tarihli toplantısı ile onaylanmış olan sulak alan sınırının gösterildiği Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.08.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 15.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu)

1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 28.01.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.02.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 05.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Enerji Üretim Alanları ve Enerji İletim Tesisleri" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Yerleşik Alan amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Organize Sanayi Bölgesi amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.06.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.07.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.11.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan

Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Sanayi ve Depolama Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Harita E.5 – Aydın ilinin Çevre Düzeni Planı
(Kaynak, yıl)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Büyük Menderes Havzası'nda yer alan Aydın ili, Büyük Menderes Ovası'nda kurulmuştur. Önemli ölçüde verimli tarım topraklarına sahip olan Aydın, ekonomik açıdan tarım sektörünün gelişmiş olduğu iller arasında yer almaktadır. Bu durum, Aydın İli'nin kalkınma sürecindeki en önemli avantajı olarak görülmektedir. Ayrıca, deniz, termal ve kültür turizmi potansiyeli de Aydın ilinin diğer güçlü yönleridir. Aydın ili, aynı zamanda, madenler, jeotermal kaynaklar ve doğal su kaynakları bakımından zengin bir bölgede yer almaktadır. Bu potansiyellerin, tarım ve turizm sektörlerinin desteklenmesine yönelik değerlendirilmesi ilin ekonomik gelişiminde diğer güçlü yönler olarak görülmektedir. İldeki mekansal planlama kararları bu girdiler doğrultusunda üretilmiştir. Aydın'ın, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı döneminde, tarım topraklarının korunduğu ve tarım sektörünün tarımsal sanayi ile eşgüdüm halinde geliştiği bir il olarak kalkınması desteklenmektedir. Aydın, 1910'lerden sonra, Türkiye'de yaşanan hızlı ve kontrolsüz kentleşme-sanayileşme dalgasından büyük oranda etkilenmeden gelişme göstermiş bir il olmakla birlikte; son yıllarda gelişen sanayi, turizm ve kentleşme ildeki nitelikli ve verimli tarım topraklarını tehdit edecek boyuta gelmiştir. Plan döneminde, kalkınmada kilit rol oynayacağı kabul edilen tarım sektörü önündeki bu tehdidin kaldırılması hedeflenmektedir. Aydın'da, Aydın-Denizli Karayolu aksı üzerinde bulunan Germencik, İncirliova, Merkez, Köşk, Sultanhisar, Nazilli, Kuyucak ve Buharkent ilçelerinin bu aks boyunca, birbirleri ile etkileşim halinde, lineer bir gelişme göstermesi beklenmektedir. Bu güzergâhta, Aydın Merkez ve Nazilli İlçeleri kentsel çekim merkezleri olarak ön plana çıkacaktır. İlin, batısında ise Kuşadası, Söke ve Didim İlçeleri arasında Söke merkezli etkileşim ve gelişme eğilimi söz konusu olacaktır. Bunun dışında, ilin güney kesimindeki dağlık alanlarda kalan Bozdoğan ve Karacasu ilçelerinin kendi etrafında bir gelişim gösterecekleri öngörülmüşken; Koçarlı'nın

merkeze yakınlığı nedeni ile merkezle ilişkili olarak; Yenipazar'ın karayolu üzerindeki yerleşmeler ile etkileşim halinde; Karpuzlu ve Çine'nin ise Çine çekim merkezi olmak üzere kendi içinde gelişme göstermeleri beklenmektedir. Çine ilçesi ise yine Aydın İl Merkezi ile etkileşim halinde gelişecektir. Aydın ilinde, Merkez, Nazilli, Germencik, Söke, Çine ve Bozdoğan ilçeleri tarımsal sanayi gelişim odakları olarak belirlenmiştir. Kuşadası ve Didim ilçeleri deniz ve kültür turizmi; Karacasu ve Sultanhisar ilçeleri kültür turizmi; Buharkent ilçesi ise termal turizm açısından ildeki odak noktaları olacaktır. İncirliova, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuyucak ve Yenipazar, öncelikle, tarım sektörü odaklı gelişmesi öngörülen ilçelerdir. İl bütününde, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı hedef yılı olan 2025'de oluşması öngörülen kentsel nüfus 1.706.806 kişi; kırsal nüfus 259.325 kişi olup, toplam nüfus 1.966.131 kişidir.

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

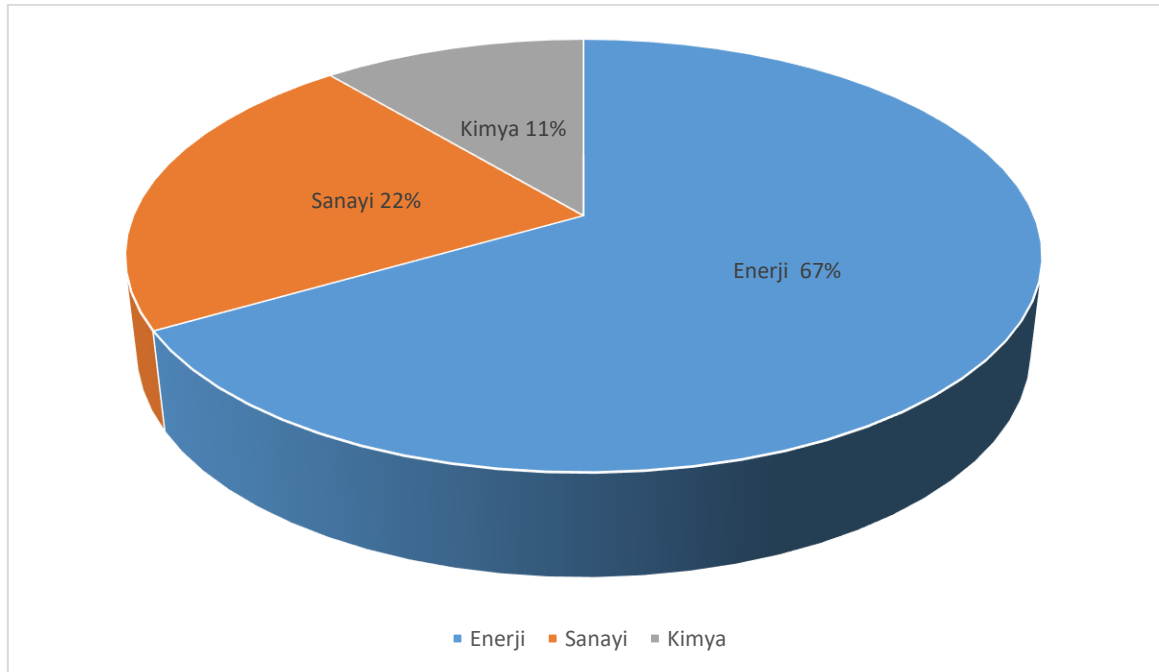
F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*

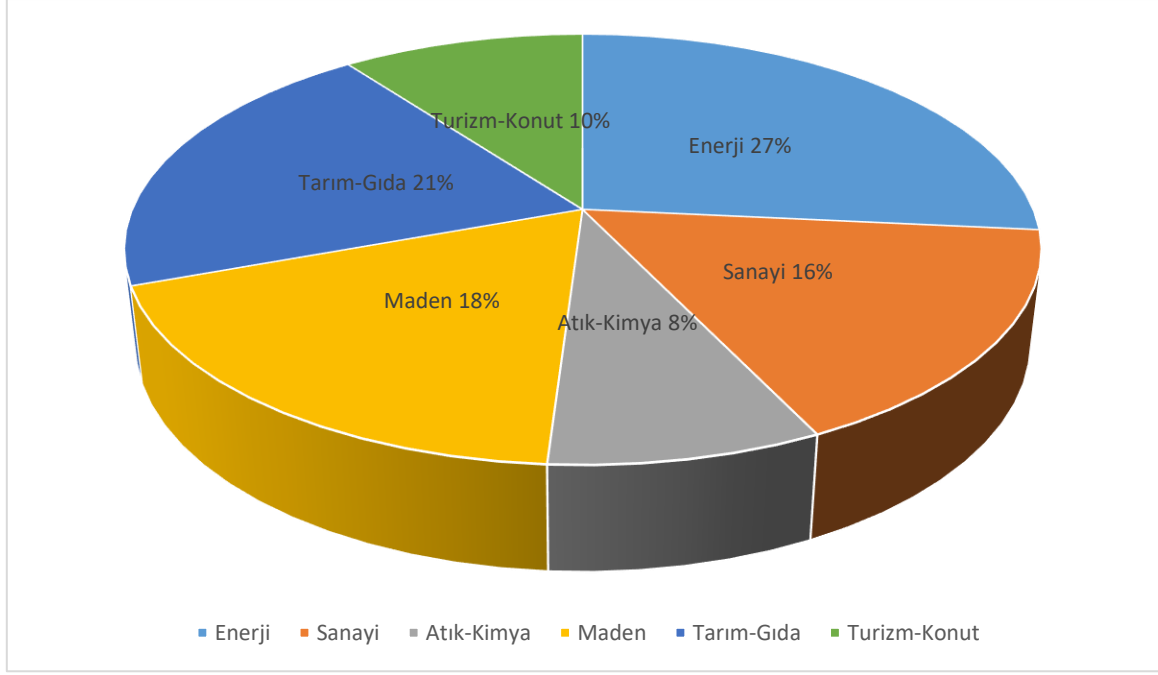
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, yıl)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	9	13	8	10	4	-	5	64
ÇED Gereklidir	-	-	-	-	-	-	-	-
ÇED Olumlu Kararı	-	6	2	-	1	-	-	9
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-
İade/İptal	-	2	-	-	-	-	-	-

* ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin bir kısmı birden fazla ili kapsadığı durumlarda her il ayrı ayrı bildirimde bulunduğu için ÇED karar sayılarında mükerrerlikler oluşmaktadır. Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin ÇED sürecinin yürütülmesinde Bakanlığımızca ÇED sürecini yürütecek koordinatör il e-ÇED sisteminden ilgili Daire Başkanlığınca belirlendiğinden koordinatör il olarak belirlenen ilin ÇED kararını tabloya işlemesi gerekmektedir.

Grafik F.55 – 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, yıl)

Grafik F.56 – 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, yıl)

Çizelge F.63 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı ay/ yıl belirtilmelidir)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
82	340	515	818	190	19	129	2093

Çizelge F.64 – 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı ay/ yıl belirtilmelidir)

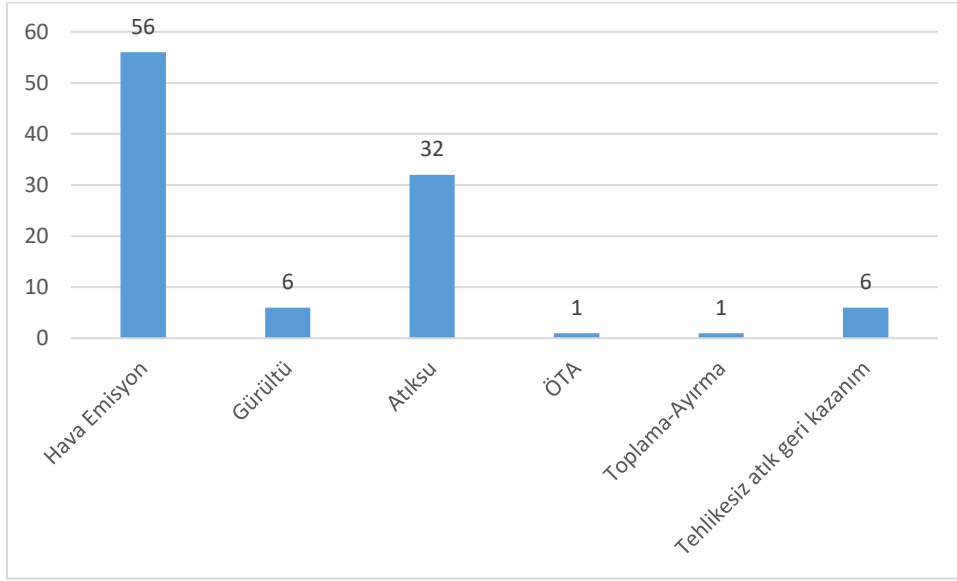
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
36	11	6	4	0	1	2	61

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.65 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları

(e-İzin Yazılımı, 2023)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	3	72	75
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	4	83	87
Çevre İzni Muafiyet Sayısı			
TOPLAM	7	155	162

Grafik F.57 – 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2023)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde konusu itibariyle verilen çevre izinleri hava emisyonu, atıksu deşarjı ve gürültü kontrolü şeklinde sıralanmıştır. Yine konusu itibariyle verilen çevre lisansları en çok tehlikesiz atık geri kazanım ve ömrünü tamamlamış araç geçici depolama konusunda olmuş daha sonra Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma ve Ambalaj Atığı Geri Kazanım, konusunda çevre lisansı verilmiştir.

Kaynaklar

Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

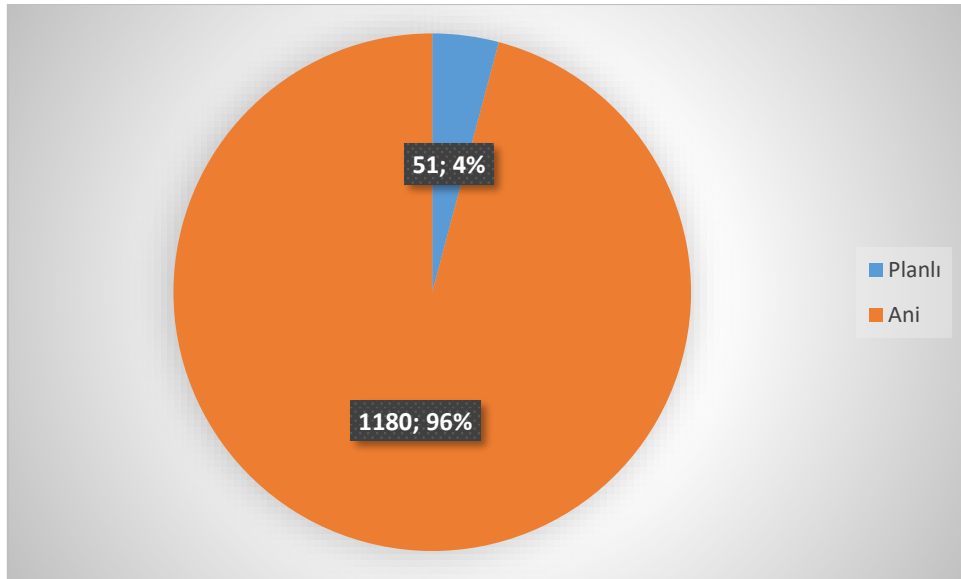
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.66 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2023)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	51
Plansız (ani+şikayet) denetimler	1180
Genel toplam	1231

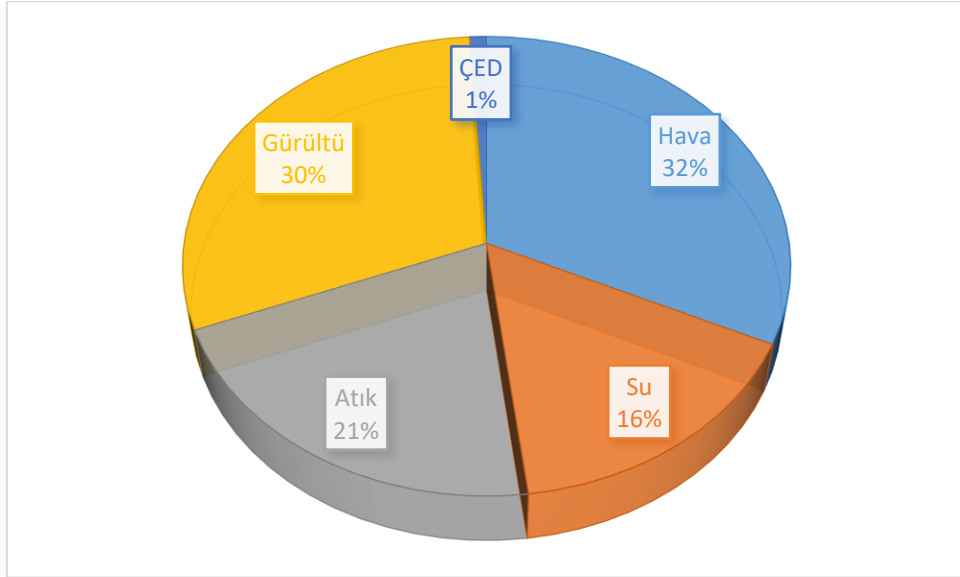
Grafik G.58 – ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.67 – 2022 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, yıl)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı								
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	32	16	0	21	0	30	1	100
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)								

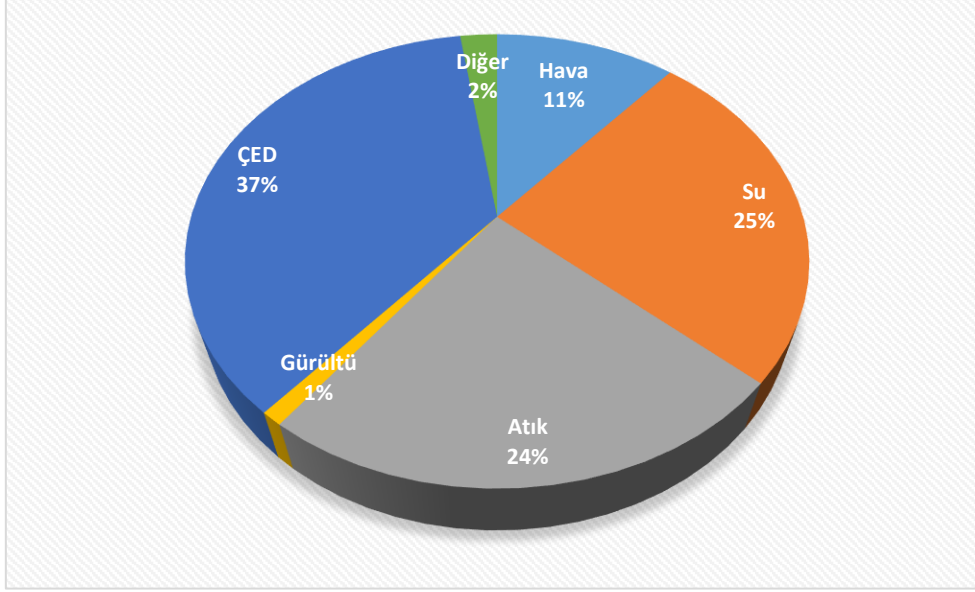

Grafik G.59 – 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

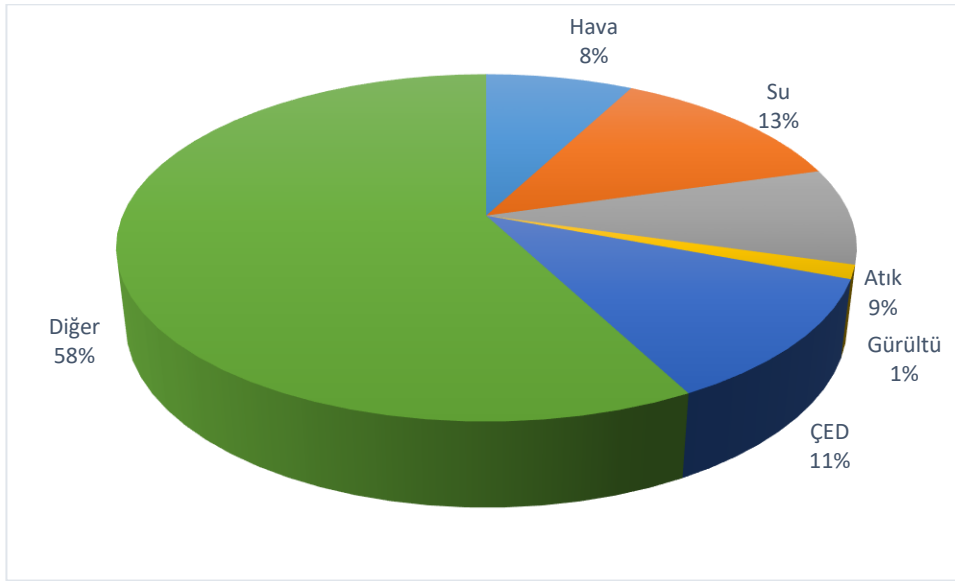
G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.68 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı (e-denetim yazılımı, yıl)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	754.141	1.690.771	-	1.585.393	-	65.750	2.442.592,96	154.394,89	6.693.042,85
Uygulanan Ceza Sayısı	6	10	-	7	-	1	9	45	78

Grafik G.60 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

Grafik G.61 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2022 yılında gerçekleştirilen denetimlerin büyük bir çoğunluğu Ani ve Plansız Denetimler olarak gerçekleşmiştir.

İlimizde 2022 yılında Çevre Kanununa göre uygulanan idari yaptırımlar en fazla miktar ve adet olarak atıksu konusunda uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2022 yılında gerçekleştirilen denetimlerin büyük bir çoğunluğu Ani ve Plansız Denetimler olarak gerçekleşmiştir.

İlimizde 2022 yılında evre Kanununa göre uygulanan idari yaptırımlar en fazla miktar ve adet olarak atıksu konusunda uygulanmıştır.

Kaynaklar

Aydın evre, şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2022 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 51.444 kişiye eğitim verilmiştir.

Dünya çevre haftası boyunca sıfır atık projesi kapsamında il genelinde seçilen okullarda farkındalık eğitimleri düzenlenmiştir.

Deniz çevresinin korunmasına ve geliştirilmesine ilişkin bilincin artırılması amacıyla Kuşadası Sahil Güvenlik Komutanlığının teknik desteğiyle sualtı ve kıyı temizliği yapılmıştır.

Kaynaklar

Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü